

● Polak, który leczy bioprądami w Kanadzie - str. 9

ECHO TYGODNIA

Nr 204 Toronto 11-17 września 1986

Niezależny
magazyn
dla każdego

Cena \$ 1.00

NOWE PERSPEKTYWY W POLSCE ?

ZONY ZAKŁADNICZKAMI PRL

KOPENHAGA WTOREK 9 WRZEŚNIA Już 130 dni stoją przed ambasadą PRL 4 polscy marynarze protestując przeciw od mowom paszportów dla ich żon w Polsce

Urzędy paszportowe w Słupsku i w Uście udzieliły rodzinom po ok 10 odmów

Po raz pierwszy wtedy jeszcze było ich 9 pojawili się przed ambasadą PRL 3 września 1985 10 października przerwali demonstracje po obietnicach władz PRL że żony dostaną wkrótce paszporty Przynajmniej dotrzymano tylko w stosunku do niektórych

10 czerwca br pięciu z grupy zdecydowało kontynuować protest Są to Mirosław i Zbigniew Malczewscy Zdzisław Kruber i Jan Szupienko Piąty Mieczysław Malas ze względu na stan zdrowia nie mógł się pojawić Tragiczne wezwania żony do ciężko chorego pozostały bez echa władze odmawiały paszportu 12 sierpnia br Malas zmarł Nie wydano zgody na przyjazd rodziny na pogrzeb Czterech pozostałych trwa nadal przed budynkiem ambasady

Z OSTATNIEJ CHWILI

● Urban podał że do 8 bm na mocy lipcowej ustawy zwolniono 115 więźniów przetrzymywanych z powodów politycznych a 231 zmniejszono karę ● Oddział Międzynarodowego PEN Clubu w Paryżu zaapelował do ministra sprawiedliwości PRL o zwolnienie więźniów działacza Solidarności architekta i publicyści niezależnych wydawcy Czesława Bieleckiego który przebywa w więzieniu od półtora roku bez procesu ● Leszek Moczulski uwięziony przywódca KPN uskarża się na złe warunki w szpitalu więziennym na Rakowieckiej gdzie przeniesiono go w ub tyg po kolejnym ataku serca 6 bm stwierdził że zabiegi lekarskie w szpitalu są gorsze niż poprzednio w normalnej celi więziennej Jego żona lęka się o jego życie ● Wice dyrektor wydziału w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Zbigniew Wroniak został zwolniony z aresztu Zatrzymano go w związku z aresztowaniem Bujaka w mieszkaniu należącym do córki i zięcia Wroniaka Urban oświadczył że Wroniaka zwolniono na podstawie ustawy o specjalnym traktowaniu niektórych więźniów gdyż współpracował z władzami i zobowiązał się do przestrzegania prawa ● Na konferencji prasowej Urban zrzucił na państwa zachodnie odpowiedzialność za to że Kościół zrezygnował z Fundacji Rolniczej

RZYM — NIE KRYM

Jak podał 2 września korespondent *New York Times'a*, powołując się na źródła z otoczenia papieskiego, rozmowy między PRL a Włochami znalazły się w impasie Rozmowy te miały umożliwić wizytę Jaruzelskiego we wrześniu br w Rzymie i Watykanie

Są informacje, że Jaruzelski zabiega o oficjalne zaproszenie do Włoch Lecz rząd włoski nie chce go zapraszać, dopóki nie zostaną rozwiązane pewne problemy wpływające na stosunki między PRL a Włochami Do problemów tych zalicza się sprawę statusu więźniów politycznych i członków opozycji w Polsce

W ubiegłym miesiącu władze PRL zwolniły wybitnego członka opozycji Adama Michnika, osobistego znajomego premiera Włoch Craxi Mówiło się wtedy, że dzięki temu Włosi zezwolą Jaruzelskiemu na wizytę

Obecnie jednak, jak informują źródła *New York Times'a*, na skutek presji politycznych we Włoszech, Craxi oświadczył władzom PRL, że z wizytą muszą poczekać

Czy Papież przyjmie Jaruzelskiego?

New York Times dowiedział się w kołach kościelnych w Warszawie, że początkowo władze PRL miały nadzieję, że gdy termin wygasnięcia amnestii - 15 września br - będzie już blisko, wystąpią z jakimś dramatycznym gestem dotyczącym więźniów politycznych, a następnie dojdzie do spotkania Jaruzelskiego z Papieżem

Dokonczenie str 5

Wtorek, 9 września, po południu Nowe perspektywy? Niektórzy tak sądzą

Rada Konsultacyjna

W partyjnych kołach w Warszawie mówi się zupełnie ostatnio o ustępstwach politycznych Wicepremier Zbigniew Giertych oraz Stanisław Ciosek zostali wyznaczeni do negocjacji z przedstawicielami środowisk niezależnych, Stanisławem Stomą, Andrzejem Wielowiejskim, Andrzejem Święcickim Sprawa ma dotyczyć powołania Rady Konsultacyjnej czy też Rady Społecznej

Pluralizm związkowy

Drugi płynący z Warszawy sygnał, o którym mówiło Radio Wolna Europa, to możliwość wprowadzenia pluralizmu związkowego w zakładach pracy Władze miałyby pozwolić w zakładach pracy na drugi, niezależny od partii związek

Ządanie pluralizmu związkowego zawsze było, po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1980, jednym z głównych żądań zdelegalizowanej Solidarności

Nie jest w tej chwili jasne, czy władze rzeczywiście chcą wprowadzić pluralizm związkowy

Stanowisko Episkopatu

W poniedziałek, 8 września, opublikowano komunikat ostatniej Konferencji Episkopatu Polski Biskupi zdają się mówić, że gotowi są do wsparcia staran władz w Polsce, ale pod warunkiem, że nie tylko wypuści się wszystkich więźniów politycznych, ale równocześnie stworzy się warunki w których byłyby realizowane gwarancje zapisane w konstytucji, a przez to zlikwiduje się kwestię więźniów politycznych oraz że stworzy się rzeczywiste możliwości korzystania z prawa do zrzeszania się - w domyśle również w związki zawodowe i niezależne partie

W komunikacie z Konferencji Episkopatu Polski znalazły się uwagi o rezygnacji z Fundacji Rolniczej (piszemy dziś o tej sprawie osobno)

W przypadku fundacji okazało się, że władze wprowadzały błąd - przez cztery lata - Kościół, społeczeństwo i opinie zachodnią, prowadząc negocjacje w złej wierze, a mając na celu ustępstwa w zamian za pozory liberalizacji

Sceptyczni komentatorzy wyrażają obawy, że najnowsze posunięcie władz, sygnalizujące możliwość ich oficjalnej współpracy ze środowiskami niezależnymi i dopuszczenie pluralizmu związkowego, jest tylko kolejnym manewrem, obliczonym na uzyskanie kredytu finansowego i politycznego na Zachodzie w obliczu coraz wyraźniej grożącej klęski gospodarczej

Z drugiej strony podkreślają, że każdy krok pojedynczy jest sam w sobie czymś pozytywnym

ŚMIERĆ FUNDACJI ROLNICZEJ

4 września Episkopat Polski ogłosił w Warszawie komunikat w którym zapowiedział, że po rezygnacji z Fundacji Rolniczej będzie się starał w inny sposób pomóc rolnikom indywidualnym W komunikacie podano, że Kościół zrezygnował z fundacji, ponieważ warunki rządu PRL były nie do przyjęcia

Sekretarz komitetu organizacyjnego funduszu p Maria Sztolcman powiedziała korespondentom zachodnim, że główną kwestią sporną był upor rządu, aby minister rolnictwa PRL miał zatwierdzać wszystkie decyzje fundacji Powiedziała, że ofiarodawcy na Zachodzie zobowiązali się skierować dla fundacji 28 mln dol, w tym 10 z USA

Lech Wałęsa wyraził nadzieję że Kościół znajdzie sposoby aby pomóc rolnikom indywidualnym Zapytany telefonicznie przez agencję AP powiedział że najnowsza decyzja Episkopatu nie oznacza końca fundacji Podkreślając wielkie potrzeby kraju wyraził nadzieję że zwyczajny rozsądek i dojdzie do kontynuacji idei fundacji rolniczej

Komunikat sekretariatu prymasa Polski z 2 września br ogłosił publicznie o czym od pewnego czasu mówiono się po cichu śmierć projektu kościelnej Fundacji Rolniczej która miałaby uprawnienia do prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz kierowania zgrupowanymi w jej ramach środkami wyłącznie do gospodarstw indywidualnych

Fundacja w myśl projektu kościelnego miała być organizmem autonomicznym w systemie gospodarki PRL Historia tego projektu sięga 5 czerwca 1982 kiedy to zebrany w Gnieźnie biskupom na Konferencji Plenarnej przedłożono projekt przyjęcia z pomocą chłopom indywidualnym w Polsce i projekt został przyjęty

Ks Alojzy Orszulik i prof Jan Gorski udali się do Bonn i do Brukseli w celu zapoznania zachodnich ekspertów z projektem fundacji i zbadania możliwości pomocy finansowej na Zachodzie włącznie u ofiarodawców kościelnych i instytucji charytatywnych Okazało się że zdobycie nawet 50 mln dol na projekt pilotowy jest realne

14 września 82 prymas wysłał list do Jaruzelskiego 16 października generał na piśmie wyraził wolę utworzenia takiej fundacji, choć miał wątpliwości natury technicznej

Powołano komisję rządową i kościelną do przedyskutowania wątpliwości

WŁADZE GRAŁY NA ZWŁOKĘ

Władze grały na zwłokę lub czyniły uniki Kościół kolejno czy nił ustępstwa Ustąpił z możliwości powoływania dla fundacji ciał kontrolnych społecznej czyli możliwości uczestniczenia społeczeństwa w kierowaniu pracami fundacji 24 lipca 84 rząd domagał się zapisu w statucie że fundacja będzie działała zgodnie z interesami PRL Kościół wpisał do statutu zgodnie z polską racją stanu 20 września 84 wydawało się że wszystko jest gotowe do podpisu Strona rządowa oświadczyła że na tym kończą się jej uprawnienia i złożyć podpisu nie może Kościół wyśtosował list do rządu Rząd nie odpowiadał

22 stycznia 1985 strona rządowa czyni krok do tyłu i nie bacząc że tekst statutu był już dokładnie ustalony, domaga się ponownego omówienia wszystkiego od początku Żąda skreślenia punktu uprawniającego fundację do prowadzenia szkolenia zawodowego rolników Kościół znowu ustąpił Z kolei zarządano wpisania do statutu że minister rolnictwa leśnictwa i wyżywienia będzie miał możliwość bezpośredniej interwencji w program i w działalność rady fundacji

TEGO DNIA UMARŁA FUNDACJA

I tutaj Kościół nie ustąpił bo zasadniczą cechą fundacji miała być jej niezależność od rządu Ale rząd nie ustąpił także Wtedy właśnie umarła kościelna fundacja rolnicza

Dokonczenie str 4

● **Porwanie amerykańskiego samolotu pasażerskiego na lotnisku w Karaczi** 4 uzbromionych w granaty i karabiny maszynowe Palestyńczyków, przebranych w mundury pakistańskiej policji lotniskowej, opanowało z ziemi, na lotnisku w Karaczi, samolot amerykański linii lotniczych "Pan Am". Na pokładzie samolotu znajdowało się 389 pasażerów i członków załogi. Podczas szturm samolotu zbiegło z niego trzech pilotów. Zostali oni na czas poinformowani o szturmie przez jedną ze stewardess, która później za karę została zamordowana przez terrorystów. Zabili oni także dla przykładu jednego z pasażerów, który zwrócił się do nich z prośbą by łagodnie traktowali stewardessy. Jego ciało terroryści wyrzucili z samolotu. Porywacze zażądali nowej załogi, lotu na Cypr oraz uwolnienia terrorystów więzionych na Cyprze za zabójstwo trzech turystów izraelskich. Oświadczyli, że w przypadku niespełnienia ich żądań na czas wysadzą samolot (Boeing 747) w powietrze. Po 17 godzinach porwania w samolocie zgasło światło (wyczerpało się wewnętrzne źródło zasilania). Porywacze wpadli w panikę i krzycząc "Święta wojna" zaczęli strzelać do pasażerów. Po pewnym czasie samolot został opanowany przez pakistańskich komandosów, a czterech terrorystów zostali ujęci i oczekują na proces. Grozi im kara śmierci. W chwili gdy oddajemy numer do druku liczba śmiertelnych ofiar porwania wynosi 20, a liczba rannych ponad 120 osób. Niektórzy z terrorystów pakistańskich komandosów, uznając ją za zle zorganizowaną, a przede wszystkim za spóźnioną. Pakistańskie siły zbrojne wyraziły się

o niej z uznaniem, utrzymując, że akcja komandosów zapobiegła o wiele większej tragedii. Na Cyprze organizacja o nazwie "Libijskie Komórki Rewolucyjne" wzięła na siebie odpowiedzialność za zamach. Do odpowiedzialności przyznała się także proiraska organizacja "Żołnierze Boga", działająca w Libanie. Trwają spekulacje czy za zamachem kryje się Kaddafi. Radio libijskie oświadczyło, że Kaddafi nie ma z całą sprawą nic wspólnego. USA oświadczyły, że przeprowadzą śledztwo i w przypadku ustalenia winnych poniosą oni pełną karę.

● **Dwaj terroryści zabili 22 wiernych w synagodze w Istambule** Weszli oni do głównej synagogi w Istambule, zamknęli drzwi, po czym ostrzelali modlących się Żydów ogniem z karabinów maszynowych. Zginęły 22 osoby, cztery zostały rane. Po akcji terroryści popełnili samobójstwo rozrywając się granatami. Nie ma jasności jaką grupę reprezentowali terroryści. Premier Turcji Turgut Ozal powiedział, że zamachowcy są powiązani z Libanem, a nie z Libią. Oświadczenie Ozala miało miejsce po tym jak premier Izraela Peres oznajmił, że państwo żydowskie przeprowadzi odpowiednią akcję odwetową.

● **Nieudany zamach na życie prezydenta Chile** Prezydent Chile A. Pinochet wyszedł cało z zamachu na jego życie. Podczas zamachu zginęło 5 członków ochrony Pinocheta, a 11 zostało rannych. Sam Pinochet został niegroźnie ranny w rękę. Zamach w Mariposa Canyon niedaleko stolicy Chile Santiago. W ciągu 13 lat władzy Pinocheta jest to pierwsza oficjalna informacja o zamachu na jego życie.

Po zamachu 4-osobowa junta wojskowa ogłosiła wprowadzenie na terenie całego kraju 90-dniowego stanu nadzwyczajnego. 70-letni Pinochet wystąpił w telewizji, gdzie opowiedział o zamachu i o tym jak rzucił się na podłogę "Mercedesa" przykrywając swym ciałem swego 10-letniego wnuka. Według ekspertów zamach został przeprowadzony co najmniej przez 12 ludzi. Do zamachu przyznała się organizacja partyzantów miejskich "Front Patriotyczny im Manuela Rodrigueza" kierowana przez działającą w podziemi komunistyczną partię Chile.

● **Balonowy rekord przelotu nad Atlantykiem został ustanowiony przez trzech Holendrów** Trasę z Nowej Fundlandii do Holandii pokonali oni w ciągu 51 godzin i 14 minut.

● **Iran zatrzymał i przeszukał dwa statki sowieckie** Irackie okręty wojenne zatrzymały w Zatoce Perskiej dwa sowieckie statki handlowe. Zostały one przeszukane po czym pozwolono im odplynąć. ZSSR jest głównym dostawcą broni i sprzętu wojskowego dla Iraku, prowadzącego od 6 lat wojnę z Iranem.

● **Amerykański dziennikarz zatrzymany w ZSSR oskarżony o szpiegostwo** N. Daniloff, dziennikarz "US News and World Report", zatrzymany w Moskwie przed ponad tygodniem przez 8 agentów KGB, tuż po odebraniu od swego sowieckiego przyjaciela paczki zawierającej, jak podało KGB, tajne mapy i zdjęcia, został formalnie oskarżony o szpiegostwo. Daniloff przebywał w Moskwie w ramach programu wymiany Lefortowo. Powiedział w rozmowie telefonicznej, że nie zna daty procesu, ale że powiedziano mu, że śledztwo w takich sprawach zajmuje od 6 do 9 miesięcy. Rzecznik sowieckiego ministerstwa spraw zagranicznych G. Gierasimow powiedział amerykańskiej stacji telewizyjnej CBS, że proces Daniloffa rozpocznie się wkrótce w USA i na Zachodzie uważa się, że aresztowanie Daniloffa było zorganizowane przez KGB jako odpowiedź KGB na aresztowanie w USA za szpiegostwo G. Zacharowa, pracownika sowie-

ckiej misji w ONZ. W obronie Daniloffa stanął prezydent Reagan, który wystosował prośbę o jego uwolnienie do przywódcy ZSSR Gorbaczowa. Reagan oświadczył także publicznie, że Daniloff jest niewinny i że niepomysłne rozwiązanie jego sprawy stawia pod znakiem zapytania spotkanie na szczycie.

● **Japonia przystąpiła do SDI** Japonia oficjalnie przystąpiła do amerykańskiego programu rozwoju obronnych broni kosmicznych. Poprzednio oficjalnie przystąpiły trzy inne państwa: Wielka Brytania, Niemcy Zachodnie oraz Izrael. Kanada nie przystąpiła do programu, ale wyraziła zgodę na uczestnictwo firm kanadyjskich w programie.

● **Przywódca ChRL pragnie spotkać się z przywódcą ZSSR** Przywódca Chin Deng Xiaoping oświadczył, że chciałby spotkać się z przywódcą sowieckim Gorbaczowem, ale warunkiem takiego spotkania musiało być całkowite wycofanie wojsk wietnamskich z Kambodży. Deng powiedział także w wywiadzie dla CBS, że chciałby udać się na emeryturę w roku przyszłym, zgodnie z tym co zapowiedział i zaplanował przed kilkoma laty, ale nie wie czy coś z tego wyjdzie, gdyż napotyka na silne prądy w partii i w rządzie domagające się od niego by trwał na stanowisku jak najdłużej. Deng powiedział, że pragnie połączenia Tajwanu z Chinami, ale, że uważa iż Tajwan pomimo połączenia mogłoby zachować swój kapitalistyczny system.

● **Syn szacha na ekranach telewizorów irańskich** Na ekranach telewizorów teherańskich pojawił się niespodziewanie na czas 11 minut Reza Pahlavi - syn obalonego szacha Iranu. Wezwał on naród irański do odsunięcia od władzy reżymu Ajatollaha Khomeiniego. Władze irańskie nie ujawniły jak doszło do nadania programu.

● **Po raz pierwszy w Japonii kobieta przywódcą** jednej z głównych partii politycznych 57-letnia Takako Doi została wybrana przywódcą Japońskiej Partii Socjalistycznej.

● **Prezydent Filipin C Aquino spotkała się z przywódcą partyzantów muzułmańskich Nur Misuarim** Spotkanie określono jako pomysłne. Obydwie strony wyznaczą delegacje do odbycia rozmów pokojowych.

● **W stolicy Afganistanu Kabulu miała miejsce seria eksplozji w dniu 27 sierpnia**, w tym, także w olbrzymim parku amunicyjnym wojsk reżymu Obserwatorzy zgodnie przypuszczają, że eksplozje były dziełem partyzantów współpracujących z sabotażystami.

● **ZSSR podjął kampanię zabiegów o względy ChRL, OPEC i Zachodu** Poczynania te, zdaniem przedstawicieli władz sowieckich, mają przywrócić ZSSR utraconą pozycję w gospodarce światowej oraz pozwolić na korzystanie z doświadczeń w dziedzinie wymiany handlowej, naukowo-technicznej itp. Iwanow, przedstawiciel ministerstwa spraw zagranicznych, ostatnio mianowany szefem departamentu międzynarodowych stosunków gospodarczych, powiedział na konferencji prasowej, że na Kremlu z uwagą studiuje się chińskie reformy gospodarcze, a także rozpatruje się różne możliwości współdziałania na polu gospodarczym z Zachodem. ZSSR będzie się starał np. przystąpić do GATT. Na apel OPEC Kreml zdecydował się także obniżyć swój eksport ropy o 100 000 baryłek dziennie.

● **"Prawda"** o "Wesołych Grabarzach" Organ komunistów sowieckich "Prawda" przypuścił ostatnio atak na gwiazdy amerykańskiego rocka, Prince'a oraz innych muzyków. Autor artykułu zatytułowanego "Weseli Grabarze" stwierdza, że "antynuklearne" utwory takich grup jak "Culture Club" zostały zastąpione "nihilistyczną muzyką rockową, która wysławia nuklearną śmierć, ponieważ jest ona nieunikniona". Zdaniem autora amerykańska muzyka, film i komiksy opisują albo całkowitą zagładę nuklearną albo świat pełen "mutantów".

spotkania nie potępił sowieckiej okupacji Afganistanu czy wietnamskiej okupacji Kambodży, milczenie objęło także obozy koncentracyjne w Etiopii, Zimbabwie, na Kubie czy w Nikaragui.

Podczas swego wystąpienia w Harare pułkownik Kaddafi wysmiał ruch jako farsę, gdyż nie skupia się on wokół Libii w jej walce ze Stanami Zjednoczonymi.

Ruch ten rzeczywiście jest farszą, ale dlatego, że jego oficjalna fasada służy jedynie za parawan dla jeszcze jednej zrzeczonej akcji KGB i speców od sowieckiej propagandy - szerzenia antyamerykanizmu i ogłupiania światowej opinii publicznej.

Uważam, że w odpowiedzi na antyamerykańską akcję w Harare Stany Zjednoczone powinny zrewidować system pomocy dla tzw. państw niezaangażowanych, odmawiając tym, które jedną ręką biorą, a drugą wypełniają, zadania sowieckiej wojny psychologicznej i propagandowej.

SWIATOWIT

ECHO TYGODNIA

JACEK ADOLF i GRAŻYNA FARMUS

Adres do wysyłki korespondencji ogłoszeń płatności rachunków zamówień prenumerat

862 Tandrige Crescent, REXDALE, ONT M9W 2P2

TEL. 743 - 5706 w godz 10 - 3 po poł

766 - 3774

ADVERTISEMENTS

- Display ads \$ 7 column inch ● Full page \$ 700 half page \$ 400
- Classified ads \$ 4 (up to 25 words) 5+ each additional word
- Box \$ 1.50 each issue

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrotow w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata półroczna \$ 25 roczna \$ 50

"Liberalizacja" i paszporty

Jesli Czerwony w peerelu rzeczywiście gotow jest do jakiejs "liberalizacji" (cudzyślow jest konieczny, bo nikt ze stalinowskiej szkoły władzą się dzielic nie będzie), w zamian za kredyty, dolary i wizyty na wysokim szczeblu, to trzeba mu przypomnieć, że Polacy żyją nie tylko nad Wisłą i że nie tylko nad Wisłą depcze się ich prawa.

W Warszawie w ostatnich dniach mowi się (niezbyt głośno) o Radzie Konsultacyjnej i możliwościach pluralizmu związkowego w zakładach pracy, a jednocześnie polscy emigranci w Kopenhadze już od grubo ponad 100 dni pikietują ambasadę PRL i nadal, mimo obietnic sprzed roku, nie wypuszcza się ich zon. Jeden z nich tymczasem umarł, wdowy nawet nie puszczono na pogrzeb. Jak to niedawno podkreślił Kongres Polonii Kanadyjskiej, paszport to nie przywilej, to prawo obywatela w cywilizowanym kraju.

Jacek Adolf

GDY NIEZAANGAŻOWANIE OZNACZA PROSOWIECKOŚĆ

W dniach od 1 do 7 września odbyło się w stolicy Zimbabwe Harare, spotkanie 101 państw tworzących tzw. ruch państw niezaangażowanych.

Państwa niezaangażowane utrzymują, że nie mają wiążących je stosunków ani z ZSSR ani z USA. Głoszą, że niezaangażowanie oznacza blokową bezstronność.

Jest to ujęcie - z wyjątkiem nielicznych państw - całkowicie bezpodstawne, gdyż tak jak i poprzednie zjazdy tak i najswiezszy dowiodł, że ruch państw niezaangażowanych jest ruchem, z jednej strony, ostro prosowieckim, z drugiej zaś, zdecydowanie antyamerykańskim. Prym w ruchu tym wiodą takie państwa jak Kuba, Zimbabwe, Korea Południowa, czy Jugosławia, a więc komunistyczne państwa prosowieckie, oraz takie jak Indie i Libia, a więc państwa prosowieckie.

W ciągu tygodnia spotkania w Harare miała miejsce

seria ataków na USA. Przywódca Kuby Castro groził Stanom Zjednoczonym, że Nikaragua będzie znacząc dla nich drugi Wietnam, prezydent Iranu Ali Khamenei nazwał USA "arcyszatanem", Kaddafi wzywał do utworzenia międzynarodowej armii terrorystycznej w celu zniszczenia imperium amerykańskiego.

Główny dokument spotkania potępia USA za uprawianie państwowego terroryzmu, oskarża je o ponawianą agresję i prowokację wobec Libii oraz nazywa amerykańską pomoc dla Contras w Nikaragui jako "bezprawną i niemoralną".

Mugabe, komunistyczny przywódca i ludobojca z Zimbabwe (była Rodezja), wybrany jako przewodniczący ruchu na najbliższe 3 lata, podkreślił na konferencji, że ruch "zwalcza rasizm, apartheid, syjonizm oraz wszystkie formy opresji i zagranicznej dominacji", ale ani on, ani żaden dokument

PRYWATYZACJA BEZ OFIAR

Program prywatyzacji przedsiębiorstw (od wrotność na analizacji) funkcjonuje pełną parą. Oto minister odpowiedzialny za proces prywatyzacji Barbara Mc Dougall ogłosiła że rząd zdecydował się na sprz daż kolejnej ze swych agencji. Tym razem będą to fabryki samolotów Canadair.

W ubiegłym roku rząd sprzedał zakłady lotnicze de Havilland Air raft. Wywołało to ostry protest opozycji która twierdziła że prywatyzacja pociągnie za sobą utratę miejsc pracy. Większość przedsiębiorstw państwowych w Kanadzie jest bądź mało opłacalnych bądź wręcz deficytowych z racji nieproporcjonalnie dużej liczby zatrudnionych i ograniczonych kosztów ekonomicznych.

Tymczasem rząd obciążony ogromnym deficytem zabiega o wszelkie możliwości zmniejszenia go w najkrótszym czasie.

Canadair przynosiła przez wiele lat straty. W 1982 roku wyniosły one 7,3 miliarda dolarów.

W 85 firm przyniosła dochód gdyż pozbyła się nierentownej produkcji małego odrzutowca pasażerskiego Challenger. Mimo tego zdecydowano by fabryki sprzedać.

Tym razem rząd postanowił nie narażać się związkom zawodowym i sprzedać zakłady tylko pod gwarancją że nikt nie będzie zwolniony.

SZYDŁO Z WORKA GALLUPA

Zanim doszło do opublikowania oficjalnych wyników ostatnich badań Gallupa po raz pierwszy w historii otrzymali je dziennikarze w anonimowo nadesłanych listach. Sensacyjna informacja okazała się nieprzyjemna zarówno dla liberalów jak i dla zwolenników Johna Turnera. Wynika z niej bowiem że gdyby nie był on ich przywódcą przewaga liberalów nad konserwatystami byłaby znacznie większa.

42 procent przebadanych zadeklarowało swą sympatię dla Jeana Chretien'a a tylko 19 procent dla Turnera. Chretien ustąpił z parlamentu w lutym po konflikcie z Turnerem wokół polityki partii w Quebecu.

W jego okręgu Saint Maurice przeprowadzone zostały wybory uzupełniające.

Ujawnione przedwcześnie wyniki sugerują również że liberalowie pod przywództwem Chretien'a na nogi liczą na przewagę nad konserwatystami. W rządzie 17 procent ogółu wyborców. Obecnie według niezależnych oficjalnie opublikowanych badań przewaga wynosi 6 procent.

Badania Instytutu Gallupa cieszą się opinią wysoce rzetelności i stanowią dobrą podstawę oceny opinii publicznej.

BOSLEY NA ZIELONĄ TRAWKĘ (MNIJSZEGO DOMKU)

W ubiegły piątek przewodniczący parlamentu Kanady John Bosley złożył oficjalną rezygnację z pełnionego urzędu.

Opozycja twierdzi że został do tego zmuszony przez premiera Briana Mulroneya i jego współpracowników. Rezygnacja Bosleya jest zjawiskiem bez precedensowym. Przewodniczący parlamentu to funkcja odpowiedzialna bowiem kontroluje on przebieg dyskusji może kierować ją również dyskretnie na wskazane tory. Z drugiej strony jednak funkcja ta uchodzi za ciepłą posadzkę dowód zaufania rządzącej partii i w związku z tym należy do długowiecznych.

Bosley do niedawna nie wydawał się być skłonny do odejścia. Nie było też na niego nacisków ze strony opozycji. Wniosek który się nasuwa do rezygnacji mogła go zmusić własna partia.

Kierując tym stanowisku zaczął błyskotliwie i skutecznie w miedzynich do wydecomch w parlamencie. Tymczasem bojach nieprzewidywalnie człowiek nie trudnił się. 39 letni prawnik został przewodniczącym parlamentu tuż po sukcesie wyborczym konserwatystów w 1984 roku.

Zirzucano mu że przychylił się do sukcesów parlamentarnych opozycji którą uzyskał przez jego brak czujności szereg cennych materiałów i instrukcji które mogły wydoszczyc się z biur przewodniczącego parlamentu.

Nie dąs się również krytycy że Bosley skrzył się mało operatywny podczas powstrzymujących się ataków. Piekni Szczerow jak określa się młodych i greckich posłów liberalnych z kręgu Shelli Copps i Doni Boudria.

Ataki te okazały się czasem zbyt celne dla mało doświadczonych parlamentarnej konserwatystów nie wykluczając samego premiera.

Jeżeli prawdą jest że Bosley polecił za inną sprawę nie stawałoby to Mulroneya i jego ludzi w złym świetle. Otóż reporterzy wysledzili iż Bosley miał skłonność do nadużywania pieniędzy na wydatki reprezentacyjne. Podobno gabinet zwracał mu na to uwagę. Pensja przewodniczącego wynosi około 110 tysięcy dolarów rocznie mimo to miała nie wystarczać na różne związane z pełnioną funkcją cele. Koszty remontu upatrzonej rezydencji wynosiły 450 tysięcy. Bosley bronił się że nie chciał takich wydatków.

Wraz z odejściem Bosleya ma wejść w życie nowy przepis nakazujący wybór przewodniczącego parlamentu na drodze tajnego głosowania posłów. Dotąd przewodniczącego mianował premier.

1 października dowiemy się kto będzie prowadził obrady. Plotka głosi że posłowie wybiorą posła z Montrealu Marcela Danisa.

BROADBENT W POGOTOWIU

Przywódca partii socjaldemokratycznej NDP Ed Broadbent przygotowuje się nie gorzej od Torysów do późniejszego otwarcia jesiennej sesji parlamentarnej.

W zamierzeniach programowych ośrodkiem zainteresowania NDP będzie Brytyjska Kolumbia prowincje preriowe i prowincje atlantyckie.

W Kolumbii Brytyjskiej za najważniejszy uważa rozwój przemysłu drzewnego oraz eksportu jego produktów. Amerykanie nałożyli na kanadyjskie drzewo cło które czyni eksport mało opłacalnym. W prowincjach preriowych Albercie i Manitobie czy Saskatchewan głównym problemem są straty jakie poniosło w ostatnich latach rolnictwo z tytułu ograniczonego eksportu suszy i spadku cen produktów zbożowych.

W programie ataku opozycji NDP na rządzących konserwatystów znalazła się również propozycja zniesienia podatku federalnego, nałożonego na produkty naftowe o nazwie Petroleum Gas Revenue Tax. Sumy oszczędzone na podatku twierdził Broadbent powinny być zainwestowane w rozwój przemysłu naftowego w Albercie.

ZANIM OPOZYCJA ZDAŹYŁA POWIEDZIEĆ 'A'

Konserwatysty wyprzedzili atak opozycji i znieśli wspomniany wyżej podatek nałożony na przemysł naftowy. Zmiana obowiązuje zgodnie z decyzją gabinetu od 1 października i przynosi ulgę przedsiębiorcom rzędu 1,5 miliarda dolarów. Równocześnie jednak rząd będzie do gładził by pieniądze te nie wylądowały w prywatnej kieszeni właścicieli firm lecz zostały zainwestowane.

Nowy przepis ucieszy tylko wielkie firmy o dochodzie rocznym przekraczającym 3 miliony dolarów. Mniejsze bowiem podatku tego nie płaciły. Rysuje się przed Albertą realna szansa zmniejszenia bezrobocia które w wielkich miastach prowincji osiągnęło katastrofalne rozmiary.

SOWIECI ZAPRASZAJĄ DO TANCA KAPITALISTÓW

Ambasador sowiecki w Ottawie Aleksy Rodionow przewiduje duże zmiany w gospodarce swego kraju. Twierdzi że w najbliższym czasie Michail Gorbaczow ogłosi nową koncepcję współpracy pomiędzy Wschodem a Zachodem idącą w kierunku zacieśnienia więzi gospodarczych. Moskwa zapowiada Rodionow zamierza zaprosić zachodnie firmy do Sowietów by inwestowały swe kapitały do spółki z państwem sowieckim. Oczywiście zaproszenie nie wyklucza firm kanadyjskich. Profit uzyskany z produkcji w Sowietach należeć będzie do inwestora i może opuścić wraz z nim Kraj Rad. Twierdzi Rodionow Zaprzeczyl jakoby przygotowywana reforma na 27 zjeździe partii była kopią modelu chińskiego czy węgierskiego. Rodionow nie pusiłby farby gdyby plany nowej koncepcji współpracy pomiędzy Wschodem i Zachodem nie były już w Moskwie kompletnie gotowe.

Jeżeli nie są one ograniczonym eksperymentem wykorzystywanym dla polepszenia opinii o ZSSR na arenie światowej mogą oznaczać zasadniczy wyłom w doktrynie sowieckiej od czasów NEPU. Taniosc siły roboczej i ogrom rynku zbytu w Sowietach może być nie lada atrakcją dla inwestorów.

WILSON — OPTYMISTA

Na posiedzeniu gabinetu minister finansów Michael Wilson złożył sprawozdanie z sytuacji finansowej państwa i rządu. Na zakończenie dość optymistycznego przemówienia obiecał że rząd zrobi wszystko by nie podwyższać podatków przez najbliższe dwa lata.

Zaraz po tym posiedzeniu odbyła się konferencja prasowa Briana Mulroneya. Zapytany jak będzie z podatkami odparł że gwarancji utrzymania ich na dotychczasowym poziomie dać nie może. Obserwatorzy odnotowali wyraźną sprzeczność pomiędzy stanowiskiem premiera i jego najważniejszego ministra, zwiastującą konflikt w łonie rządu.

Michael Wilson ma oczywiście na tyle mocną pozycję że nie musi obawiać się utraty teki w najbliższym czasie.

Jak wynika z jego raportu w latach 1985-86 zmniejszył deficyt rządu o 3,8 miliarda dolarów. Deficyt ten nagromadzony w okresie rządów liberalów wynosi obecnie 34,5 miliarda.

Wilson zapowiedział że do końca tego roku uda mu się zmniejszyć go o 5 miliardów.

NOWY SUKCES WOJTKA GRABOWSKIEGO W RAJDZIE SAMOCHODOWYM

Wojtek Grabowski z Toronto znowu odniósł sukces w rajdzie samochodowym. Tym razem była to jeszcze poważniejsza impreza - 6 eliminacja Samochodowych Rajdowych Mistrzostw Kanady.

Startowali najlepsi kierowcy kanadyjscy. Na 38 startujących załóg rajd ukończyło 18. Wojtek Grabowski z pilotem Kurtem Jensenem zajął I miejsce w kategorii PRODUCTION A i 13 miejsce w generalce klasie open.

Baw Trasa wynosiła 685 km z tego 460 km na 14 morderczych odcinkach specjalnych. Wojtek znowu jechał na Renault 5 które niemal już wyzionęło ducha. Rajd trwał od 9 rano do 1:30 w nocy.

WOJTEK GRABOWSKI

Telefonujcie do naszej mini-redakcji w sprawach ważnych i błahych. Nasz telefon 925-8128. Biuro PCAG 192 Garden Ave czynne jest we wtorki od 10 do 18. Tel 588-1659 P.O. Box 55 Station V, Toronto M6R 3A4. Zgłoszenia do wielkiego konkursu PIGULEK wraz z dokumentacją należy przysłać do biura PCAG. Lista nagrodzonych zostanie ogłoszona w naszym mini orszanie.

BIURO IBRD IBRD Committee 958 Broadview Ave Suite 308 Toronto M4K 2R6 Tel 465-2219

Nauka języka polskiego w VIII Klasowej Szkole Polskiej im. A Mickiewicza rozpoczyna się dnia 15 września o godz. 5:30 w budynku szkolnym przy 905, Queen St West, Tel 537-5493, 366-8667.

Zapisy odbędą się 12 (piątek) i 13 (sobota) września od godz. 5 do 8 wieczorem, oraz w dniu rozpoczęcia nauki 15 września od godz. 5 do 8 wieczorem. Dnia 21 września o godz. 11 w kościele św. Stanisława przy ulicy Denison Ave zostanie odprawiona Msza Święta na intencję szkoły.

minut, co czasami sprowadza natchnienie. Z natchnieniem lub bez zasiadamy do pisania. Proces pisania przypomina do złudzenia kłótnię małżeńską. Co chwila padają grozby wszczęcia przewodu rozwódowego i rozmaite „zarzuty”. Na moment przed wezwaniem policji PIGUŁKI są gotowe. Momentalnie temperatura w redakcji opada, ciśnienie krwi redaktorów też kosi niezgody. Zjada redakcyjny pies a niektóre chowa się do lodówki na przyszły tydzień - a jakże, przydadzą się! Następną trudnością jest jak dostarczyć tekst do redakcji trzech gazet, które nam udzieliły kącika. Od kiedy P. E. Trudeau zreformował naszą pocztę najprostszym rozwiązaniem w postaci wrzucenia odpowiednio zaadresowanych kopert do skrzynki pocztowej zupełnie nie wchodzi w rachubę PIGUŁKI nadeszłyby w dwa tygodnie po terminie.

Najbardziej niezawodny jest transport w postaci Babci, która co tydzień wybiera się na Ronseswałówkę po zakup szynki, CHYBA że pada lub że zostało jeszcze trochę szynki z poprzedniego tygodnia. Nowy kryzys! Rozpatrujemy różne możliwości. Przyjaciel z Kingston ma podobno przejeżdżać przez Toronto i jechać na Roncesvalles, ktos z redakcji „Głosu” ma być na Beverley, ktos z Beverley ma podobno jechać na czyjs pogrzeb na Roncesvalles. Jakos nic nie „chwytamy”. W koncu sami wsiadamy do tramwaju i już po kilkunastu minutach stajemy przed Redaktorem. Wita nas serdecznie z otwartymi ramionami „Dlaczego tak późno? Jeszcze nie teraz! Za duże nie mam miejsca!”, „Dlaczego tak mały?” - to typowe serdeczności. Wymuszamy przyjęcie maszynopisu używając

metod, jakich nie powinno się używać nawet wobec najgorszych wrogów i rozstajemy się w przyjaźni. Wracamy do domu w lekkim nastroju. Jak rodzi się następny numer PIGULEK? Prosimy czytać od początku szpalty! Do zobaczenia za tydzień! JUZ NIEDŁUGO rozpoczynamy druk „Krotkiego Kursu Historii PCAG” w odcinkach, ogłaszamy WIELKI PLEBISCYT PIGULEK i piszemy o DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ I ROZRYWKOWEJ PCAG drukujemy WIADOMOŚCI, APELE, INFORMACJE.

Przypominamy o kupnie biletów na sztukę Romana Branstaettera pt

MILCZENIE

Z dobrze poinformowanych źródeł dowiadujemy się że sztuka jest naprawdę godna obejrzenia

Informacja telefoniczna 925 8128

Pigułki PCAG

DZIS PIGUŁKI ROZWESELAJĄCE NA SEZON OGORKOWY, CZYLI JAK POWSTAJĄ PIGUŁKI

W miarę jak zbliża się termin oddania nowego numeru PIGULEK do druku w redakcji narasta zdenerwowanie. Co się dzieje w Toronto jakie akcje planuje się w najbliższej przyszłości, co osiągnięto od chwili oddania do druku ostatniego numeru i co należy zakomunikować czytelnikom. Telefonujemy do osób poinformowanych, a więc prezesa Burskiego Leszka Prusinskiego pani Zofii Rozwadowskiej i innych. Zwykle tych z którymi chcemy rozmawiać nie ma w domu a jeżeli są to oczywiście telefon jest zajęty. Wobec tego zamiast telefonu, bijemy głową o ścianę przez parę

ŚMIERĆ FUNDACJI

Dokonczenie ze str. 1

Odbyło się wprawdzie jeszcze następne spotkanie przedstawicieli rządu i Episkopatu 16 września 1985 na którym Kościół ustąpił z kolejnego punktu statutu stanowiącego że ma być ona zwolniona na mocy prawa z opłat celnych i podatkowych pieniędzy otrzymywanych za granicą i ma mieć możliwość przyjmowania zapisów testamentowych w kraju. Stało się na tym że w sprawie zwolnienia od cła i podatku decyzja w poszczególnych wypadkach należy do ministra PRL.

Kościół ustąpił także z przyjęcia od Lecha Wałęsy pieniędzy pochodzących z pokojowej nagrody Nobla.

Przewidziano kolejne spotkanie na 17 października 1985. Ale w przeddzień rząd odwołał ten termin bez ustalenia następnego. Od tej pory martwa sprawa wracała raz po raz w rozmowach między rządem PRL a rządami zachodnimi które podobnie jak sprawę więziń politycznych i rozpoczęcia konstruktywnego dialogu ze społeczeństwem stawiały ją jako warunek udzielenia pomocy gospodarczo finansowej. Fundacja powracała także w rozmowach między Kościołem i państwem i była często wymieniana przez obserwatorów jako miernik stosunków kościół-państwo.

JAN PAWEŁ II PRZECIWI
ATEIZACJI POLSKIEJ SZKOŁY

Poniedziałek, 8 września Jan Paweł II przemawiał do 850 rodaków, w swej letniej rezydencji, w czasie mszy św. w intencji profesorów, młodzieży szkolnej i szkoły zagrożonej ateizacją, która pod znakiem religioznawstwa wkroczyła w nowej postaci do szkół w Polsce. Papież wyraził zaniepokojenie i dał wyraz szczególnej trosce o przyszłość młodzieży w Polsce.

Przypomniał list biskupów polskich z 2 maja br. stwierdzający: "W naszym kraju, w ostatnich miesiącach nasilają się wypowiedzi i konkretne działania na różnych szczeblach - od przedszkola do uniwersytetu - na szkołę i nauczycieli nakładają się obowiązki wpajania uczniom tak zwanego naukowego poglądu na świat. Z wieletoletnich doświadczeń wiemy że chodzi o wpajanie poglądu materialistycznego podważającego wartości religijne".

Przeciwstawianie wiary i nauki prowadzi do wniosku, że nauczyciel profesor uniwersytetu, czy członek Akademii Nauk, nie może być jednocześnie wierzącym".

Szkola polska jest wprawdzie państwowa, ale to nie znaczy, że należy tylko do jednej grupy naszej społeczności. Jest ona własnością całego narodu. Ogromna większość wyznaje światopogląd chrześcijański".

Ojciec Święty zacytował też fragment komunikatu konferencji Episkopatu: "Obok rodziny również szkoła winna kształtować prawdomówność, samodzielność myślenia i odwagę obrony swego zdania, otwartość, poszanowanie drugiego człowieka oraz poczucie sprawiedliwości. Tak zwana weryfikacja nauczycieli przyjmując czasami formę presji niedopuszczalnej w świetle praw konstytucyjnych i prowadzi w konsekwencji do wypaczeń sumień i charakterów powodując ukrywanie swoich przekonań światopoglądowych wyznawanej wiary i wreszcie praktyk religijnych. Taki system wychowania wprowadza rozdział między szkołą a rodziną, utrudnia czy wręcz uniemożliwia chrześcijańskim rodzicom skuteczną troskę o chrześcijańskie wychowanie dzieci. Kryzys szkoły jest bardziej szkodliwy niż nawet długotrwały kryzys ekonomiczny".

ZYCIE RELIGIJNE
200 LAT DIECEZJI
TARNOWSKIEJ

Tarnów, niedziela 7 września Episkopat polski wraz z wiernymi uroczystość obchodził tu 200-setną rocznicę istnienia diecezji tarnowskiej.

Prymas Glemp wyraził w homilii życzenie, aby w czasie trzeciej pielgrzymki apostoelskiej do Polski w czerwcu 1987 Jan Paweł II mógł z tego miejsca głosić chwałę Bożą. Okazją do przybycia Ojca Świętego do Tarnowa byłaby beatyfikacja młodej dziewczyny Karoliny Kuski, która poniosła męczeńską śmierć w początkach XX wieku.

Gosc z Ameryki

Kardynał Jan Krol z Filadelfii, uczestniczący w uroczystościach, przypomniał że jego rodzice wyszli z Ziemi Tarnowskiej i przybyli ubodzy do Ameryki, ale zabrali z Polski najcenniejszą wartość - wiarę świętą, dzięki której kardynał doszedł do kapłaństwa.

W intencji więźniów politycznych

Wśród barwnego tłumu wielu uczestników obchodów przybyło do Tarnowa w strojach regionalnych. Widac było transparenty z napisem *Modlmy się w intencji uwolnienia więźniów sumienia*.

Na zakończenie biskup Jerzy Ablewicz odczytał akt oddania diecezji Tarnowskiej Chrystusowi.

We wszystkich kościołach Ziemi Tarnowskiej odczytano tego dnia list Ojca Świętego. Papież wspomina dzieje diecezji, podkreśla historię wiary tarnowskiego podkarpackiego ludu, wiąże się ściśle z milenijnymi korzeniami wiary chrystusowej w Polsce i z męczeńską śmiercią syna tej ziemi św. Stanisława ze Szczepanowa, patrona Polski, ojca porządku moralnego w naszym kraju, a także z osobą pustelnika i apostoła św. Swierada, pierwszego Polaka wyniesionego na ołtarze.

Wśród wybitnych synów tej ziemi Jan Paweł przypomniał m. in. mjra Henryka Sucharskiego, bohaterskiego obrońcę Westerplatte z ostatniej wojny, który nigdy się nie rozstał z rozrąbanym

DOZYNKI

Ojciec Święty stwierdza: "Życzenia te i modlitwy zanoszę w duchu w sanktuariach waszych w Szczepanowie w Ostrowcu Nowym Sączu i Murowanej Lipnicy".

DOZYNKI

W niedzielę przypadły także doroczne dozynki. Partia obchodziła je w Szamotułach, gdzie Jaruzelski ogłosił, że obecny rok rolniczy był najlepszym w całej historii polskiego rolnictwa.

100 tys w Częstochowie

Rzesze chłopów obchodziły swoje dozynki w Częstochowie. W uroczystej mszy św. na wałach jasnogórskich uczestniczyło ponad 100 tys. wiernych, przybyłych niemal z całej Polski. Przewodniczył jej arcybiskup Wrocławia kardynał Gulbinowicz.

Rolnicy z opolszczyzny przekazali symboliczne dary górnikom z Katowic, hutnikom z Warszawy, robotnikom fabryki samochodów w Lublinie jako znak jedności i braterstwa. Tę solidarność podkreślił również telegram Ojca Świętego odczytany przez kardynała Gulbinowicza przewodniczącego komisji episkopatu do spraw duszpasterstwa ludzi pracy.

Przez trzy godziny wchodziły na wały klasztorne delegacje z różnych stron Polski w uroczystej dozynkowej procesji w strojach ludowych i z wielkim krzyżem dołu chłopskiej na czele. Niesli najrozmaitsze wieniec, nieraz prawdziwe dzieła sztuki, obrazy wykonane z ziaren zbóż, krzyże, emblematy religijne, makiety kościołów, korony z kwiatów i owoców, kosze pełne płodów ziemi. Był to niezwykle barwny pochod tych, co żywią i bronią.

Byli też działacze Solidarności Rolników

Rektor Seminarium Lubelskiego ks. Mieczysław Brzozowski nawiązał w kazaniu do projektu Fundacji Rolniczej. "Kościół przystąpił do tej inicjatywy mając na względzie dobro całego narodu. Niestety, nie udało się jej zrealizować. Pałace problemy chłopstwa polskiego zostają nadal nie rozwiązane".

Wśród tłumu widac było transparenty z hasłem: *Rolnicy zawsze solidarni z kościołem*.

Działacze byłej Solidarności Rolników Indywidualnych, którzy brali udział w uroczystości, wydalili oświadczenie wyrażające oburzenie z powodu stanowiska, jakie władze zajęły wobec Fundacji Rolniczej. Stwierdzili, że zmarnowano kolejną szansę gospodarczego i społecznego rozwoju wsi polskiej. Oświadczenie podpisał m. in. były wiceprzewodniczący SRI Gabriel Janowski.

Przypomnijmy, że wydany 2 września przez sekretariat prymasa Polski komunikat wyrażał ubolewanie z powodu niemożności zrealizowania koncepcji Fundacji Rolniczej, która miała być płaszczyzną współpracy i solidarności pomocy w skali międzynarodowej, jak również współpracy ludzi o różnych poglądach. Załamanie się rozmów ostatecznie przekreśliło nadzieje jakie z fundacją wiązały miliony chłopów polskich.

W tym kontekście wypowiedziane przez przedstawicieli partii na dożynkach w Szamotułach opinie o nie spotykającym dotąd w historii rozwoju polskiego rolnictwa można przyjąć z odpowiednią rezerwą.

BEZ
PRZYSZŁOŚCI

"Obserwujemy obecnie paraliz wyobraźni młodzieży, spowodowany obawą o przyszłość", stwierdza znany socjolog prof. Stefan Nowak z Uniwersytetu Warszawskiego, autor przeprowadzonych ostatnio badań socjologicznych.

Bez nadziei

Porównując młodzież drugiej połowy lat 80-tych z generacją ludzi młodych z drugiej połowy lat 70-tych zauważyć można istotne różnice. Dzisiaj znikają nadzieje na osiągnięcie w przyszłości czegośkolwiek. Na pytanie, jak sobie wyobrazasz swoją przyszłość za 5 czy 10 lat, najczęstszą odpowiedzią jest: "W ogóle nie jestem w stanie sobie tego wyobrazić".

W 1977 roku około 40% studentów Uniwersytetu Warszawskiego wierzyło, że będą mieli zadowalającą pracę, po ukończeniu studiów. Dzisiaj tylko 24% żywi takie nadzieje.

Większość ankietowanych, wśród nich wielu w wieku blisko 30 lat, nie ma dziś własnego mieszkania i nie ma szans na uzyskanie go w ciągu najbliższych 20 lat.

Pokolenie lat gierkowskich liczyło na "małą stabilizację", mogło się spodziewać, że dorobi się przyzwoitego mieszkania, telewizora, samochodu, mogło planować wycieczki zagranicę. Pokolenie stanu wojennego i kryzysu gospodarczego niczego się już nie spodziewa. Typowa odpowiedź na pytanie, jak ktoś widzi swą przyszłość: "Widzę tylko wielką pustkę".

Chcą wyjechać z Polski

Zmieniły się też postawy polityczne i społeczne. W 1978 roku dwie trzecie ankietowanych mówiło, że chcieliby aby świat rozwijał się w kierunku "jakieś formy socjalizmu". Obecnie tylko 4% wyraża ten pogląd.

Młodzi przywiązują natomiast większe znaczenie do takich pojęć jak prawda, godność człowieka, religia, rodzina.

Wielu młodych ludzi wycofało się w życie rodzinne. Lata 1981-82 były latami najwyższego przyrostu naturalnego w Polsce od czasu II wojny światowej.

Inni, gdy tylko nadarzy się sposobność, decydują się na opuszczenie kraju. Prof. Nowak pisze: "Młodzież niemal obsesyjnie mówi o wyjeździe z kraju na stałe lub tymczasowo".

Badania socjologiczne nad młodzieżą prowadzi prof. Nowak już od około 20 lat. Dotychczas wyniki zawsze wskazywały, że około 85% młodych Polaków oświadcza, że chce mieszkać w Polsce. W ostatnich, najnowszych badaniach tylko 62% ankietowanych oświadczyło, że chce mieszkać i żyć w Polsce. Stefan Nowak pisze: "jest to najlepszy znany mi wskaźnik frustracji w naszym kraju".

Polacy w wieku poniżej 30 lat są najszczęśliwsi wychowując dzieci i zajmując się ćwiczeniami jogowymi. Polityka mało ich obchodzi. Taki jest ogólny obraz wynikający z badań Nowaka.

Badania prof. Nowaka miały aprobatę władz, choć często były kontrowersyjne i bywało, że niektóre wyniki cenzura utajniała. Pełne sprawozdania z ostatnich badań opublikowała prasa podziemna.

BUDOWA
ELEKTROWNI ATOMOWEJ
WSTRZYMANA

3 września Wiadomość zamieszczona w *Głosie Wybrzeża* - gazeta partyjna, ukazująca się w Trójmieście, brzmi sensacyjnie. Prace przy budowie pierwszej w PRL elektrowni atomowej w Żarnowcu zostały tymczasowo wstrzymane.

Dramatyczne brakorobstwo

Ekipy specjalistów, uczulone na problemy związane z bezpieczeństwem, dokładnie zbadały stan elementów już wykonanych i odkryły przypadki dramatycznego wręcz brakorobstwa.

Po pierwsze, jakość cementu używanego do odlewania płyty fundamentowej, i powłoki reaktora nie odpowiada wymaganiom normom. Po drugie, pręty zbrojenia nie zostały zatopione w cemencie, tylko pozostawiono odsłonięte, poddane działaniu deszczu i śniegu. Są one w tej chwili tak skorodowane, że prawdopodobnie trzeba będzie je wymienić.

Nie ma widoku na szybkie rozwiązanie, chyba że znajdą się dewizy na zakup cementu na Zachodzie.

Specjaliści zakwestionowali również jakość użytej na budowie w Żarnowcu stali i przewodów elektrycznych.

Nierytmicznosc dostaw materiałów budowlanych powoduje ciągłe przestoje. Robotnicy są rozczarowani i zmęczeni ciągłym czekaniem na kolejne zadania.

Wiadomość ta oznacza, że elektrownia atomowa w Żarnowcu nie zostanie oddana do użytku w roku 1990, jak planowano. Owa drobiazgowość kontrolerów, o jakiej pisze *Głos Wybrzeża*, ma oczywiście przyczynę w katastrofie w Czarnobylu. Tam właśnie niefrasobliwość i partactwo doprowadziły do katastrofy. Skutki są do dziś odczuwalne w wielu krajach.

Zardzewiałe pręty zbrojenia, sypany się beton, łatanina w dostawach koniecznych materiałów. Żarnowiec jest w tej chwili najbardziej przestraszony budową w PRL. Łatwo sobie wyobrazić, jak wyglądają inne.

MOCZULSKI

3 WRZESNIA WARSZAWA. Zezwolono wreszcie na leczenie Moczulskiego.

O zezwolenie na podjęcie natiychmiastowej operacji zwracał się do Sądu Najwyższego adwokat przetrzymawanego w więzieniu na Rakowiek w Warszawie Leszka Moczulskiego skazanego na 4 lata przywódcy Konfederacji Polski Niepodległej.

Zona Moczulskiego Maria wystosowała list do gen. Jaruzelskiego.

Wreszcie oficjalnie poinformowano że 2 września zebrano się w więzieniu konsylium lekarskie. Wyniki diagnozy nie są jeszcze znane. Leszek Moczulski był już badany dwukrotnie raz po pierwszej za pasci dwa miesiące temu kiedy przebywał na 48-godzinnej przepustce na pogrzeb ojca. Kardiologzy zalecili wówczas natiychmiastowe leczenie i wszczęcie stymulatora pracy serca. Badał go również lekarz więzienny i on także zalecił intensywną kurację.

W obronie prawa więźnia Leszka Moczulskiego do życia podniosły się głosy w kraju i na Zachodzie. Przez długi czas można było mieć wrażenie że władzom PRL wcale nie zależy na zdrowiu człowieka który skazany został na 4 lata tylko za to, że reprezentuje odmienne od oficjalnych poglądy polityczne.

Wiadomość, że wreszcie ta postawa uległa zmianie jest na pewno pozytywna. Ale są inni więźniowie sumienia o których nikt się głośno nie upomina, a którzy powinni natiychmiast zostać otoczeni opieką lekarską.

I trzeba zadać pytanie dlaczego wyrażenie zgody na leczenie jest w oczach rządzących komunistów przewileżem o który trzeba walczyć?

W OBRONIE WARUNKÓW PRACY

Jak pisaliśmy, 20 czerwca Tymczasowa Komisja Koordynacyjna Solidarności, działająca w podziemiu, ogłosiła obszernie oświadczenie zatytułowane *O poprawę warunków życia i pracy*.

TKK uderza na alarm. Wskazuje na obniżanie płac realnych świata pracy, przedłużanie czasu pracy, pogarszanie się jej warunków.

TKK zaapelowała, aby wrzesień 1986 był miesiącem wzmożonej walki w obronie warunków pracy.

EKOLOGICZNA BOMBA

W kwietniu warszawska podziemna Wola napisała "Budowa odkrywkowej kopalni węgla brunatnego w Belchatowie spowodowała nieodwracalne zmiany naturalnego środowiska"

W czerwcu Solidarnosc Walcząca przytoczyła dane Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Emisja dwutlenku siarki w Belchatowskim powoduje gwałtowny wzrost umieralności niemowląt, pogorszenie stanu zdrowia dorosłych, zatrucia roślinności i bydła na masową skalę

W lipcu na zjeździe PZPR przemawiał tow Krzysztof Gora, gornik, przodownik z Belchatowa. Cytujemy "Wrogowie naszego kraju głosili gromko, że Polacy zafundowali sobie w centrum Polski bombę ekologiczną, która wybuchnie lada chwila. Kłamstwo! Kłam tym wszystkim plotkom zadali budowniczości zagłębia. Rozwiązania zapewniające ochronę środowiska są wręcz wzorowe"

Miesiąc później, na początku sierpnia, łódzki tygodnik *Odgłosy* wydrukował dwa wielkie reportaży pod wspólnym tytułem *Tragedia ekologiczna w środku Polski - świat, który musi zginąć*

Jeszcze 20 - 25 lat temu, w tych wspaniałych lasach belchatowskich, były dziki, jelenie, zające, lisy, kuropatwy, podobno nawet zubry. Stały wsie, domy, stare kociołki. Były łąki, stawy, płynęły strumyki. Jechało się pięknymi, spokojnymi alejami wysadzonymi starym drzewostanem. To wszystko przeszło

Dzisiaj Belchatowskie to pustynia zniszczona przez człowieka i zagrożająca otoczeniu. Łódzki tygodnik pisze, że elektrownia już teraz truje obszar o promieniu kilkudziesięciu kilometrów. Nie posiada ona żadnych w ogóle urządzeń odsiarczających emitowane do atmosfery gazy

Owszem, zanieczyszczenie środowiska kosztuje. Od stycznia tego roku płaci się po 2 zł 30 gr za każdy wyrzucony w powietrze kilogram tlenku siarki. Kombinat zapłaci więc około miliarda zł, co jest zaplanowane i włączone do kosztów produkcji i będzie pokryte przez odbiorców energii

Autorzy reportażu piszą "Sciana lasu wchłania tysiące ton toksycznych spalin. Nieliczne drzewa iglaste bronią się jeszcze. Wygląda to niesamowicie. Asfaltowe drogi przeskakują przez małe i dłuższe mosty, które niczemu już nie służą. Już nie płynie pod nimi woda"

"Jednym z głównych problemów ekologicznych jest odwodnienie terenu. Zmiany są nieodwracalne. Występują teraz w przyspieszonym, eksportowym tempie. Roslinom zabrano naturalne środowisko"

W swoim czasie gazety krajowe wychwalały władze za śmiałą decyzję zmiany biegu miejscowej rzeki Widawki. Przeszkadzała w budowie, więc ją zepchnięto do nowego koryta. Teraz woda płynie betonowym kanałem. Wygląda on jak rynsztok. Ani kropla wody nie przedostaje się do spragnionej ziemi. Jeszcze w roku 1973 Widawka była najczystsza rzeką w Polsce. Dzisiaj nie ma w niej w ogóle życia biologicznego

Chłopów usunięto, wyeksmitowano. Zagrody i obejścia zlikwidowano. Lasy wycina się w przyspieszonym tempie. Drzewa, które jeszcze zostały, niszczy beton wylewany do rowów, ropa i smary, antykorozyjne farby. Pełno wokół porzucanych butelek po wodce i winie

Wyjałowiony, odwodniony teren, o zmienionych właściwościach przyrodniczych, obrabowana ziemia, która już nie da żadnych plonów, zniszczona fauna i flora. Świat, który musi zginąć

Ale - czy to jest zaskoczenie dla władzy? Od pierwszej niemal chwili, gdy przypadkowo niemal znaleziono belchatowskie złoża węglowe, ostrzegano na przykład, że powietrze w tym rejonie zawiera już znaczne stężenie gazów, pyłów i tlenków siarki, pochodzących ze Śląska i z krajów dalej na zachód Europy, głównie z Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Wskutek niekorzystnych warunków atmosferycznych wiatr wywiewa do Polski związki siarki emitowane przez przemysł NRD. Rejon Belchatowa już z tego względu nie powinien być dodatkowo obciążony

Fachowcy ostrzegali też przed stopowaniem terenów i utworzeniem leja depresyjnego, ale nic nie pomogło. Z ogromną pewnością siebie odpowiednie czynniki zapewniały, że o wszystkim pomyślano. Na przykład, w styczniu 1975 pełnomocnik wojewody łódzkiego do spraw budowy belchatowskiego zagłębia gorniczo-energetycznego na pytanie przedstawicieli *Głosu Robotniczego*, czy istnieją możliwości unieszkodliwiania popiołu i zuzłow oraz gazów z elektrowni, oświadczył "Oczywiście". Oznajmił, że przy kominach o wysokości do 300 metrów w jakie wyposażone będą belchatowskie elektrownie, spaliny będą wyrzucane na taką wysokość, że spowoduje to ich maksymalne rozrzedzenie

Także tygodnik *Literatura* zamieszczał wtedy, ponad 10 lat temu, reportaż, w którym zapewniano, iż decyzję o budowie poprzedziły wieloletnie studia kilku instytutów naukowych. Dziennikarz miał jeszcze wątpliwości "A co z wysuszeniem terenu? A co się stanie z wsią Wola Grzymalska? A co będzie z jeleniami i sarnami?"

Ale właściwe czynniki wątpliwości przecięły. Sarny i jelenie miały się po prostu przenieść do innych lasów. Roślinności nic się nie stanie. "Instalowane są najnowsze urządzenia i nie załuje się środków. Ochrona środowiska pilnujemy dzisiaj bardzo"

Jeszcze artykuł w *Zyciu Warszawy* ze zainstalowane elektrofiltry będą miały skuteczność odpylania w 99%. Nastąpi rekultywacja gleby. "Nie sposób wymienić wszystkich przedsięwzięć mających na celu ochronę tego obszaru". Także *Słowo Powszechne* donosiło o skutecznych filtrach i o zapewnieniu rolnikom dostatku wody. Gdzie to wszystko jest? Chyba tylko w demagogicznych przemowieniach na zjeździe partii

Gdyby zaprzestano dewastowania lasów, gdyby zatrudniono fachowców-lesników - są jeszcze szanse na uratowanie części drzewostanu. Gdyby nakazano założycielom urządzeń odsiarczających, możnaby poważnie obniżyć zatrucie atmosfery. To samo - gdyby Berlin wschodni zdecydował się na inwestycje ograniczające ową rabunkową eksport tlenku siarki do Polski

Ale największe niebezpieczeństwo to w tej chwili perspektywa budowy elektrowni Belchatów II, zaledwie w odległości 11 km od Belchatowa. I Projekt budowy obu siłowni w układzie wschód-zachód i w tak małej odległości od siebie jest wyjątkowo niekorzystny - stwierdził Józef Kurowski z Zakładu Ochrony Przyrody Uniwersytetu Łódzkiego, który pojechał w teren z reporterami tygodnika *Odgłosy*. Nastąpi nakładanie się zanieczyszczeń wzdłuż osi wiatrow z zachodu, nie zaś ich rozrzedzenie. Lasy staną się coraz mniej odporne. Nowy lej depresyjny o promieniu ponad 20 km będzie zubożczy dla fauny i flory

W środku Polski, na naszych oczach, za życia naszego pokolenia, powstanie martwa pustynia ekologiczna. Konsekwencje mogą być nieobliczalne. Tak jest pogląd fachowców. Władze nigdy nie będą mogły powiedzieć, że o tym nie wiedziały

Alina Grabowska, RWE

JARUZELSKI

Dokonczenie ze str. 1

zem. Oczekiwano, że na tym spotkaniu Jaruzelski miał zaprosić Ojca Świętego na trzecią wizytę w Polsce

Korespondent *New York Times'a* Michael T. Kaufman pisze, że pewni ludzie w rządzie PRL twierdzą, że takie zaproszenie w połączeniu ze zwolnieniem więźniów politycznych, w sposób dramatyczny stworzyłoby podstawę dla porozumienia społecznego

Tymczasem 2 września Antonio Badini, doradca dyplomatyczny premiera Craxiego powiedział, że Włochy nadal dyskutują nad możliwością wizyty Jaruzelskiego. Powiedział "Chcemy by ta podróż była sukcesem i jeszcze dokonujemy przeglądu warunków, które mogłyby zapewnić jej sukces"

Rozmowy na temat wizyty toczą się od kilku miesięcy i poruszono w nich rozmaite problemy, dodał

Badini powiedział też, że jednym z czynników rozważanych przez rząd Craxiego jest kwestia zmiany traktowania członków opozycji politycznej w Polsce (użył słowa "dysydentów politycznych"). Zwolnienie Michnika z więzienia w ubiegłym miesiącu zostało tu dobrze przyjęte i "jest jednym z powodów, dla których nadal dyskutujemy sprawę wizyty"

PO POWROCIE Z WARSZAWY

Amerykański kongresmen polskiego pochodzenia Stephen Solarz, po powrocie z wizyty w Polsce, gdzie spotkał się m.in. z Adamem Michnikiem i Jackiem Kuroniem, powiedział

"Musimy rozwiązać tę kwadraturę koła. Musimy znaleźć sposób, który pozwoli nam na znormalizowanie sytuacji w Polsce, a jednocześnie nie powinniśmy udzielać legitymizacji reżimowi Jaruzelskiego"

Załamanie gospodarki

Występując w poniedziałek 8 bm. na spotkaniu nowojorskich Polaków z prof. Zbigniewem Brzezinskim, Solarz wyraził opinię, że krotkotrwale poprawa sytuacji gospodarczej, jaką ekipie Jaruzelskiego udało się osiągnąć po wprowadzeniu stanu wojennego za cenę dekapitalizacji przemysłu i infrastruktury komunalnej, załamuje się właśnie w tej chwili

Do końca lat 80-tych i w latach 90-tych Polska będzie szczególnie potrzebowała zachodniej pomocy kredytowej

Powiedział też, że aczkolwiek większość jego polskich rozmówców była zdania, iż sankcje spełniły swoją

rolę i powinny zostać uchylone, to jednak nie może być mowy o jednostronnym ustępstwie Stanów Zjednoczonych w tej kwestii

Rada Konsultacyjna ważniejsza niż Fundacja Rolnicza

Dodał, że jeśli idzie o dialog władza-społeczeństwo to, jego zdaniem, znacznie większe od powstania Fundacji Rolniczej znaczenie miałyby powstanie prawdziwie reprezentatywnej Rady Konsultacyjnej, do której weszliby przedstawiciele Kościoła i społeczeństwa

Powiedział też, że choć członek Biura Politycznego Józef Czyrek, który się z nim spotkał, wyraził nadzieję na zwolnienie wszystkich więźniów politycznych, to jednak obecne postępowanie władz w tym zakresie nie pozwala na nadmierny optymizm

MONTREALSKI SUKCES JANDY

Krystyna Janda otrzymała na festiwalu w Montrealu nagrodę aktorską. Gratulacje!

Festiwal ten ma dopiero 10 lat, lecz zdobył już duży prestiż. Preferuje kino autorskie, w przeciwieństwie do kina widowiskowego. Konkuruje tam filmy europejskie, amerykańskie, kanadyjskie i III Świata

Polacy od kilku lat prezentują w Montrealu swoje utwory. W ubiegłym roku pokazano film *Agnieszka Hollandowny, Gorzkie zniwa*, który też dostał nagrodę aktorską. Pokazano też film *Zanusiego Paradygmat*, zrealizowany we Włoszech, który dostał nagrodę ekumeniczną

Krystyna Janda została nagrodzona za kreację aktorską w filmie zachodniemieckim o pierwszych powojennych latach w Niemczech *Zachodnich Gra* w

filmie *Polkę, fotografkę, która często wyjeżdża na Zachód, przewożąc także zdjęcia dokumentujące przesładowania ludzi z opozycji. W Berlinie Zachodnim spotyka swego przyjaciela. Lecz nie mogą ze sobą być - on nie jest w stanie w ogóle zrozumieć, dlaczego nie można wzięc paszportu, wynajac sobie gdzieś mieszkania w Paryżu, nie pojmując na czym polega istota totalitaryzmu. Poza tym ona jest w sytuacji szantazu moralnego - ma w Warszawie chorą matkę. On zupełnie nie rozumie, na czym ta specyficzna sytuacja moralno-polityczna polega. Para kochanków nie może znaleźć wspólnego języka, dziewczyna wraca do Warszawy*

W TELEGRAFICZNYM SKRÓCIE

● Przypadająca 12 września 303 rocznica Odsieczy Wiednia w tym roku była na Kahlenbergu obchodzona 7 bm. Organizatorzy kościelnych obchodów, księża Zmartwychwstancy, chcieli wykorzystac obecność sufragana diecezji warszawskiej biskupa Niziołka w Wiedniu ● W Chicago odbył się Światowy Zlot Lotników Polskich, a jednocześnie w Anglii jak co roku Światowy Zlot Lotników Polskich w kolejną rocznicę bitwy powietrznej o Wielką Brytanię ● 6 bm. zakończył 5 dniową wizytę w Warszawie członek Kongresu Stanów Zjednoczonych Stephen Solarz, członek wpływowej komisji spraw zagranicznych Izby Reprezentantów, członek partii demokratycznej Solarz przez kilka godzin rozmawiał z Lechem Wałęsą, spotkał się też z kardynałem Glempem i członkiem Biura Politycznego Czyrkiem i in. ● Pozdrowienia, wyrazy radości z odzyskanej przez niego wolności oraz zapewnienie o niesłabnącym poparciu - to w skrócie treść artykułu w dwutygodniku Federacji Pracowników Energetyki i Przemysłu Wydobywczego i Chemicznego włoskiej centrali związkowej CISL powitał wyjazd z wiedzienia gdańskiego działacza Solidarności Bogdana Lisa. Tygodnik od 13 grudnia 81 ma w wimietce tytułowej chorągiewkę Solidarności ● Francja mianowała nowego ambasadora w Polsce Claude'a Ael, lat 54, absolwenta uniwersytetu Johns Hopkins w Baltimore i paryskiego Instytutu Nauk Politycznych. Dotychczas był jednocześnie ambasadorem w Senegalu i Gambii ● Działający w USA Komitet Pomocy dla Więźniów KPN wzmożł ostatnio działania na rzecz uwolnienia Leszka Moczulskiego, Adama Słomki i Krzysztofa Krola ● Zaczęto w Warszawie restaurację dawnego budynku ambasady Izraela i przygotowywanie go na rezydencję dla przedstawicieli tego rządu. Przedstawiciel min. spraw zagr. Izraela wraz z 6-osobową ekipą techniczną pojawił się w Warszawie 3 bm. ● 5 września Reuter podał, że Jaruzelski przebywa na Krymie na wakacjach. Wrócić miał do domu 8 września, po spotkaniu z Gorbaczowem. Wkrótce potem ma jechać do Chin. Do Włoch jednak ciągle go nie chcą wpuszcic. Gdzie Rzym a gdzie Krym?

31 sierpnia 1980 rok Gdansk Stocznia im W Lenina Sala konferencyjna Po 17 dniach strajku w regionie gdanskim i strajkach towarzyszących w całej Polsce do stołu prezydijskiego zasiadają przewodniczący Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego L Wałęsa i vice-premier PRL M Jagielski W atmosferze ogromnego napięcia i podniecenia w całym kraju (uroczystość jest transmitowana przez TVP) podpisane zostaje porozumienie (zwane potem porozumieniem gdanskim), które jako akt prawny akceptuje i uprawomocnia powstanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarnosc"

Juz wtedy dla wszystkich oczywistym był fakt, iż "Solidarnosc" nie może być tylko sensu stricto związkiem zawodowym, ale pragnieniem ludzi było aby stał się on wielkim ruchem społecznym Fakt i świadomość, że "Solidarnosc" była jedynym nurtem, niezależnym i niepodlegającym żadnej kontroli rządowej sprawiła, iż w statucie i programie działania tego unikalnego w świecie Związku wpisano praktycznie wszystkie problemy i bolączki z jakimi naród polski borykał się od czasów ostatniej wojny

Nie od rzeczy będzie postawienie w tym miejscu pytania Kogo reprezentował Związek?

W ciągu kilku zaledwie miesięcy do "Solidarnosci" wstąpiło ok 10 milionów ludzi czynnych zawodowo (w roku następnym powstaje "Solidarnosc" chłopska, która w momencie rejestracji liczy ok 3 5 miliona społeczności wiejskiej) W praktyce oznacza to, iż ponad 1/4 polskiego społeczeństwa włączona została w nurt ogólnonarodowego ruchu "Solidarnosc" udzielając mu swego bezwarunkowego poparcia

Warto pamiętać o tych liczbach słuchając zwłaszcza kłamliwej komunistycznej propagandy mówiącej o niewielkiej grupie "ekstremistów" z "Solidarnosci", którzy "usiłowali" zakłócić "spokój" wewnątrz kraju i za granicą

Porozumienie Gdanskie wypełniło serca i umysły rodaków nadzieją na przeprowadzenie stopniowych przemian gospodarczych, społecznych i politycznych w naszej Ojczyźnie Respektując istniejącą rzeczywistość międzynarodową naród polski chciał być równocześnie suwerenem (a więc podmiotem) tworzącym prawa we własnym kraju, a nie narzędziem manipulacji komunistycznych władz

Dzis, po sześciu latach dzielących nas od tamtych wielkich wydarzeń, warto i należy chociaż w niewielkim zarysie przypomnieć problemy, cele i zamierzenia NSZZ "Solidarnosc" Z pewnością trudno jest sklasyfikować je według hierarchii ważności, ponieważ wszystkie były bardzo ważne, ponieważ wszystkie one ingerowały w życie setek tysięcy lub milionów ludzi

Z pewnością jednym z najważniejszych problemów do rozwiązania była kwestia odejścia od scentralizowanego systemu zarządzania gospodarką narodową W tej sprawie Związek opowiedział się w sposób bardzo stanowczy za wprowadzeniem samorządów i rad pracowniczych, które wybierane w sposób demokratyczny określać miały zasady funkcjonowania przedsiębiorstw państwowych stanowiących podmiot w gospodarce narodowej To przedsiębiorstwa miały przywrócić równowagę rynkową, spowodować zreformowanie systemu motywacyjnego (systemu płac), one miały rozwiązać problem wyżywienia narodu Samodzielne przedsiębiorstwa egzystujące na własnym rozrachunku gospodarczym decydować miały o wyborze rynków zaspotrzebowania, rodzaju i asortymencie produkcji, o cenach i rynkach zbytu

Wprowadzenie reformy gospodarczej miało także spowodować przeszacowanie majątku narodowego i skalkulowanie

jego według relacji do cen światowych aby w ten sposób dostrzec, które gałęzie gospodarki narodowej są opłacalne i należy w nie inwestować, a które w najbliższym czasie zlikwidować, odstępując w ten sposób raz na zawsze od produkcji milionów wyrobów, które absolutnie nie były konkurencyjne na rynkach światowych

W dziedzinie polityki społecznej Związek domagał się przyznania mu prawa inicjatywy ustawodawczej Oznaczać to miało, że "Solidarnosc" przyjmowała na siebie prawa i obowiązki współgospodarza we własnym kraju W tej materii było istotnie wiele spraw do załatwienia od zaraz

NOTKA O AUTORZE

Autor tekstu Jerzy Wagner był dziennikarzem w piśmie Solidarnosc Dolnośląska we Wrocławiu Jako stały korespondent tej gazety obsługiwał Krajową Komisję Solidarnosci Uczestniczył w ostatnich jej posiedzeniach 11 i 12 grudnia Wraz z Mirkiem Krupinskim, Jankiem Waszkiewiczem i Gienkiem Szumiejką stworzył Krajowy Komitet Strajkowy dnia 13 grudnia i był autorem pierwszego komunikatu, który zawiadomił świat o strajku w stoczni im W Lenina Jeden z założycieli spontanicznego Ogólnopolskiego Komitetu Oporu "Oko" Działacz podziemia Tekst napisany specjalnie dla Echa Tygodnia

realizowanie życia politycznego w kraju Przeprowadzenie demokratycznych wyborów do Sejmu (nawet z zagwarantowaniem udziału ponad 50% posłów z koła PZPR), rad narodowych wszystkich szczebli, wprowadzenie autentycznej niezależności sądownictwa i organów ścigania, wprowadzenie pluralizmu politycznego przez akceptację opozycyjnych partii, szeroki i nieskrępowany dostęp do środków masowego przekazu organizacji politycznych, religijnych, zawodowych i społecznych otwierają perspektywy reformowania i uelastycznienia socjalistycznego systemu, w którym wszelkie problemy rozwiązywane byłyby w drodze uzgodnień i porozumień

J WAGNER

SIERPIEŃ PO LATACH

1 Zreformowanie systemu kultury i oświaty poprzez zabezpieczenie i odbudowę bezcennych skarbów kultury narodowej (architektura, muzea, biblioteki, teatry, kinematografie itd.) Wieloletnie niedoinwestowanie, brak konserwacji lub wręcz dewastacja redukowały te, często jakże nieliczne już, pozostałości ogromnego dziedzictwa kulturowego tak bardzo spustoszonego w ostatniej wojnie światowej

Ważną rolę w rozwoju kulturalnym kraju odegrać miało poważne ograniczenie funkcji i zakresu działania państwowego cenzora

2 Likwidacja wieloletnich zaniedban i rozbudowa służby zdrowia Niedostateczna ilość zakładów farmaceutycznych i przedsiębiorstw produkujących sprzęt medyczny, przestarzała technologia, słabo rozwinięta i wyposażona baza szpitalna, a przez to niezadowolająca profilaktyka medyczna powodowały zwiększoną śmiertelność niemowląt, dzieci i osób dorosłych Jakże często godziło to również w ludzi starych, niepełnosprawnych i nieuleczalnie chorych

3 Rozwiązanie problemu zwnosciowego Oczywiście nie drogą rozszerzania systemu reglamentacyjnego, ale poprzez całkowitą przebudowę struktury rolnej likwidację nierentownych a dotowanych przez państwo państwowych przedsiębiorstw rolnych, rozbudowę zaplecza maszynowego i usługowego, zwiększenie produkcji środków ochrony roślin, powiększanie i pełne zmechanizowanie gospodarstw indywidualnych, wreszcie rozbudowę oraz modernizację już istniejących przedsiębiorstw przetworstwa produktów rolnych

Niezwykle ważnym zadaniem było zli-

W tym czasie poważnie mówiło się o "finlandyzacji" kraju, to znaczy o stworzeniu takiego modelu, w którym naród polski realizowałby własne pragnienia i aspiracje nie wychodząc z radzieckiej orbity wpływu Było to z pewnością możliwe do zaakceptowania przez Kreml, przez Warszawę, a tym bardziej przez Zachód

Od samego początku powstania NSZZ "Solidarnosc" widoczna była niechęć, a potem wrogość komunistycznych władz do nowonarodzonego bękarta Mieszal on bowiem szyki warstwie panującej w PRL patrząc jej na ręce i ograniczając jej samowolę do jakiej zdążyli się już przeciecz przywyżać po 35 latach sprawowania władzy absolutnej Mieszalo to także szyki naszemu Wielkiemu Bratu, który nie mógł w nowych warunkach eksploatować Polski na dotychczasowych kolonialnych zasadach Hasło "Solidarnosci" - "Polityka wasza, gospodarka nasza", okazało się pigułką nie do przełknięcia Rezygnacja z darmowych dostaw towarów o wartości miliardów dolarów z Polski oznaczała dla Moskwy zwiększenie własnej produkcji tych samych towarów, a to z kolei oznaczało konieczność przeznaczenia dużego potencjału przemysłu militarnego na potrzeby przemysłu konsumpcyjnego Takie rozwiązanie osłabiałoby w poważnym stopniu wysięg zbrojen z Zachodem, głównie z USA Sytuacja taka zagrażała także starej kremlowskiej doktrynie szerzenia komunizmu światowego A ta działalność kosztuje Moskwę bardzo dużo W tej sytuacji tak Moskwie jak i Warszawie pozostało już tylko czekanie na odpowiedni moment aby siłomic reformatorskie zapędy i zapędy narodu polskiego Niezwykle sprzyjającą dla naszych

przyjacioł okolicznością okazał się fakt, iż znalazł się wreszcie w Warszawie właściwy człowiek - Wojciech Jaruzelski

Mozna śmiało przyjąć, iż od momentu przejścia władzy przez W Jaruzelskiego w lutym 1981 roku, a zwłaszcza po tzw wydarzeniach bydgoskich (marzec '81) władze PRL ani razu nie wykazały dobrej lub chociażby kompromisowej postawy w rozmowach z kierownictwem Krajowej Komisji "Solidarnosci" Tak było w czerwcu na rozmowach Janka Ruliewskiego z vice-premierem Mieczysławem Rakowskim w sprawie kontroli żywności w Polsce To właśnie wtedy M Rakowski wypowiedział słynne słowa "Kto ma żywność ten ma władzę", kończąc rozmowy z "Solidarnością" w tej materii W tym samym miesiącu odbyły się rozmowy między rzecznikiem prasowym "Solidarnosci" Januszem Onyszkiewiczem a Jerzym Urbanem w kwestii dostępu Związku do środków masowego przekazu Rozmowy te ukazały wielką arogancję J Urbana, a tym samym rządu PRL

Po serii inicjowanych przez władze strajków w różnych regionach kraju, które miały ukazać całkowite rozprężenie i nielub lub wręcz anarchię polskiego społeczeństwa, po masowej ekspedycji polskich towarów do ZSRR (często przez sąsiednie kraje komunistyczne) władze zgodziły się wreszcie na podjęcie przerwanych od kilku miesięcy rozmów z "Solidarnością" W listopadzie 1981 roku odbyło się plenarne posiedzenie członków Prezydium Krajowej Komisji NSZZ "Solidarnosc" z rządem PRL Wbrew dokonanym wtedy ustaleniom do rozmów tematycznych w poszczególnych Komisjach już nie doszło Rząd nie wysłał na rozmowy żadnej delegacji Wkrótce po tym, po sfałszowaniu rozmów z posiedzenia członków Prezydium KK "Solidarnosci" w Radomiu i po zmasowanej propagandowej nagonce wszystko zastygło w nerwowym wyczekiwaniu

A potem 11 i 12 grudnia nastąpiło ostatnie posiedzenie Krajowej Komisji NSZZ "Solidarnosc" W Gdansk w Stoczni im W Lenina W sali konferencyjnej Jeszcze dziś brzmiały w uszach słowa L Wałęsy "Musimy wytrzymać do kwietnia" Wiedzieliśmy co one oznaczają Będziemy do końca bronić naszej słusznej sprawy Wejdziemy w strajk generalny Jak wtedy w marcu

Ale czy można strajkować w zimie? Juz następny dzień przyniósł nam odpowiedź Nie można strajkować w zimie Nie można wyspać się pod drzewem i posilić się świeżo zerwanymi owocami Mimo to strajk w Stoczni rozpoczęliśmy

13 grudnia 1981 r władze komunistyczne haniebnie zerwały i zdradziły podpisywany przez siebie traktat, raz jeszcze udowadniając, iż bardziej sobie cenią swoją służbę u kremlowskiego władcy, niż perspektywę pozostania autentycznym reprezentantem polskiego społeczeństwa Hordy spod znaku ZOMO i o zgrozo wsparte doborowymi oddziałami Wojska Polskiego poniosły ze sobą gwałt, terror i zabijanie niewinnych ludzi, ukazując narodowi polskiemu i całemu światu "prawdziwą" rację stanu właścicieli PRL Scenariusz kremlowski zrealizowano bez zarzutu Wierny wasal znalazł uznanie i łaskawą przychylność swego pana i kolejnych jego następców co mogliśmy również zaobserwować z doniesieniami agencji opisujących kolejny zjazd PZPR w Warszawie

Ale ten scenariusz bynajmniej nie zaakceptowało społeczeństwo polskie Związek "Solidarnosc" mimo tak tragicznych doświadczeń - przesładowan i bezustannych represji - istnieje, okrzepł i z wielką determinacją walczy o respektowanie praw człowieka, własnego narodu, o uwzględnienie jego potrzeb i aspiracji Znając nasz naród wiemy, że nie spocznie on doputy zwycięstwo nie znajdzie się w jego rękach

SPÓR O WILNO

Dwa są spory o Wilno - spor polsko-rosyjski i spor polsko-litewski

Spor polsko-rosyjski nie jest właściwie sporem. Jest on ze strony polskiej odwieczną, ponad 500 lat trwającą obroną przed agresją rosyjską. Od czasów Iwana Kałity trwa napor plemienia moskiewskiego na wszystkie światła strony, pod obłudnym hasłem "gromadzenia ziemi rosyjskiej". W imię tego hasła zagarnięto kozacką Ukrainę, fińską Karię, wieloplemienny Kaukaz. Idea agresji nie ustaje ani na chwilę, jeżeli napor słabnie w pewnych okresach, to tylko skutek porażek militarnych Moskwy. Przemalowują się oczywiście szyldy. Za pamięci ojców naszych głoszone panslawizm. W ostatnich czasach szyld przemalowano na czerwono. Dzisiaj jak gdyby znowu przebąkał się o panslawizm. Spor polsko-rosyjski jest o tyle sporem, o ile można nazwać sporem obronę odwiecznego właściciela przed odwiecznymi rozcapięzonymi łapami rabusia.

Spor polsko-litewski ma inne podłoże - historyczne. Jak wszyscy wiedzą z historii Europy, Wilno było stolicą imperium litewskiego. Jednak już za czasów Gedymina etniczne plemię litewskie stanowiło znakomitą mniejszość wśród innych plemion tego imperium polskiego, ruskiego, tatarskiego i innych. Od czasów unii Krewskiej polonizacja Litwy postępuje szybko i bezbolesnie - bez represji, ucisku, szykan lub zakazów. Jest to przy tym raczej odruszanie Litwy polonizacją kultury ruskiej, a nie niszczenie kultury litewskiej, której w owych czasach "imperialnych" w ogóle nie było. O dokumentach z wieków X i XI, pisanych w języku litewskim, nie wiemy wcale. W owych czasach 50% praw i przywilejów pisano po łacinie, 45% w języku ruskim (cerkiewno-słowiańskim) i 5% po polsku. A już w wieku XII-tym liczba dokumentów polskich wzrasta do 66%, łacińskich spada do 26% i tylko 8% pisanych jest w języku ruskim. W wieku XIII-tym całkowita niemal polonizacja Litwy, a zwłaszcza Wilna, jest dziełem dokonanym i - zakończonym.

Na tle sporu polsko-litewskiego pewną dezorientację w umysłach cudzoziemców (a czasem nawet Polaków mniej obeznanym z przedmiotem) wprowadzają nazwy Litwa, Litwin, litewski. W ciągu wielowiekowych dziejów zjednoczenia polsko-litewskiego i niemal bez przerwy do r. 1914 "Litwą" był olbrzymi obszar dawnego W. Ks. Litewskiego tj. z grubsza obszar położony, powiedzmy, między Linją Curzona, a Linją Dniepru. Litwinem był każdy mieszkaniec tych ziem, choćby ani słowa po litewsku nie mówił i nie słyszał. Litwinami więc byli Kosciuszko, Mickiewicz,

Moniuszko, Piłsudski, Litewskimi - byli Brzesk nad Bugiem i Minsk nad Swisłoczą dopływem Berezyny, litewskimi były wyborne szynki i połęski, przyrządzane przez gospodynie polskie sposobem domowym" i "wędzone w kominie dymem jałowcowym". Słowem pojęcie Litwina było pojęciem umowno-regionalnym - oznaczało Polaka z Litwy w odróżnieniu od Polaka z "Korony", czyli tzw. "Koroniarza".

Pierwsza wojna światowa i powstałe po niej, w imię hasła samostanowienia narodów, państwa powszechnego wprowadzają pewną rewolucję do tej, zdawałoby się, niewinnej terminologii. Powstaje etniczne państwo litewskie z faktyczną stolicą Kownem, lecz uważające za swą historycznie uzasadnioną stolicę - Wilno. Państwo litewskie, w którego "kowienskich" nawet granicach element litewski nie jest jakąś przytłaczającą większością, aspiruje do granic gedyminowskich, pragnąc wymazać z dziejów pięćset lat unii Krewskiej. Sięga po Wilno, Suwałki, Święciany, Braślów, Grodno, Oszmianę, Mołodeczno.

Byłoby wielkim błędem i krzywdą w stosunku do dumy narodowej Litwinów twierdzić, jak to czynią niektórzy, że obudzenie się poczucia narodowego litewskiego było wynikiem polityki "di. ide et impera" ze strony zaborców rosyjskich, lub okupantów niemieckich. Podjudzanie ze strony Rosjan i Niemców odbywało się i odegrało pewną rolę, ale zapewne znikomą. Zryw poczucia narodowego u Litwinów jest stosunkowo młody, zaznaczył się gdzieś w drugiej połowie XIX w., a wzmościł się i skryształizował już w stuleciu bieżącym. Przyczyny tego zjawiska, jak wielu innych zjawisk życia zbiorowe-

go, są głębokie i nieco tajemnicze. Oddziaływa tu zapewne prastary instynkt przywiązania do ojczyzny, zwłaszcza do języka i obyczajów, którym grozi zagłada od agresji, choćby całkiem pokojowej, kultur sąsiednich. W tragicznej dla Polaków zimie 1939-1940 internowany w Kownie polski oficer, rozmawiał z pewnym bardzo kulturalnym, lecz zajadłym Litwinem o stosunkach polsko-litewskich. Rozmowca starał się mu wytłumaczyć, że Wilno jest polskie, że Polska nie ma zamiarów zaborczych wobec Litwy, że oba kraje nasze są otoczone przez dwa olbrzymy - okrutne, bezwzględne i agresywne, które nas połkną tym łatwiej, im dłużej będziemy w niezgodzie, że wreszcie - niepodległość Litwy jest funkcją niepodległości Polski. Przyznał rację Litwin we wszystkim, prócz jednego: "Musimy nienawidzieć was, Polaków" - zakończył z uśmiechem - bo jeżeli będziemy z wami w unii, lub choćby tylko w sojuszu, to za lat 50 wszyscy Litwini zaczną mówić po polsku i Litwy nie będzie". W tym paradoksie (jeżeli jest to w ogóle paradoks) tkwi sedno sporu polsko-litewskiego.

Spor ten tragicznie stłumiony przez wypadki lat ostatnich, był niemal zawsze sporem bezkrwawym, coś jakby kłótnią rodzinną. Przy tym na nasze polskie dobro zapisać należy, że w sporze tym byliśmy zawsze stroną spokojną, opanowaną i nawet dobroduszną. I że nie czuliśmy nigdy do Litwinów tej nienawiści, jaką oni (lub raczej ich warstwa górna, bo prosty lud litewski nie odnosił się wrogo do Polaków) czuli do nas. I że gdybyśmy kiedykolwiek zajęli Kowno, to nawet najbardziej antylitewsko nastrojeni spośród nas nie zrobiliby w Kownie tysięcznej części takich policyjno-szowinistycznych szykan i brewerii, jakie Litwini wyprawiali w polskim Wilnie w smutnym okresie zimy 1939-1940.

Notatka statystyczna w r. 1916, w wyludnionym przez wojnę i ewakuację Wilnie mieszkało 140 840 mieszkańców. Według spisu niemieckiego Polaków było 70 629 (50,15%), Litwinów - 3 699 (2,6%), Żydów - 61 245 (43,5%). Resztę ludności Wilna stanowili Białorusini i Rosjanie. Według tegoż spisu w wiejskim "okręgu" wileńskim ludność polska stanowiła 87%, a litewska - 9,3%. Według oficjalnych sprawozdań niemieckich wyniki spisu "zaskoczyły" okupantów.

W wyniku ostatniego powszechnego spisu polskiego w r. 1931 okazało się, że na ogólną ilość ludności Wilna 195 000 (bez wojska) językiem ojczystym był polski dla 128 500, żydowski dla 54 600, rosyjski dla 7 400 i litewski dla niespełna 2 000 mieszkańców.

Oceniając wyniki spisu 1931 r. dla najbliższego Wilna "okręgu" wiejskiego, należy stwierdzić, że Wilno było otoczone w 60-kilometrowym promieniu pierścieniem 20 gmin wiejskich, w których ludność polska stanowiła przeciętnie 90 do 100% ludności chrześcijańskiej (tj. bez Żydów, Tatarów, Karaimów).

Na całym obszarze zachodnim Wileńszczyzny, a zwłaszcza wzdłuż pogranicza polsko-litewskiego, dosłownie tylko parę gmin (np. olkienicka lub dukstańska) miały bezwzględną większość ludności, której językiem ojczystym był język litewski. We wszystkich innych gminach Polacy mieli większość względną, lecz częściową - bezwzględną.

We wschodniej połowie ziemi wileńsko-nowogrodzkiej i aż do granicy polsko-sowieckiej ludność polska stanowiła bądź większość względną, bądź była zmieszana z ludnością "posługującą się językiem białoruskim", lecz odznaczającą się "brakiem dostatecznego skryształowania się pojęć narodowych". Litwinów w tej wschodniej części w ogóle nie było.

W DZIEMIANCZUK

Opracowane według książki "Sumienie Polski"

MILIARD DLA POKOJU

Wrzesień! Miesiąc przywołujący w pamięci świata przypomnienie tamtego tragicznego września 1939 r. Jak zaden inny ostrzegający przed powtórzeniem Apokalipsy sprzed blisko pół wieku. Miesiąc, jak bolesna rana, krzyczący do sumienia narodów, jak zaden inny żądający od człowieka i narodów obrony pokoju.

Pokój, pokój we wrześniu! Białe nitki babiego lata, kolorowe dywany parkowych alejek, smugi drgającego słońca wśród konarów klonów, kasztanów i jesionów pełnych jeszcze złotych, czerwonych i brązowiejących liści. Złoto-krwawa tarcza Heliosa powoli kryje się za wrzosowiskiem, a nad kartofliskami lekką mgłą snują się dymy ognisk. Jak pysznie smakują pieczone kartofle. Złota, polska jesień!

Wystraszone buzie przeżywających swoje pierwsze dni w szkole siedmiolatków trwożliwie trzymających mamy za rękę i rozesmiane, wrzeszczące gęby pewnych siebie starszaków.

I tamten wrzesień! Dwie największe potęgi militarne Europy wtargnęły na terytorium leżące między nimi niewielkiego kraju, który w niczym im nie zagroził.

- "Polska nie chce rozwiązania problemu korytarza i Gdania. Polska przeciwstawia się słusznemu roszczeniu wielkiego narodu niemieckiego. Pokój jest niemożliwy" - krzyczał Hitler.

- "Polska nie chciała zgodzić się na swobodny przemarsz armii czerwonej i istnienie baz radzieckich na swoim teryto-

rium. Musimy podjąć kroki zmierzające do wzięcia w opiekę ukraińskich i białoruskich robotników. Pakt o nieagresji uważam za nieobowiązujący - oświadczył Stalin.

Wcześniej na żądanie Hitlera "załatwić kwestię niemiecką" zgodziła się Czechosłowacja, a właściwie w jej imieniu mocarstwa zachodnie w Monachium. Bojźni atakowanych jest najlepszym sojusznikiem agresora. Nie przeszkodziło to Hitlerowi w jej późniejszej likwidacji.

Na bazy dla armii czerwonej i opiekę ZSRR wyraziły zgodę Litwa, Łotwa i Estonia. Skutek był podobny, tyle że bardziej długotrwały. Prawie połowa ludności narodów bałtyckich do dziś poznaje uroki archipelagu Gulag.

Pokój dla Hitlera oznaczał zgodę narodów świata na żądania zwycięskiej rasy nordyckiej, oznaczał zgodę świata na niewolenie innych narodów, na panowanie rasy "nadludzi". Rzeczywistość jego pokoju to walka ras.

Pokój dla Stalina oznaczał zgodę na eksport komunizmu i rewolucji, w której zwycięski proletariatus Sowieci, pod przewodnictwem partii bolszewickiej, "wyzwoli" robotników innych krajów od panowania kapitalistów.

Różnice ideologiczne nie przeszkodziły agresorom we wspólnej likwidacji "nieznosnego bękarta pokoju wersalskiego".

Rzeczywistość pokoju sowieckich spadkobierców Stalina to walka klas. "Związek ich bratni ogarnie ludzki rod. Rzeczywistość ich pokoju to zgoda narodów świata na "niewtarcanie się w ich sprawy wewnętrzne" w obronie praw człowieka i obywatela, na łamanie godności osoby ludzkiej, to zgoda na archipelag Gulag, na nędzę Kuby i głodową śmierć mieszkańców Etiopii, a szczególnie partyzantów Erytrei, to zgoda na agresję Afganistanu i bestialstwa rewolucji nikaraguńskiej, to zgoda na likwidację Solidarności w Polsce i ekscesy Ceaucescu w Rumunii oraz trwały podział narodu niemieckiego.

Bo pokój komunizmu to pokój bez wolności bez praw człowieka do swobodnego wyboru wartości, wyboru własnej drogi, to życie wg wskazan przewodniczkę ludzkosci" czyli wielkiej partii komunistycznej wielkiego sojusza.

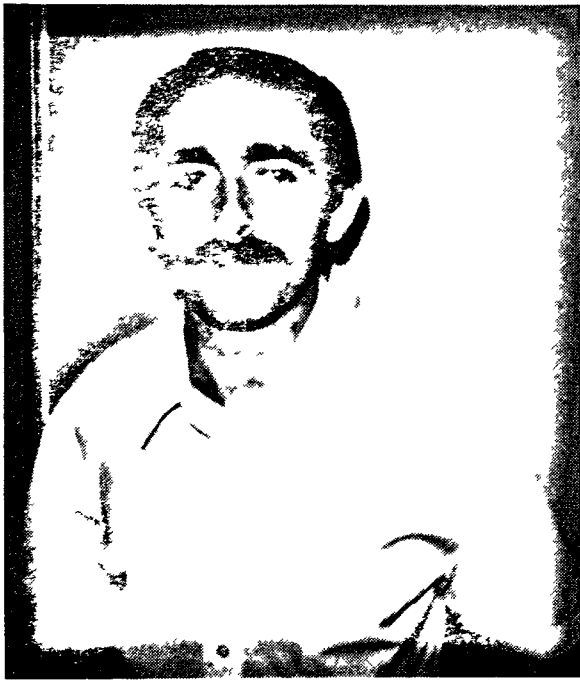
To pokój oparty na kłamstwach oficjalnego systemu propagandy, to pokój rządowego policyjno-wojskowego przymusu, to życie bez sprawiedliwości, to budowanie na piasku klasowej nienawiści. To wreszcie zgoda na bycie niewolnikiem, na pogardę dla człowieka bez nadziei jutra.

Narod nasz tak bolesnie doświadczony przez historię wie, że pokoju nie da się budować bez wolności, prawdy, sprawiedliwości i miłości. Narod nasz wie, że pokój jest niemożliwy bez solidarności wolnych społeczeństw, że można go budować tylko solidarnym wysiłkiem wolnych ludzi i wolnych narodów. Narod nasz wie, że pokój nie jest prostym przeciwnieństwem wojny, że wojna jest totalnym wybuchem nienawiści i pogardy dla praw innych ludzi i narodów.

Dzisiaj już wiemy, że stan pokoju oparty na wolności, prawdzie, sprawiedliwości i miłości z jednej strony i stan wojenny oparty na kłamstwie, zniewoleniu człowieka i narodów, przywilejach wybranych ras i kast są granicznymi przypadkami tej samej rzeczywistości. Jeden prowadzi ku demokracji, rozwojowi i wyzwoleniu twórczości, drugi wiedzie ku destrukcji aż do totalnej zagłady. Dlatego potrzeba nam wysiłków aby przekonać pacyfistycznie nastawione społeczeństwa Zachodu, że obrona pokoju musi być jednocześnie obroną wolności, demokracji i praw człowieka. Pokój narodów nie może być "pax sovietica".

Dlatego zamiast odwracać się od ruchów pacyfistycznych Zachodu musimy podjąć próby oddziaływania na te ruchy, próby przenoszenia naszych ideałów i ideałów niezależnych ruchów pokojowych zza "żelaznej kurtyny" tu na Zachód. I nasza pomoc, pomoc emigracji jest tu również konieczna.

Z A R

Several artifacts estimated to be between 2,000 and 3,000 years old have been discovered in the Whites Lake area of Halifax County

The artifacts, stone axe blades and points, were discovered earlier this month after some land was bulldozed around the site to make way for a housing development. A local resident spotted some of the artifacts sticking out of the ground and notified authorities

Monty Mosher
County Reporter

WYKOPALISKO

In Whites Lake area:
Ancient artifacts found

Oto informacja jaka ukazała się w kanadyjskiej lokalnej gazecie. Nie było tam mowy o historii sensacyjnego odkrycia. Okazało się, że kryje się za nim Polak, inż. arch. Jan Skora, archeolog z zamieszkania. Dotarł do niego współpracownik Echa Tygodnia w Halifaxie

W kręgu około 40 - 50 cm, dookoła śladu ogniska, tkwiły trzy siekiery i trzy groty umieszczone w charakterystyczny sposób. Gdy zorientowałem się w wadze znaleziska, starannie zabezpieczyłem je i wróciłem do Halifaxu. W poniedziałek zgłosiłem to wszystko w Muzeum Archeologicznym. Chłopcy ucieszyli się niezmiernie. Znaleźli tam później sześć dodatkowych przedmiotów a w ognisku kości ludzkie. Przepuszczalnie jest to grob wybitnej osoby

znaleziskiem, przyjechali fachowcy z Ottawy i Stanów Zjednoczonych, lecz nikt z ekspertów nie robił wywiadu ze mną jako bezpośrednim odkrywcą. Jedyne miejscowa telewizja nagrała kilkuminutową rozmowę

obrazu, ze szkodą dla nauki

- Ja tego nie powiedziałem

- Myślę, że dobrze byłoby podkreślić wkład młodej polskiej emigracji w rozwój kultury kanadyjskiej

- Ja też tak uważam

- Możliwe, że lokalne ambicje stoją na przeszkodzie wyświetlenia całości

Niedaleko Halifaxu w okolicach Whites Lake dokonano znaleziska archeologicznego. Dokonał tego Polak inż. Jan Skora. Jest to najstarsze wykopalisko w północno-wschodniej Ameryce

- Janku, czy to był przypadek?

- I tak i nie. Jak wiesz jestem architektem, lecz archeologią i geologią zajmowałem się już w okresie studiów w Krakowie. Współpracowałem tam z inż. Niznikiem, kierownikiem pracowni archeologicznej na Wawelu. Po zrobieniu dyplomu musiałem rozstać się z Wawelem. Minęło dziesięć lat, lecz zainteresowanie archeologią nie słabło. W międzyczasie udało mi się zrobić kilka odkryć zarówno w Polsce jak i w Algierii, a teraz to w Kanadzie. Przez ten czas w człowieku wykształca się pewien instynkt, rodzaj spojrzenia na ziemię, na kształty terenu, na przekroje geologiczne. To wszystko przemawia, mówi o historii. Tylko żeby coś znaleźć, oprócz wiedzy, potrzebny jest szczęśliwy traf - przypadek

- Jak doszło do ostatniego odkrycia?

- W niedzielę byliśmy z Teresą na wycieczce w Peggys Cove. Wracając zobaczyłem na samym końcu głębokiej zatoki teren przygotowywany pod budowę osiedla. Ponieważ, jak wiesz, jestem zawodowo zainteresowany tym tematem, wysiadłem by zobaczyć to z bliska. Budowana droga dojazdowa przecinała niewielki wzgórek. Tam zwrócił moją uwagę leżący wśród butelek kawałek krzemienia. Ponieważ tamtejsza budowa geologiczna wykluczała jego miejscowe pochodzenie, zainteresowałem się nim. Okazało się, że jest to grot oszczepu. Spojrzałem w górę, by znaleźć źródło. Przy szczycie była ciemna plama pochodzenia organicznego. Zacząłem grzebać!

- Jaka jest wartość twojego odkrycia?

- Bezczenna. Dotychczas na tym terenie znajdowano pojedyncze przedmioty, bez określenia środowiska, z okresu około dwóch tysięcy lat wstecz, czyli z okresu kultury indyjskiej Mic - Mac. Moje znalezisko jest nieporównalnie bogatsze. Trzynastce przedmiotów (siedem moich i sześć archeologów) w nienaruszonym środowisku, pochodzących według wstępnych danych z około pięciu tysięcy lat wstecz, jest sensacją archeologiczną. Rzuca to zupełnie nowe światło na wczesną kulturę północnej Ameryki. Najbliższe znalezisko z tego czasu umiejscowione jest ponad dwa tysiące kilometrów stąd. Dotychczas nie było dowodów na obecność ludzi na naszym terenie w tamtych czasach. Ciekawi niezwykła precyzja wykonania. Osmielam się twierdzić, że nawet wybitny współczesny rzemieślnik nie jest w stanie wykonać tak delikatnego, a przy tym mocnego i kształtnego ostrza. Podobne wyroby były produkowane w obecnym stanie Ohio, tak na oko, około trzy tysiące kilometrów stąd. Wyobraz sobie taką drogę w tamtym czasie

- Czytałem artykuł w twojej prasie o twoim odkryciu. Wymieniono wiele nazwisk oprócz twojego. Niepokoi mnie to

- Mnie niepokoi co innego. Dwukrotnie dzwoniłem do archeologów, by im przekazać usytuowanie znalezionych przedmiotów. Najdrobniejsza informacja ma w tym wypadku wielką wagę dla nauki. A ta jest pierwszorzędna. Moje telefony pozostały bez echa, a przecież nie wypada mi jako amatorowi narzucać się profesjonalistom. Rozumiesz, oni posiadają jakby poł rozerwanego banknotu, a nie chcą skorzystać z drugiej połówki. Wprawdzie istnieje duże zainteresowanie

Archeolog z Saint Mary's University, Steve Davis, pokazuje jeden z przedmiotów ocalonych przez Jana Skorę. Jak obliczają naukowcy, najstarsze z narzędzi liczy 3000 lat i jest dowodem rozwiniętej aktywności człowieka na tym terenie. Dotychczas twierdzono, że osadnictwo w tych okolicach miało miejsce około 1500 lat temu

W 197 numerze "Echa" ukazał się artykuł pod tytułem "Cudotwórczyni". Autor tego artykułu poruszył temat bioenergoterapii, ale wspomniany artykuł skupił się na osobie bioenergoterapeuty raczej niż na zjawisku w ogóle. Osoby, który przybyły z Polski w ostatnich latach zetknęły się z tą formą leczenia, która w Europie jest szerzej znana i stosowana niż w Ameryce.

Pisząc ten artykuł oparłem się na materiałach zawartych w trzech książkach oraz na wywiadzie przeprowadzonym z naszym londyńskim (London, Ont) bioenergoterapeutą inżynierem Władysławem Kreowskim. Interesowały mnie głównie dwa aspekty tego tematu: podstawy teoretyczne tego zjawiska, czyli wyniki badań naukowych oraz skuteczność metody.

John Pierrakos w osmym rozdziale książki pt "Energia świadomości" (tytuł rozdziału "Pole energetyczne człowieka") omawia szczegółowo historię bioenergetyki, którą niektórzy datują na ok 3000 rok p n e. Pierwsze dobrze udokumentowane doniesienia znajdujemy u Hipokratesa w starożytnej Grecji, który zaleca lekarzom, by nie lekcewżyli sił naturalnych, ponieważ "nie lekarz leczy lecz natura". Próby naukowego opisanie tego zjawiska rozpoczął Newton w 1729 roku i próby te trwają do dziś.

Współczesna teoria utrzymuje, że każda żywa komórka wytwarza fale elektromagnetyczną charakterystyczną dla procesów biochemicznych w niej zachodzących. Organizmy wyższe są zdolne do emitowania promieniowania przez całą swoją powierzchnię. W wyniku takiego promieniowania wytwarza się pole energetyczne, które właściwie jest odzwierciedleniem energii procesów życiowych. Często pole to nazywa się aurą (słowo aura pochodzi od greckiego "avra", co oznacza łagodny wietrzyk, powiew).

Aura jest to więc pole odzwierciedlające energię metabolizmu, produkcji ciepła, życia emocjonalnego, szybkości i głębokości oddechu, aktywności i odpoczynku. Wpływ na takie pole mają warunki atmosferyczne, wilgotność, polaryzacja ładunków w powietrzu i wiele innych nieokreślonych czynników. Aura otaczająca człowieka składa się z trzech warstw, pierwsza od 4 do 6 mm od powierzchni, druga 7 do 10 cm i trzecia 15 do 20 cm od powierzchni ciała.

Zwracam się w tym miejscu do bioenergoterapeuty Kreowskiego z pytaniem o mechanizm działania bioenergoterapii. Pan inżynier Władysław Kreowski: Każde zaburzenie w stanie zdrowia ma swoje odbicie już w biopolu. Zanim pojawi się utrwalenie tego zaburzenia w postaci stanu chorobowego w ciele fizycznym już można to stwierdzić na planie aury. Stąd zdjęcia kirlianowskie, które są wykonywane już nawet w kolorze, wykazują stan chorobowy nad zaatakowanym organem. Najczęściej jest to zdjęcie wykonane zbyt późno - kiedy jest już odczucie stanu chorobowego - natomiast ten stan zaburzenia aury pojawia się zaraz na początku.

Zaburzenie aury może być wywołane zewnątrz, np. przez zetknięcie się z jakąś substancją, lub wewnątrz, czyli mentalnie, tzn. gdy pacjent w sobie schorzenie (wtedy też obserwuje się zaburzenie w aurze chociaż nie ma stanu chorobowego w organizmie). Aura jest więc odbiciem wszystkich zaburzeń energetycznych niezależnie od źródła ich pochodzenia. Dlatego byłoby bardzo wskazane aby zdjęcia kirlianowskie mogły być wykonywane regularnie u wszystkich, podobnie jak wykonywane są zdjęcia rentgenowskie.

PYTANIE Jak dotychczas jednak zdjęcia kirlianowskie nie mają bardzo dobrej rzetelności.

WK Tak, one nie są jeszcze doskonałe gdyż aparatura nie jest jeszcze dopracowana. Najczęściej są to aparaty "domowej" roboty.

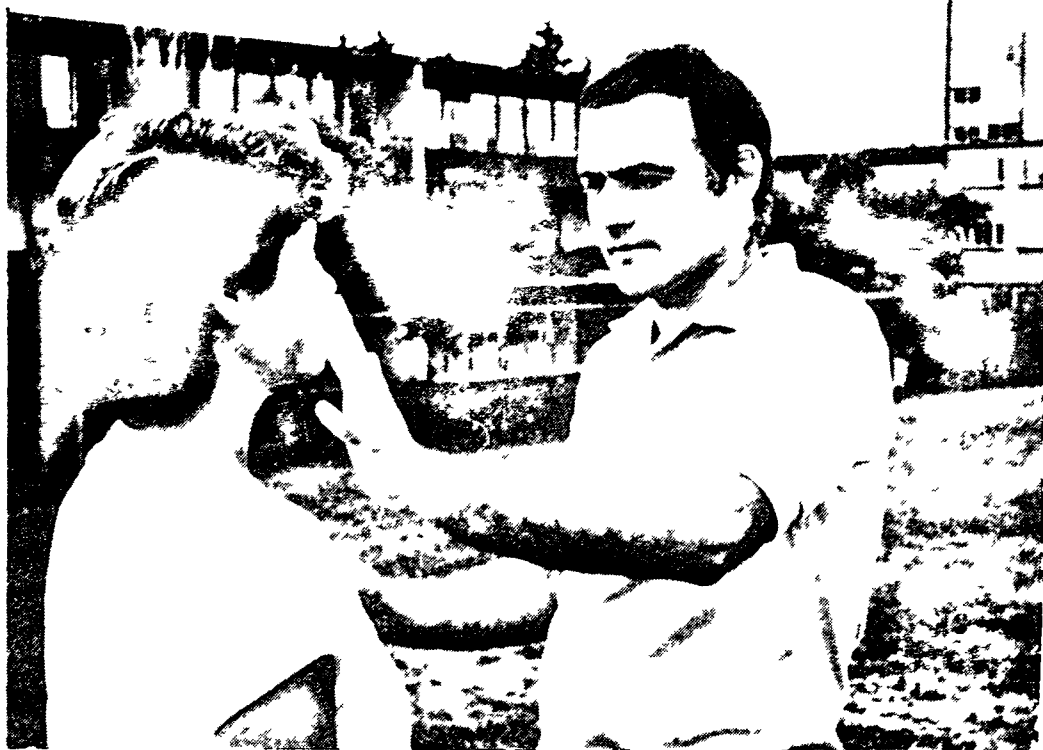
PYTANIE Wracając do istoty i cech aury są osoby, których aura może wychodzić poza fizyczne granice człowieka, inni tego nie osiągają. Czy są więc różne rodzaje aury?

WK Badając ludzi stwierdzam, że niektórzy mają bardzo słabą aurę (lub miękką aurę jak my to nazywamy) i wiąże się to z brakiem odporności na czynniki zewnętrzne. Dla mnie aura jest takim pan-

Autor tekstu Stanisław Skonieczny jest nowym współpracownikiem Echa Tygodnia

Wykłada chemię na Uniwersytecie w London, Ont i jest pracownikiem naukowym wydziału chemii, na uczelni której pełna nazwa brzmi The University Of Western Ontario. W Echu Tygodnia będzie zajmować się problematyką popularnonaukową.

Inż Władysław Kreowski podczas zabiegu bioenergotycznego

cerzem energetycznym, który bierze udział w procesie życia. Jeżeli ktoś ma miękką aurę to jest podatny na czynniki zewnętrzne - byle co może go rozstroić.

PYTANIE Jeżeli człowiek jest chory to czy aura będzie wykazywała jakieś odchylenie od normy? Jak to wygląda?

WK Zarysy są inne. Trudno jest to opisać słowami gdyż odczucia są bardzo różne. Najbardziej typowe są wybrzuszenia lub zagłębienia w zewnętrznym zarysie.

PYTANIE Na czym więc opiera Pan swoją diagnozę?

WK Ćwiczenia i obserwacje. Wieloletnia współpraca z lekarzami w Polsce, analiza moich odczuć i korelacja ich z wynikami badań lekarskich pozwoliły na wyrobienie szybkiej metody diagnozy.

PYTANIE Wspomniał Pan o lekarzach. Opinie niektórych lekarzy są jednak negatywne gdyż uważają, że nie ma naukowych dowodów potwierdzających skuteczność założeń omówionej przez Pana metody diagnozy, że trudno jest to uchwycić lub zmierzyć. Czy Pan się z tym zgadza?

WK Tak, to jest jeszcze nieuchwytnie. Moim zdaniem jest to spowodowane tym, że mamy do czynienia z falą o takiej długości, na którą nie ma jeszcze mierników. Po prostu nie dopracowano jeszcze metod pomiarowych niskoenergetycznych pasm przenoszenia energii. Jestem jednak przekonany, że w niedalekiej przyszłości uda się nie tylko uchwycić, ale i upowszechnić odpowiednie metody pomiarowe. Przykładem może być aparat do wykrywania czy dana osoba kłamie. Podobnie w innych dziedzinach nauki, np. sto lat temu trudno było udowodnić, że głos lub obraz można przekazywać na odległość, a dziś radio i telewizja są powszechne.

PYTANIE Czym to Pan tłumaczy?

WK Zapominamy o roli naszego umysłu w wytwarzaniu fal. Jest to droga, którą jogowie hinduscy osiągają doskonałość w sterowaniu swoimi organami wewnętrznymi, izolując się energetycznie od czynników zewnętrznych jak temperatura, ból, wpływ biopola innych istot żywych, itd. Aurę można przez systematyczne, intensywne ćwiczenia medytacyjne dowolnie wzmocnić dla poprawy stanu swego zdrowia lub nawet "obrony" przed nieprzej-

nym wpływem innego, nieusposobionego do nas osobnika.

PYTANIE Czy Pan i pacjent odczuwa coś w czasie zabiegu?

WK Ja czuję zawsze. Pacjent często czuje, ale może nie czuć. Zależy to od wysokości przekazywanej energii, miejsca, stopnia zrelaksowania, skupienia, itp. A więc może nie czuć, ale to nie znaczy, że nic się nie dzieje. Gdy pacjent się zablokuje, to ja mu pomogę się odblokować, chyba że ktoś nie chce mojej pomocy. Ale wtedy nie powinien przychodzić do bioenergoterapeuty - to jasne.

PYTANIE Czy zna Pan przypadki wyleczenia metodą bioenergoterapii?

WK Bardzo dużo. W Polsce, w RFN, we Francji, w Anglii są znane tysiące przypadków, gdyż tam te metody diagnozy i leczenia są bardzo popularne. Ja sam mam kilka udokumentowanych przypadków wyleczenia lub pomocy w wyleczeniu pacjentów. Najbardziej skuteczny jest przypadek współpracy bioenergoterapeuty z lekarzem, gdyż lekarz leczy środkami farmaceutycznymi a bioenergoterapeuta doprowadza do równowagi pole energetyczne pacjenta.

PYTANIE Czy może Pan podać jakiś przykład ze swojej praktyki?

WK Bardzo proszę. Dziecko wylało na siebie wrzątek i oparzyło znaczną część ciała. Lekarze nie mogli rozpocząć transplantacji, gdyż była wysoka gorączka. Dziecku groziła śmierć więc poproszono mnie abym spróbował. Lekarz prowadzący wiedział o moim zabiegu i powiedział mi, że kilka godzin po moim zabiegu spadła gorączka i ruszył proces gojenia. Dziecko żyje, ślady poparzenia są prawie niewidoczne.

Drugi przykład: pacjent cierpiący na krzepowe zapalenie naczyń (horoba Burgera) polegające na tym, że i kotyna powoduje u niektórych osób palące zaciskanie naczyń włoskowatych doprowadzających krew do najbardziej odległych tkanek, które zaczynają obumierać. Objawem jest tzw. chromanie przestankowe - chory staje co kilka kroków gdyż bolą nogi. Po zabiegu pacjent wyszedł jakby odmłodzony. Przetruchał chyba 500 m zanim poczuł ból, a przedtem mógł zrobić jakieś 15 kroków. Drugi zabieg zrobiliśmy za kilka dni, potem trzeci i to wszystko. Ten pan do dziś cho-

dzi, nie wykonano żadnej amputacji, a taka była własna decyzja lekarzy. W innym przypadku - choroba tarczycy, w innym chory miał złamaną rękę przez 4 miesiące i nie mogła się zrosnąć, itp. Najlepiej udokumentowany mój przypadek - leczenie u starszego pana, któremu medycyna nie mogła już pomóc.

PYTANIE Jak widzi Pan swoją rolę w procesie leczenia?

WK Chciałbym współpracować z lekarzami. Niech się przekonają najpierw do moich możliwości, niech mnie używają w trudnych przypadkach tak jak używa się różnych metod diagnozy i leczenia. Niech stosują swoje sposoby, a ja będę stosował swoje gdyż tylko ściśle współpraca może doprowadzić do sukcesu.

Przedostatnie pytanie Czy zgodzi się Pan odpowiedzieć na pytania Czytelników lub podać swój numer telefonu?

WK Proszę bardzo, mój adres jest następujący: 629 B Kipps Lane, Apt # 206, LONDON, Ont, N5Y 4R5, tel (519) 438-1085.

Ostatnie już pytanie Tak nietypowo na koncu może Pan powiedzieć kilka słów o sobie, przedstawić się bliżej?

WK Jestem w Kanadzie od kilku miesięcy. Zamierzam studiować "profesjonalną terapię" na Wydziale Medycyny Uniwersytetu w London. Bioenergoterapią zajmuję się od 6 lat. W Polsce byłem członkiem Towarzystwa Psychotronicznego (Stowarzyszenie Radiestetów), jestem obecnie członkiem National Federation of Spiritual Healers w Anglii oraz w Kanadzie.

Dziękuję bardzo Panu za rozmowę,

Rozmawiał

STANISŁAW SKONIECZNY

LITERATURA

- 1 K Pedler, "Mind and Matter", London, 1981
- 2 S Krippner i D Rubin, "The Energies Of Consciousness", New York 1975
- 3 W A R Thomson, "Faiths That Heal", London 1980

RECENZJA Z PREMIERY KANADYJSKIEJ

BARBARA BERGER

milczy " bo co mam mowic? Jak mam wykrzyzczyć moją bol, moje rozczarowanie, moją rozpacz?" Milczy, choć wie, że "to milczenie jest zbrodnią"

"MILCZENIE"

na scenie teatru "Centaur"

w Montrealu

Montrealskie przedstawienie "Milczenie" Brandstaettera, w wykonaniu Teatru Nowego POSK'u z Londynu, było wydarzeniem teatralnym z prawdziwego zdarzenia. Prawdziwy profesjonalny zespół, fachowy reżyser i aktorzy, doskonale dobrana sztuka, prawdziwa sala teatralna, prawdziwa, znająca się na teatrze publiczność.

Sukces "Milczenia", gorąco oklaskiwanego przez wypełnioną do ostatniego miejsca widownię teatru "Centaur", świadczy, że montrealiska Polonia spragniona jest wartościowego, poważnego teatru, poruszającego złożone kwestie moralne ludzkich postaw i wartości.

500 biletów na dwa przedstawienia wysprzedano bardzo szybko. Jest więc w Montrealu miejsce nie tylko dla lekkiej rozrywki, wodewilu, piosenki, satyry, ale także dla sztuki poważniejszej, zwracającej się do wyrobionej publiczności.

Dobrze się stało, że inicjator kanadyjskiego tournée Teatru Nowego (Montreal, Ottawa, Toronto), Stowarzyszenie Polskie w Montrealu, umiało dostrzec ten potencjał. Dobrze się stało, że organizatorzy montrealskiej części, Panie Barbara Horny i Joanna Kranz oraz Pan Czesław Włodarczyk ze Stowarzyszenia Polskiego mierzyli wysoko i ze sztukę grano nie w zaaranżowanej na te okazje salce, ale w prestiżowym, zawodowym "Centaurze".

"Milczenie" to mocna sztuka, skłaniająca do refleksji i zadumy nad ludzkimi postawami, nad ludzkimi wyborami, nad sobą samym, nad naszym własnym milczeniem w obliczu zła.

Sztuka Brandstaettera jest o strachu, o zamknięciu się w sobie i o rezygnacji. Jest to także sztuka o totalitaryzmie, o zakłamaniu, o zawiedzionych nadziejach i zmarnowanych zyciach ludzkich.

Zrobione oszczędnie i z dyscypliną przez krakowskiego reżysera, Tadeusza Lisę, w scenografii Marka Grelia, "Milczenie" ma głęboką wartość ponadczasową. Może nie ma w nim nowych, odkrywczych prawd, ale i te stare warto sobie czasem przypomnieć. Te ponadczasowości tekstu sugerowały jeszcze jakby kostiumy (w sposób zamierzony czy nie?), bardziej z lat 80-tych niż 50-tych.

Akcja "Milczenia" rozgrywa się w Polsce stalinowskiej roku 1951, ale mogłaby się rozgrywać wszędzie i zawsze tam, gdzie u władzy jest ustroj totalitarny - ko munistyczny, faszystowski, muzulmański fundamentalizm, populizm "Czerwonych Khmerów", fanatyzm Kadafiego. Wszędzie tam gdzie państwo zaczyna rościć sobie prawo do umysłów i serc, do życia publicznego i prywatnego swoich poddanych, gdzie "ludzie uwierzyli, że są bogami".

ZMP-owka Wanda, otumaniona, fanatyczne dziecko z wypranym mózgiem, mogłaby być młoda hitlerowka z Hitlerjugend, nastolatkiem idącym na pewną śmierć w imię Chomeiniego czy młodym terrorystą ginącym w samobójczym zamachu. Milczenie, strach, nieufność - to produkty totalitaryzmu, zawsze i wszędzie.

Bohater sztuki, Jerzy Ponilowski, subtelnie i z wycuciem zagrany przez Janusza Guttnera, to idealistyczny intelektualista, który w młodości dał się uwieść idei. Zawiedziony i rozczarowany brutalną rzeczywistością, nie wspólnego nie mając z jego dawnymi ideami, nie umie znaleźć innej drogi jak wycofanie

się, milczenie, wódka "Prawda, która zabija nie jest prawdą" - mówi "Zabili moją wyobraźnię, moje zdolności, moją talent".

Jest słaby, nie umie znaleźć drogi z potrzasku, zapija się żeby nie myśleć, chciałby przestać istnieć "wole siedzieć po ciemku - mówi do żony - wydaje mi się wtedy, że mnie nie ma".

Jego samobójstwo na koncu sztuki nie rozwiązuje niczego. Jest kolejną ucieczką, kolejnym milczeniem, przyznaniem się do życiowego bankructwa "Nigdy nie udało mi się zebrać owoców mojej pracy. Wanda - oto owoc mojego życia". A Wanda, jego dorastająca córka to maszynka do klepania sloganów, również produkt milczenia w rodzinie, która nie była w stanie stworzyć przeciwwagi moralnej dla ogłupiającej propagandy. Joanna Kanska doskonale wybroniła się z tej trudnej, prawie karykaturalnej roli.

Następną tragiczną postacią sztuki jest Witowicz Daniel Wozniak stworzył tu wiarygodną psychologicznie postać człowieka uwikłanego w głębokie sprze-

czności. Prokurator z "właściwym" pochodzeniem klasowym, Witowicz, podobnie jak Ponilowski, widzi bankructwo swoich ideałów. Prokurator pana Wozniaka nie jest nawet antypatyczny. Ten gruzlik, beznadziejnie zakochany w pięknej żonie sąsiada, jest ludzki w swojej nieludzkiej roli psa gonczego, ściągającego winnych, o których niewinności jest głęboko przekonany.

Kto winien jest temu wszystkiemu? - pyta Witowicz. My odpowiedzialibyśmy dzisiaj - ideologia. Autor odpowiada ustami Witowicza "ludzie, którzy uwierzyli, że są bogami". Czy jest to autocenzura autora, czy też prokurator chce nadal wierzyć w idee dla której siedział niegdys w więzieniu? "Moja gorycz - mówi Witowicz - nie zabija mojej wiary, a moja wiara nie zabija mojej goryczy". Wierzy on więc wciąż, że idea jest słuszna, tylko jej realizacja błędna. Czekając go jeszcze jedno rozczarowanie.

Po nocach dręczą go koszmary, w snach widzi wszystkich niewinnie skazanych, ale

O SZTUCE „MILCZENIE”

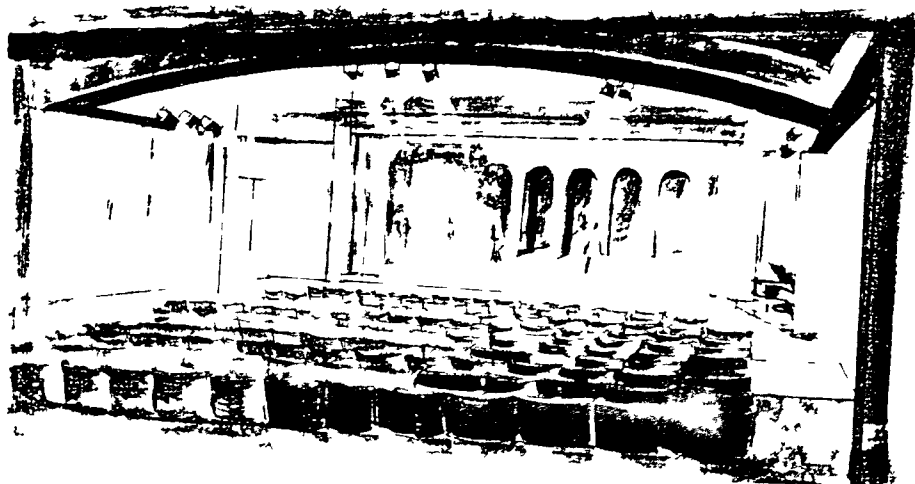
JULIAN PRZYBOSZ Ksawery jest okazem ostatniego etapu zakłamania, autor ukazał nam człowieka który pod presją straszliwych środków odgórnych powoli staje się właśnie człowiekiem alamanym człowiekiem który krzyczy w rozpacz "Precz z charakterem". I w końcu ponosi konsekwencje tego swojego zakłamania. On może nie mógł czy może nie chciał walczyć bo jego cała przeszłość bojownika komunizmu nie pozwalała mu walczyć. To jest właśnie dramat najstraszniejszy z dramatów komunistów ze oni nie mogli walczyć ze złem bo bali się ze walczą przeciw sobie samym. Taka historia, jakas zacięła nieślychanych sprzeczności wewnętrznych - to jest mały dramat dziejowy.

Analogi można szukać chyba w średniowieczu kiedy człowiek wyrzekał się diabła i przyśięgał ze miał stosunki z diabłem w imię tego żeby zostać w kościele powszechnym. A czy Witowicz nie jest jakby wstępnym stadium końcowego dramatu, rodzajem prologu dla problemu który jest ukazany w Ksawerym. Czy oni wzajemnie się nie dopełniają? ()

Istotą tego konfliktu ciężącego nad wszystkimi (z wyjątkiem Wandy) jest przeznaczenie coś co ich wszystkich gniecie. Oni nie są nie mogą być pełnymi bohaterami dramatu jest coś co wisi nad nimi jak mroźna okrutna tyrania i strach. Właściwym bohaterem dramatu jest strach. Tak przytłaczający że nie walczą lecz milczą fatalistycznie.

(fragment dyskusji która odbyła się w redakcji Dialogu 1 10 1956)

* W produkcji Teatru Nowego POSK'u główny bohater Ksawery występuje jako Jerzy Ponilowski.

Sala teatralna - widok na scenę.

Obywatel czeskosłowacki mieszkający na stałe w Polsce gdzie pozostał po ukończeniu studiów na Wydziale Reżyserii w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej i Telewizyjnej w Łodzi w r. 1972. Jest reżyserem Telewizji Kraków i specjalizuje się w spektaklach Teatru TV. W Krakowie reżyserował m.in. takie przedstawienia jak "Urodziny J. Whitinga", "Junona i paw", "S.O. Casey", "Jubileusz D. Stoeya", "Dozorca H. Pintera", "Przeprowadzka", "U mioty", "K.H. Rostworowskiego", "Dom na granicy", "S. Mroźka", "Na łaskawym chlebie", "I. Turgeniewa", "Zapomniany diabeł", "J. Drdy" (w plebiscycie widzów organizowanym przez Tygodnik Kulturalny uznany za najlepszy spektakl teatralny 1985 r.) W Warszawie "Igraszki z diabłem", "J. Drdy" (nagroda za reżyserię na Festiwalu Polskiej Telewizji 1980 r.) oraz "Judasz z Kariothu", "K.H. Rostworowskiego" w Czechosłowacji w Telewizji Bratysława "Balladyna", "J. Słowackiego" i "Ich czworo", "G. Zapolskiej". Reżyseruje również w teatrze, m.in. "Dziwne popołudnie dr. Burke", "L. Smocka" (Teatr Nowy w Poznaniu), "Colas Brengnon", "R. Rollanda" (Scena Format w Krakowie), "Zabawa" i "Na pełnym morzu", "S. Mroźka" (Teatr Stary w Krakowie).

Tadeusz LIS

TEATR NOWY

POSK i FUNDACJA

F LASKIEGO

wystawia sztukę

Romana Brandstaettera
MILCZENIE

Reżyseria TADEUSZ LIS

Scenografia Marek Grelia

obsada

Jerzy Ponilowski

JANUSZ GUTTNER

Irena, jego żona -

DOROTA ZIĘCIEWSKA

Wanda, jego córka - JOANNA KANSKA

z poprzedniego małżeństwa

Feliks Witowicz, prokurator -

DANIEL WOZNIAK

Piotr Niedzicki -

GRZEGORZ STACHURSKI

Funkcjonariusz Urzędu Bezpieczeństwa -

ANTONI KAMINSKI

Kierownik produkcji

URSZULA ŚWIĘCICKA

RZECZ DZIEJE SIĘ W ROKU 1951

W WARSZAWIE

SZTUKA W 3 AKTACH Z 20-MIN PRZERWĄ

TORONTO

- czwartek, 11 września o godz. 7 30

- sobota, 13 września o godz. 8 00

495 Jarvis St (rog Wellesley)

Bilety do nabycia

Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Av

Redakcja "Głosu Polskiego", 390 Ron-

cesvalles Ave oraz w sklepie "Jolanta In-

teriors", 2368 Bloor St W

także przy kasie

Informacja telefoniczna 925 - 8128

Kitchener, 12 września

w podziemiach kościoła Serca Jezusowego,

godz. 8 00 wieczorem

TORONTO TRANSIT COMMISSION

RYSZARD BUGAJSKI

Festiwal w Telluride

AD 2222

WE PAGE 1 OF 2 SUBJECT: TORONTO TRANSIT COMMISSION

Nie ma chyba dzisiaj na mapie świata tuasta, gdzie nie odbywałby się jakiś festiwal filmowy międzynarodowy, lokalny, fabularny lub dokumentalny, o tematyce morskiej, lotniczej, technicznej, meyczej, sportowej, filmów grozy, filmów matorskich, studenckich, filmów robioznych przez kobiety, starców, niedoroznietych, filmów pornograficznych, regynnych, i tak dalej, i tak dalej. Ostatio byłem na festiwalu (międzynarodowym) w Telluride w Kolorado, gdzie zarosono mnie z moim filmem *Prześluchanie*, który zrobiłem w 1981 roku w Polsce. Strona polska była dość silnie reprezentowana, gdyż przybyła także Ignieszka Holland ze swą *Kobietą samotną*, a także Krzysztof Kieslowski ze swym najnowszym filmem *Bez końca*.

Telluride jest malenkim miasteczkiem gorniczym. Miejscowi ludzie, których coraz mniej, chadzają jeszcze na co dzień i bez pozy w kowbojskich kapeluszach i w wysokich butach do jazdy konnej. Naokoło są bardzo wysokie góry (ok. 4000 stóp), rzeskie powietrze, wspaniały, nieskazana cywilizacją przyroda. Idealne miejsce wypoczynku w lecie i zimą. W tę sielską atmosferę spadają z nieba wielkie gwiazdy filmowe jak - w tym roku - James Stewart, Isabelle Hupert, Robin Williams a w latach poprzednich Gloria Swanson, Jack Nicholson, Robert Altman, Lillian Gish, Julie Christie, Andrzej Wajda, Andrzej Tarkowski, wielu innych. Główną, praktycznie jedyną ulicą, przewalają się tłumy producentów, krytyków, reżyserów, aktorów, specjalistów i reklamy. Wygląda na to, że wszyscy wietnie się znają z Nowego Jorku czy Los Angeles.

Cechą szczególną festiwalu w Telluride jest to, że preferuje on filmy tzw. niezależne, europejskie i inne nietypowe na rynku amerykańskim.

Publiczność jest zatem też nietypowa. Wielu jest zwykłych widzów, amatorów łobrego kina, którzy na własny, rzecz asna, koszt przyjechali z Texasu, Waszyngtonu, Kanady, Bostonu, wielu est małych dystrybutorów dysponujących jednym czy dwoma kinami gdzieś w Greenwich Village, początkujących scenarzystów, reżyserów, wschodzących gwiazdek (Tytani kina, których przed chwilą wymieniłem, służą głównie ozdobie Festiwalu i nie stanowią o jego prawdziwej stocie). W ostatnich latach kino niezależne mocno okrzepło finansowo.

Niegdyś w Ameryce był Hollywood, a potem długo nic. Teraz, gdy otworzy się fachowe pismo *Variety*, na liście obok najbardziej kasowych filmów wyprodukowanych i dystrybuowanych przez wielkie wytwornie, takie jak Warner Brothers, Spec-Paramount Pictures, Columbia, widzimy filmy firmowane przez New Yorker Films, Spectra Films, Ben Barenholtz Inc i inne małe kompanie. Dzięki pojawieniu się prężnej, wymagającej, przeważnie młodej widowni, trafnej reklamie, zwiększeniu ilości 20-50 miejscowych sal kinowych, a także rozwinięciu przemysłu kaset video, oplaca się wprowadzać na rynek tanie (100-1500 tysięcy) ambitne i europejskie filmy. Na tej zasadzie pojawiły się w Ameryce *Mona Lisa*, *My Beautiful Laundrette*, *Letter to Brezhnev*, *Shoah*. Idą miesiącami w jednym, dwóch kinach i w sumie zwracają koszty eksploatacji i produkcji. Zyski dla dystrybutorów nie są tak

wielkie jak np. przy *Indiana Jones*, ale i ryzyko strat jest mniejsze (Vide kompletna katastrofa *Heaven's Gate*, który kosztował 40 milionów i ostatnio *Pirates Polanski*, który kosztował 35 milionów. Zaden z tych filmów nie zarobił nawet na koszty swojej reklamy).

W Telluride w tym roku było kilka filmów tego typu. Z braku miejsca omówię - i to też pokrótce - tylko jeden z nich. Otoż w roku 1942, we Włoszech Mussoliniego, powstał film na podstawie powieści Ayn Rand *We The Living*. Ayn Rand (Alice Rosenbaum) urodziła się w 1905 roku w Petersburgu. Jako młoda dziewczyna, studentka uniwersytetu, była świadkiem gwałtownego uszczęśliwiania ludności Rosji przez organa władzy bolszewickiej. Tak ją to nastroiło do wzniosłych idei komunizmu, że gdy w roku 1926 udało się jej uzyskać paszport, co rychło udało się do Stanów Zjednoczonych, gdzie mieszkała aż do śmierci w roku 1982. W czasie wojny włoskiej reżyser, Goffredo Alessandrini, bez jej zgody przeniósł na ekran jej na polu autobiograficzną powieść *We The Living*. Film odniósł ogromny sukces kasowy, ale po kilku miesiącach wyświetlania, władze dopatrując się w ponurym obrazie *Rosji Sowieckiej* akrytyki krytyki faszyzmu, zakazały jego dalszej eksploatacji.

Film opowiada, w zbyt melodramatyczny sposób jak na nasz dzisiejszy gust,

o tragicznych losach młodej dziewczyny z inteligentnej rodziny, która po rewolucji październikowej zaczęła studiować na uniwersytecie petersburskim. Były to czasy gwałtownych czystek, nieustannych aresztowań, egzekucji, bandytyzmu, zsyłek, nędzy. Bohaterka filmu, Kira Argounova, grana przez piękną Alidę Valli, zakochała się w przystojnym, lecz śmiertelnie chorym na gruźlicę człowieku, synu straconego za zdradę komandora floty. Aby zapewnić mu leczenie w sanatorium, które, rzecz jasna, "wrogowi ludu" się nie należy, Kira zostaje kochanką komunisty, oficera GPU. Mimo wielu niedoskonałości, naiwności, teatralnej inscenizacji, film zachowuje dużą siłę. Czuję się, że za nieco papierowymi postaciami z filmu Alessandrini stoi lepsza literatura (przyznam, że nie czytałem książki), a za literaturą autentyczne dramaty i ludzkie charaktery. Film jest wart obejrzenia nie tylko jako ciekawostka z historii kinematografii.

Przy wnikliwej analizie można zrozumieć, dlaczego faszyzm bał się filmów o komunizmie - tak jak teraz komunizm boi się filmów o faszyzmie.

Co ciekawe, film leżał przez 40 lat w piwnicach wytworni rzymskiej, aż wpadła na jego trop para prawników z Nowego Jorku - Henry Mark Holzer i jego żona, Erica. Okazało się, że negatyw obrazu i dźwięku jest w idealnym stanie. Holzerowie czym prędzej zakupili cały negatyw

oraz prawa autorskie do filmu i wykonali bezpieczną, niepalską kopię, a także napisy w języku angielskim. Pokaz filmu, na którym byłem obecny przed tygodniem w Telluride w Kolorado, był pierwszym publicznym pokazem *We The Living* od 44 lat! Miejmy nadzieję, że zobaczymy ten film na ekranach kin niezależnych w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie. Gdy rozmawiałem z Holzerami w Telluride, szukali akurat odpowiedniego dystrybutora. Może to być niełatwe zadanie, gdyż, po pierwsze, film jest czarno-biały, włosko-języczny, trzygodzinny, co jest przeszkodą w szerokiej komercyjnej dystrybucji, a po drugie, i może przede wszystkim, jest silnie krytyczny wobec rewolucji sowieckiej, jej teorii i praktyce, co przy "liberalnym" nastawieniu dużej części amerykańskiego środowiska filmowego i inteligencji, z których składa się głównie widownia kin niezależnych, może być jeszcze większą przeszkodą. Ale nie tracmy nadziei. W każdym razie Holzerowie obiecali mi, że udostępnią nieodpłatnie video-kasety z filmem *We The Living* do podziemnej dystrybucji w Polsce.

Nasze trzy polskie filmy *Prześluchanie*, *Kobieta samotna*, oraz *Bez końca* wywołały w Telluride umiarkowanie pozytywne wrażenie. Ale bliżej o tych i innych filmach - w następnych numerach.

OPOWIADANIE

Nasze drzewo

Po raz pierwszy ujrzałem to drzewo przed szesciu laty. Jako drzewo własne, bo jeśli by się człowiek dobrze przypatrzył, to można je było dostrzec już wcześniej - jako pęd między chwastami parkowego trawnika.

Nie rośl on jednak w najlepszym miejscu. Ludzie deptali go i to pomimo tabliczki z napisem "Nie deptac trawnikow!". Powiadają nawet, że ci, którzy umieszcili ten napis, sami deptali ten młody pęd. Lecz on mimo wszystko przetrwał. I przed szesciu laty eksplodował jako wielkie, piękne drzewo, które rośl sobie niezależnie od niczego. Takie młode drzewa bywają zazwyczaj przywiązane do palików, które mają je chronić przed złamaniami. Nasze drzewo nie było do niczego przywiązane, a mimo to w czasie burz trzymało się doskonale i rośl z zadziwiającą szybkością.

Nigdy nie liczyłem liści na jakimkolwiek drzewie, ktoś mi jednak powiedział, że to drzewo miało ich miliony w swej koronie.

Wszyscy je bardzo lubili. Wszyscy - może przesada, gdyż ogrodnik z całą stanowczością drzewa tego nie lubił. Jak powiadał "Rosnie ono w moim parku bez pozwolenia, nie było ono w planie zaroslinowania parku przez ogrodników architektów". Ale wszyscy inni, tak zwani prosci, zwyczajni ludzie, bardzo to drzewo lubili.

Dawało im ono cień w upalne dni lata. W koronie siedziały zawsze rozspiewane ptaki. Drzewo to było nadzwyczaj mocne. Gdy przyszły silne, jesienne wiatry, nie straciło ono ani jednego listka. Podczas gdy liście innych drzew zmieniały kolor na żółty i czerwony, usychały i opadały, liście naszego drzewa pozostawały zielone. Późną jesienią, wśród innych nagich drzew, przypominało ono zieloną wyspę

Ludzie wtedy polubili to drzewo jeszcze mocniej, bo jak wiadomo zielen to kolor nadziei.

Nagle, z dnia na dzień, przyszła zima. W przeddzień było jeszcze dość ciepło i wszyscy zachwycali się zielenią jego liści. Nazajutrz, gdy przyszli do parku brodząc w głębokim śniegu, nie dojrżeli już ani jednego listka. Zrobiło im się bardzo smutno. Dzieci próbowały szukać liści, aby je zachować w swych zielnikach. Przekopywały śnieg w okolicy drzewa, lecz nie znalazły ani jednego. Jak by się pod ziemię zapadły.

Zima trwała długo i była bardzo surowa. Nikt już do parku nie przychodził. Ogrodnik chciał to wykorzystać. Wziął siekiere aby drzewo to zrzabac. W parku nie było przecież nikogo, kto mógłby protestować. Plan ogrodnika się jednak nie powiódł - czy to z powodu mrozu, czy twardości drzewa, a może siekiere była za tępa - nie wiadomo.

Drzewo pozostało nienaruszone. Możliwe, że to złudzenie, lecz mimo srogiej zimy jakby nawet trochę urosło.

Jak wiadomo drzewa w zimie nie umierają. Ukryte pod przykrytą śniegiem ziemią korzenie wysysają zyciodajne ekstrakty i gromadzą je na czas owocowania. Wiele lat może upłynąć zanim drzewo zacznie owocować. Nasze drzewo nie było zwyczajne i nawet najlepsi eksperci nie są w stanie powiedzieć, kiedy będziemy mogli z niego zbierać owoce.

Wierzcie mi jednak, że nasze drzewo zaowocuje.

ROMAN ŚMIGIELSKI
Dania

Mecenas January

PRAWO I TY KANADYJSKIE PRZEPISY IMIGRACYJNE SYSTEM PUNKTOWY

(WYTNIJ I ZACHOWAJ)

ODCINEK

Ciąg dalszy

ŁĄCZENIE RODZIN

ODCINEK 13

Jesli juz jestesmy na stale w Kanadzie, mowimy często o "ściągnięciu kogos do Kanady", mając na myśli umożliwienie mu osiedlenia się tutaj. Jesli jesteśmy w Kanadzie, w Polsce czy juz gdzieś na Zachodzie i nie mamy kanadyjskiego paszportu lub dokumentu podróży, mowimy często o "dostaniu się" do Kanady, mając na myśli uzyskanie prawa do osiedlenia się tutaj.

W obu przypadkach dla powodzenia przedsięwzięcia - ściągnięcia kogos do Kanady lub dostania się do Kanady - nader istotne znaczenie mają więzy krwi i więzy rodzinne. Więzy, które łączą osobę będącą juz na stałe w Kanadzie i osobę, która się chce tu osiedlić.

Wynika to z kanadyjskiej polityki imigracyjnej i z obowiązujących obecnie przepisów imigracyjnych.

Polityka łączenia rodzin

Obowiązująca obecnie kanadyjska ustawa imigracyjna (*Immigration Act, 1976*) zaraz na początku, w Części I, zatytułowanej Kanadyjska Polityka Imigracyjna (*Canadian Immigration Policy - Politique Canadienne d'Immigration*) formuluje cele tej polityki. Wymienia się tych celów dziesięć (wkrótce omówimy je szczegółowo na tych łamach), a jednym z nich, wymienionym już na trzecim miejscu, jest ułatwianie łączenia się w Kanadzie obywateli kanadyjskich i stałych mieszkańców Kanady z bliskimi członkami rodziny z zagranicy.

Przepisy imigracyjne (*Immigration Regulations, 1978*) w paragrafie 3 zatytułowanym Pierwszeństwo w rozpatrywaniu wniosków (*Priority Processing - Ordre de priorite des demandes*) stanowi, że urzędnicy imigracyjni mają w pierwszej kolejności rozpatrywać podania o wize imigracyjne składane przez członków rodzin.

Kto ma prawo sponsorować i być sponsorowanym?

Następne paragrafy - 4,5 i 6 - szczegółowo omawiają kwestię łączenia rodzin.

Przede wszystkim mowa jest o prawie do sponsorowania członków rodzin. Kto więc ma prawo sponsorować rodzinę?

Prawo to przyznają przepisy każdemu obywatelowi Kanady lub stałemu jej mieszkańcowi, który zamieszkuje w Kanadzie i ukończył 18 lat życia.

Następna kwestia: których członków rodziny ma się prawo sponsorować? Przepisy imigracyjne określają to bardzo szczegółowo. Kanada jest mozaiką etniczną, jak to ktos kiedyś poetycznie określił, a oznacza to między innymi, że osiedlają się tu ludzie z różnych kręgów kulturowych. Zas pojęcie rodziny różni się znacznie w zależności od tego, gdzie się żyje na tym padole płaczu (lub najlepszym ze światów - co komu bardziej odpowiada). Zeby nie było nieporozumień, przepisy imigracyjne wprowadzają tu własne kryteria, najwyraźniej oparte na normach zachodnich.

A więc, na liście członków rodziny, których ma się prawo sponsorować, znajdują się:

- małżonek lub małżonka

- niezamężny syn lub niezamężna córka, w wieku poniżej 21 lat w chwili składania podania o wizę imigracyjną i poniżej 23 lat w chwili wydania takiej wize, wobec których sponsor "podjął zobowiązanie" - *has given an undertaking*. Jakże to ma być "zobowiązanie?"

Przepisy określają to osobno, zaraz na początku, w rozdziale poświęconym interpretacji przyjętej terminologii. Otoż chodzi o pisemne zobowiązanie, że sponsor będzie pomagał sprowadzonemu członkowi rodziny, przez okres nie przekraczający dziesięciu lat, w pomysłnym urządzeniu się w Kanadzie.

Przepisy przewidują dwie możliwości. W sytuacji, kiedy minister (chodzi o ministra imigracji w rządzie federalnym) zawarł umowę z rządem prowincji w której imigrant zamierza się osiedlić, zobowiązanie musi spełniać warunki wymagane przez prawa obowiązujące w tej prowincji i musi zostać wręczone rządowi tej prowincji (w praktyce, oczywiście, odpowiedniemu urzędnikowi). Wymagany okres pomocy, do której zobowiązuje się sponsor, określa wyznaczony do tego urzędnik władz prowincjonalnych lub odpowiedni przepis prowincjonalny, jeśli taki istnieje, albo okres ten ma wynosić pięć lat.

Druga możliwość, to sytuacja w której nie ma umowy między ministrem imigracji a rządem prowincji, w której zamierza się osiedlić sponsorowany imigrant. W takiej sytuacji sponsor musi się zobowiązać wobec ministra imigracji, że zapewni sprowadzanemu członkowi rodziny mieszkanie, utrzymanie i opiekę na okres nie przekraczający dziesięciu lat, a ustalony przez urzędnika imigracyjnego, lub na okres pięciu lat.

Ufff, na pierwszy rzut oka wygląda to bardzo zawile. Uprosimy więc:

W praktyce chodzi o pisemne zobowiązanie, że zapewnimy krewnemu mieszkanie, utrzymanie i opiekę na okres nie przekraczający dziesięciu lat. Jak długi okres? Zależy to albo od miejscowych przepisów obowiązujących w danej prowincji, albo od decyzji urzędnika rządu prowincjonalnego albo od decyzji urzędnika imigracyjnego. Słyszałem o przypadkach, kiedy wymagano zobowiązania pomocy na okres tylko jednego roku.

NOWY PUNKT SPRZEDAŻY ECHA TYGODNIA KINGSWAY MEAT PRODUCTS AND DELICATESSEN LIMITED

Wyroby własnej produkcji - 70 gatunków
HUBERT WESIERSKI, IVAN GRGIC
2342 Bloor Str West, TORONTO, ONT M6S 1P3
TEL 762 - 5365

40-L ECIE KAPŁAŃSTWA KS. BPA DRA JÓZEFA NIEMIŃSKIEGO

PARAFIA KATEDRALNA PNKK SW JANA
186 Cowan Ave, Toronto, Ont

W niedzielę dnia 21 września, 1986 r o godz 10 00 rano w kościele katedralnym pod wez sw Jana Chrzyciela, 186 Cowan Ave, ks bp dr Jozef Niemiński, Ordynariusz Polskiego Narodowego Katolickiego Kościoła w Kanadzie, odprawi pontyfikalną Mszę świętą z udziałem duchowienstwa, zaproszonych gości i wiernych PNKK z okazji 40 rocznicy święcen kapłańskich

Po nabożeństwie w sali parafialnej, staraniem Komitetu Parafialnego i Towarzystwa Niewiast Adoracji Najsw Sakramentu, odbędzie się przyjęcie z obiadem. Zwracamy się z prośbą do Polonii w Toronto i okolicy o współudział w tej rzadkiej uroczystości.

Ryszard Bratkowski, przewodn Komitetu Paraf
Lucy Nizio, przewodn Towarzystwa Niewiast

A teraz uwaga! W przepisach imigracyjnych termin "niezamężny" lub "niezamężna" odnosi się tylko do osób, które nie mają i nigdy nie miały małżonka/ki. Wynika z tego, że do tej kategorii nie należą osoby rozwiedzione, owdowiałe, separowane.

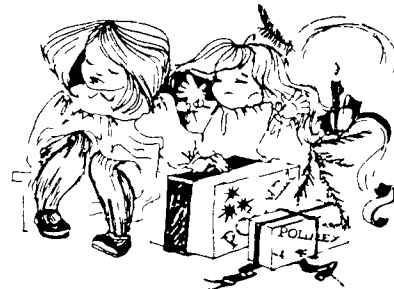
● Sprostowanie Chochlik drukarski nie spi! Maksimum punktów za wykształcenie (w odcinku z poprzedniego numeru) wynosi 12.

Ciąg dalszy w następnym numerze Echa Tygodnia

SWIĄTECZNĄ NIESPODZIANKĘ WYŚLIJ RODZINIE

przez

POLIMEX

PACZKI DO POLSKI

PACZKI MORSKIE

PACZKI LOTNICZE

OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL

OWOCY CYTRUSOWE
PACZKI ŻYWNOSCIOWE
DOLARY Z DOSTAWĄ GOTÓWKI DO RĄK ODBIORCY
ODBIERAMY PACZKI Z DOMU

Posyłki w paczkach do 5000 g

194-220

POLIMEX
2053 DUNDAS ST W TORONTO ONT M6R 1W8
TEL (416) 537 7914

1575 Simco Rd Unit 7 Mississauga Ont L4L 6Z4 1965

GWIAZDY POLSKIEJ ESTRADY w programie

TROCHE UŚMIECHU JESIENIĄ

UDZIAŁ BIORĄ

HALINA KUNICKA - piosenkarka

JANUSZ REWIŃSKI - satyryk

LUCJAN KYDRYŃSKI - konferansjer

JERZY DERFEL - pianista

MONTREAL P Q sroda, 10 wrzesnia godz 8 00 wiecz
Slovak House, 7220 Hutchison St

Bilety Tatra Travel 3628 St Laurent Blvd 849 3451

Metro Travel 5921 Laurendeau St 761 5878

Polka Deli 3561 Belair 727 2311

Informacje Z Zurowska 766 9747

OTTAWA, ONT - czwartek, 11 wrzesnia godz 8 00 wiecz

High School of Commerce, 300 Rochester St

Inf i przedsprzedaz Nelson Travel 235 9268

LONDON, ONT piątek, 12 wrzesnia godz 8 00 wiecz

PSN, 554 Hill St

Informacje p W Ciesielka 438 0271

TORONTO, ONT sobota, 13 wrzesnia godz 8 00 wiecz, niedziela

14 wrzesnia godz 3 00 po pol

West Toronto Secondary School Aud, 330 Landsdawn Ave

Przesprzedaz Solarski Pharmacy 149 Roncesvalles Ave

Informacje i zamowienia 833 0640

HAMILTON, ONT niedziela 14 wrzesnia, godz 8 00 wiecz

Scott Park H School Aud, 1055 King St E

Przedsprzedaz F Kapsy 725 Barton St E

OSHAWA, ONT wtorek 16 wrzesnia godz 8 00 wiecz

Sala Stow Weteranow, 1551 Stevenson Rd N

Bilety przy wejsci

ST CATHARINES, ONT sroda 17 wrzesnia g 8 00 wiecz

Sala Polish Canadian Legion Hall 292 Vine St N

Bilety przy wejsci

KITCHENER, ONT czwartek, 18 wrzesnia g 8 00 wiecz

Sala Polskiego Legionu 601 Wellington

Przedsprzedaz p Wojtaszynski 743 5380

p Danuta Nowak 576 8486

CHATHAM ONT niedziela 28 wrzesnia godz 3 00 po pol

Polish Canadian Club 281 Inshes Ave

Inf i przedsprzedaz p A Jedlinski 354 0853

EDMONTON piątek 19 wrzesnia

Calgary sobota 20 wrzesnia

VANCOUVER niedziela 21 wrzesnia

WINNIPEG piątek 26 wrzesnia

KŁOPOTY Z ANGIELSKIM

CZASOWNIK USE

Prof ALEKSANDER
PIEKARSKI

Słowniki angielskie podają zawsze kilka znaczeń i zastosowań słowa *use* i jego pochodnych form. Nie należy uczyć się na pamięć ze słownika tych kilku znaczeń. Nie powiększamy tym sposobem umiejętności rozumienia mowy ani mówienia. Uzyskamy jedynie większą wiedzę o języku angielskim zamiast uczyć się normalnie języka angielskiego w zakresie rozumienia mowy i pisma, oraz w umiejętności swobodnego mówienia i pisania.

Słowo *use* utrwalamy sobie w pamięci nie o angielskim, lecz po angielsku! W tym celu trzeba nauczyć się na pamięć jak największą ilość pełnych zdań z użyciem tego słowa. PRZYKŁADY

1 *I use a pen for English exercises. Our teacher uses the red pencil (He must correct our homework)*

Samodzielnie nie trudno ułożyć szereg poprawnych zdań po angielsku w różnych czasach i utrwalamy sobie użycie słowa *use* w znaczeniu "używać coś do czegoś"

2 *I am used to staying up late. My son is used to washing himself with cold water. He has been used to looking after himself for two years. When I was young I used to have a lot more free time than I do now.*

A więc *be used to* znaczy "być do czegoś przyzwyczajonym". Można stosować w różnych czasach. Nauczmy się samodzielnie

tyce oznacza to, że dochód (strata) z biznesu może być dodany (odjęty) do dochodu z innych źródeł np. z pracy. Od dochodu tego można odpisać tzw. personal exemptions - odpisy związane z utrzymaniem siebie i całej rodziny (w roku 1986 wynoszą one \$ 4,180 - podstawowy, \$ 3,660 na współmałżonka, \$ 710 na dziecko, \$ 1,420 na inne osoby na utrzymaniu). Dla biznesmena mającego na utrzymaniu niepracującą żonę oraz dziecko, istnieje więc możliwość odpisu w wysokości \$ 8,550.

Brak rozgraniczenia pomiędzy osobą właściciela a biznesem stanowi istotną zaletę tej formy organizacji w przypadku, gdy biznes wykazuje straty, co zwykle ma miejsce w fazie początkowej, gdyż pozwala na natychmiastowe ich zastosowanie do obniżenia dochodu z innych źródeł. Gdyby biznes był korporacją, straty mogłyby być wykorzystane jedynie przez korporację, która stanowi niezależną jednostkę prawną. W najlepszym przypadku może to być za rok, o ile jest to pierwszy rok działalności danej korporacji.

Możliwość odpisania strat biznesowych od dochodu z innych źródeł stwarza sposobność manewru i znacznych niekiedy korzyści. Warto więc zastanowić się nad momentem korporowania biznesu, mając na uwadze głównie koszty początkowe i utratę możliwości odpisu ewentualnych strat. Nadto, o ile strata biznesowa przewyższa dochód z innych źródeł, różnica może być przeniesiona do któregośkolwiek z trzech minionych lat i odjęta od dochodu powodując w rezultacie zwrot uprzednio zapłaconych podatków lub zachowana w celu obniżenia dochodu w którymkolwiek z nadchodzących siedmiu lat. Ta dodatkowa możliwość manewru jest szczególnie cenna dla ludzi, których dochód w minionych latach kształtował się na poziomie niskiego opodatkowania i którzy spodziewają się wyższych dochodów w przyszłości.

Niedawne zmiany przepisów podatkowych są w tym względzie o tyle korzystne, że zniesiony został obowiązujący dotychczas przymus cofania się wstecz z zastosowaniem straty i wykorzystania dopiero ewentualnych nadwyżek w przyszłości.

Kolejną istotną zaletą tej formy organizacji biznesu jest możliwość ustalenia innego, niż kalendarzowy, roku biznesowe-

nie układac zdania z użyciem *be used*

3 *Do you ever smoke cigarettes? No, but used to I gave up smoking five years ago.*

He used to say - miał zwyczaj mówić (mawiał)

Czynność lub zdarzenie powtarzające się w przeszłości określamy po angielsku zwrotem *used to* z bezokolicznikiem jak to wynika z przykładów. Pytanie "What happened?" (Co się działo?) może brzmieć "What used to happen?"

Angielskie *used to* stosuje się wyłącznie w powyższym znaczeniu w czasie przeszłym, a odpowiada to polskimi formami czasownika częstotliwego *he said* - mówił, ale *he used to say* - mawiał, *he ate* - jadł, ale *he used to eat* - jadał, *he wrote* - pisał, *he used to write* - pisywał, itd.

Po solidnym wycwiczeniu użycia słowa *use* probujemy sprawdzić osiągnięte umiejętności. Należy więc przełożyć z polskiego na angielski poniższe zdania.

- 1 Jestem przyzwyczajony do podróżowania samolotem (by air)
- 2 Zamieszkiwalismy w Polsce
- 3 Czy mogę użyć Twojego telefonu?

A teraz przekład z angielskiego na polski

- 4 He used a knife to cut the meat
- 5 He used to cut the meat with a knife

go pomimo tego, że dochód nie-biznesowy musi być rozliczany przez indywidualnego podatnika w skali roku kalendarzowego. Ta dowolność pozwala na przesunięcie w czasie momentu płacenia podatków.

Przykład Jan K. rozpoczął biznes w październiku 1984. Niezależnie od momentu startu, Jan może wybrać dowolny koniec roku, np. 31 stycznia 1985, co w praktyce oznacza, że pierwszy rok biznesu będzie od października 1984 do 31 stycznia 1985. Jan K. nie musi zgłaszać tego dochodu, aż do 30 kwietnia 1986, kiedy upływa termin składania zeznań podatkowych za rok 1985.

Oczywiście w przypadku przewidywanych strat w pierwszym roku, może okazać się korzystniejsze przyjęcie końca roku biznesowego identycznego z kalendarzowym w celu przyspieszenia odpisu strat od innego dochodu.

W tym miejscu należy się uwaga. Raz ustalony koniec roku jest obowiązujący i ewentualna prośba o zmianę musi być sensownie uzasadniona, gdyż w przeciwnym wypadku Urząd Podatkowy nie wyrazi zgody. Rok biznesowy nie może być dłuższy niż 12 miesięcy w przypadku niekorporacji i 53 tygodni w przypadku korporacji.

Na zakończenie chciałbym przypomnieć, że nasz indywidualny biznesmen najczęściej nie odprowadza żadnych składek, ani podatku. Przepisy mówią natomiast, że w przypadku spodziewanej należności podatkowej na poziomie \$ 1,000+ za bieżący lub poprzedni rok istnieje obowiązek odprowadzania tej kwoty w ratach kwartalnych. Zwykle nie ma takiej potrzeby w pierwszym roku biznesu, warto wiedzieć jednak o tym, że Revenue Canada egzekwuje coraz częściej swoje prawa, naliczając kary i odsetki od obowiązkowych płatności, które nie zostały zapłacone we właściwym czasie.

PIOTR CHWALISZ

MURRAY KEESO & CO.
Chartered Accountants
(416) 598-2512, 530-0305

6 He was used to cutting the meat with a knife

Poprawne odpowiedzi "do góry nogami" (upside-down)

- 1 I am used to travelling by air
- 2 We used to lie in Poland
- 3 May I use your telephone?
- 4 Używał noża by kroić mięso
- 5 Kroił mięso nożem
- 6 Był przyzwyczajony do krajania mięsa nożem

Może w powyższych przykładach wątpliwość budziło nie tylko użycie samego *use*. Może również wahał się kiedy użyć *to cut*, a kiedy *cutting*?

Przypominam więc początkującym, że forma ING czasownika nie zawsze jest czasownikiem. Przykład

I am fishing - łowią ryby
I like fishing - lubię łowić ryby, czyli lubię łowienie

Podobnie od słowa kroić *to cut* tworzymy *cutting* co może oznaczać krojenie. Krojenie nie jest już czasownikiem, lecz rzeczownikiem odsłownym, ponieważ odmienia się nie przez osoby i liczby jak czasownik, lecz przez przypadki i liczby jak rzeczownik. Powodzenia!

Igraszki z polszczyzną DUŻE, CZY MAŁE LITERY?

Nie zawsze jesteśmy tacy pewni kiedy dużą, a kiedy małą literą rozpocząć dany wyraz. Najwięcej błędów popełnia się w pisowni tytułów. Według zasad pisowni polskiej tytuły takie jak *król, książę, hrabia, baron, profesor, docent, doktor, magister* tak pełne jak i w skrócie piszemy małą literą.

W skrotach *dr* i *mgr* piszemy bez kropki ponieważ skrót zawiera pierwszą i ostatnią literę skracanego wyrazu. Natomiast *prof* i *doc* piszemy z kropką, ponieważ skrót nie zawiera ostatniej litery skracanego wyrazu.

W angielskiej pisowni wszelkie tytuły piszemy dużą literą, a skracany wyraz obowiązkowo z kropką, lub przecinkiem. Zeby więc nie było ambarasu, polonijna prasa w krajach anglojęzycznych stosuje w tym szczególe zasady angielskiej pisowni. I słusznie. Normy językowe normami, ale pewna tolerancja musi istnieć. Jeżeli w Polsce sprawa pisowni tytułów budzi u wielu wątpliwości, nie należy wytykać polonijnej prasie pewnych koniecznych wręcz regionalizmów.

Mozna zazdrościć Arabom i Żydom. W alfabetach tych narodów nie istnieje problem dużych i małych liter. Piszemy wszystko jednakowymi literami, nie istnieje podział na duże i małe litery. A jest ich jak u nas tylko dwadzieścia parę w alfabecie. Ot, szczęśliwcy.

Aleksander Piekarski

ASPEKTY PODATKOWE

W najbliższych kilku odcinkach przedstawię w bardziej szczegółowy sposób różnorodne formy organizacji biznesu, mając na uwadze konsekwencje podatkowe wynikające z przyjętej alternatywy. Kanadyjski system podatkowy posiada szereg ulg podatkowych dla małego biznesu dostępnych głównie dla korporacji. Nie mniej jednak sytuacja nie jest aż tak prosta, jakby na pozór wynikało z założeń ustawodawców prawa podatkowego, istnieją bowiem alternatywne formy organizacji biznesu, które w konkretnych przypadkach mogą być korzystniejsze od korporacji, gdyż nie jest to forma uniwersalnie optymalna i posiada również swoje cienie.

Do podstawowych form organizacji małego biznesu należą sole proprietorship (biznes posiadający jednego właściciela i nie będący korporacją), partnership (spółka) i corporation (korporacja). Zanim przystąpię do omawiania korporacji, chciałbym przedstawić alternatywne rozwiązania, które pozwolą na zapoznanie się z najbardziej podstawowymi organizacjami.

Sole proprietorship - najprostsza forma organizacji biznesu. Niemalże z definicji jest to biznes prowadzony (posiadany) przez jedną osobę, która jest z nim utożsamiana zarówno z prawnego, jak i podatkowego punktu widzenia. W prak-

MODA

Moda na różowo Nie tylko dla skrajnych optymistek

Nosi się pastelowo jasno różowe szorty z białym luznym trykotem, inne biało-różowe zestawienia również są popularne

Równoległe z różowo-pastelowym odcieniem furorę robi w tym sezonie barwa zwana w Polsce "rozem bazarowym" na kontynencie odkrytym przez Kolumba "indian pink", a ostatnio fukcja?

Ten intensywny róż współgra naturalnie z opalenizną, a przede wszystkim trudno jest pozostać niezauważoną **Halka Siermiega**

KONCERT POLSKIEGO TOWARZYSTWA MUZYCZNEGO W TORONTO

Sala SPK, 206 Beverley Str., Toronto
12 WRZESNIA - PIĄTEK
8 WIECZOREM

Koncert muzyki polskiej
OD CHORAŁU
GREGORIAŃSKIEGO
DO MUZYKI BAROKU,
solści oraz chór kameralny,
zespół barokowy, zespół in-
strumentów renesansowych.

Wstęp 5\$
Informacja tel 963-8377, 922-9973

Krzyżówka własna Nr 203 nad psem.

POZIOMO

- 1 A autor Faraona
- 1 F malarz impresjonista piękne pos-
tacie tancerek
- 1 L grecki bajkopisarz
- 2 A kozacki bicz
- 2 I pochod lub szereg tancerzy
- 3 C łódzie rybackie
- 3 I internat
- 4 F część pola obsiana jedną uprawą
- 5 A ślepa uliczka sytuacja w której
nie można działać

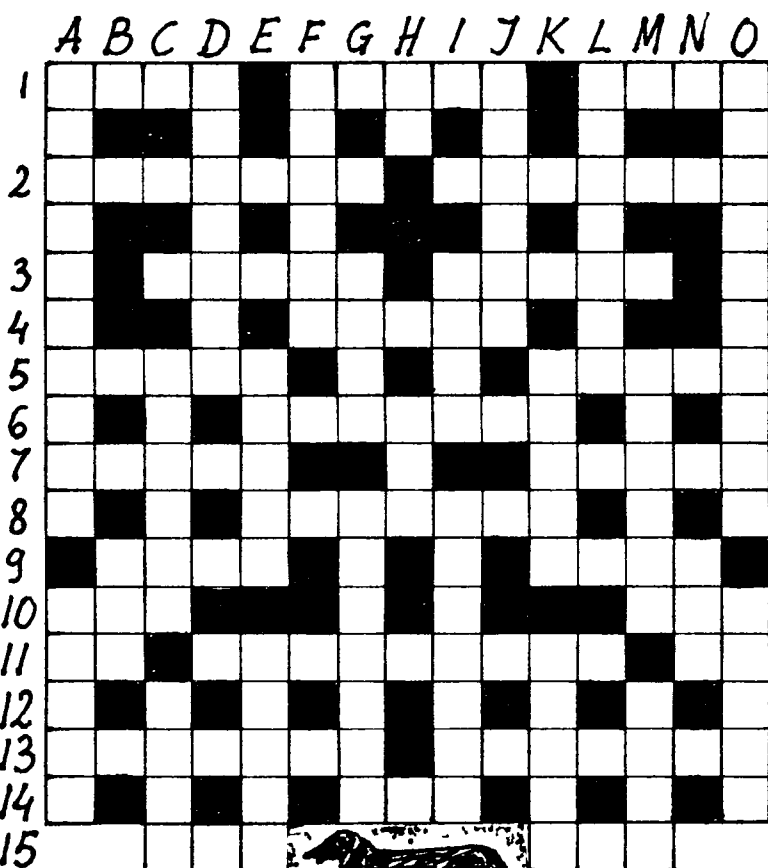
- 5 K miasteczko arianskie w dawnej Pol-
sce siedziba arianskiej uczelni
- 6-E przedni ząb
- 7 A roślina hodowana w Meksyku dla
cennych włókien i na alkohol
- 7 K kusze bron o większej sile przebicia
od łuków
- 8 E mebel kuchenny
- 9 B polne kwiaty
- 9 K zbiór dokumentów archiwalnych
ksiąg stanu cywilnego itp
- 10-A część tenisowego meczu

10-M niski głos żeński

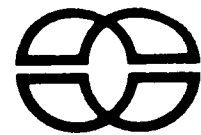
- 11 A część hektara
- 11 D wrog upraw
- 11 N symbol chem trydu
- 13 A wywoz za granicę towarów usług
kapitałów
- 13 I turecka szabla
- 14 G stopień oficerski w dawnej Turcji
- 15 C kwas składnik jąder komorko-
wych bierze udział w przenoszeniu
cech dziedziczenia
- 15 K sposób wykonywania kultu

PIONOWO

- 1 A okres rządów papieża
- 1 D wielka łódź okrętowa
- 1 F specjalista od dachów
- 1 H japońska gra
- 1 J tytuł namiestników wojsk władców
provincji w dawnej Japonii
- 1 L samolub
- 1 O wybitny polski pianista i polityk
XX w
- 3 G znany święty uniwersytet w USA
- 3 I włoska królowa Polski
- 5 C przełożony zakonu tytuł hon wyz-
szych duchownych
- 5 E gromada najwyższej uorganizowa-
nych kregowców
- 5 K w powiecie lub w stawie
- 5 M z przegrodkami na czcionki dru-
karskie
- 6 H język znaków
- 8 G honorowa lub narzucona asysta
- 8 I w czajniczku
- 9 B francuski burmistrz
- 9 N zięć Mahometa
- 10 A żołnierz wojsk inżynieryjnych
- 10 O utwory liryczne opiewające osobę
zmarłą
- 11 E spiszek
- 11 K przeziębienie lub mikroskopijne
państwo haftowe
- 12 C zawieszony z wody na dnie zbiorni-
ka
- 12 M kamień polszlachetny

George Brown

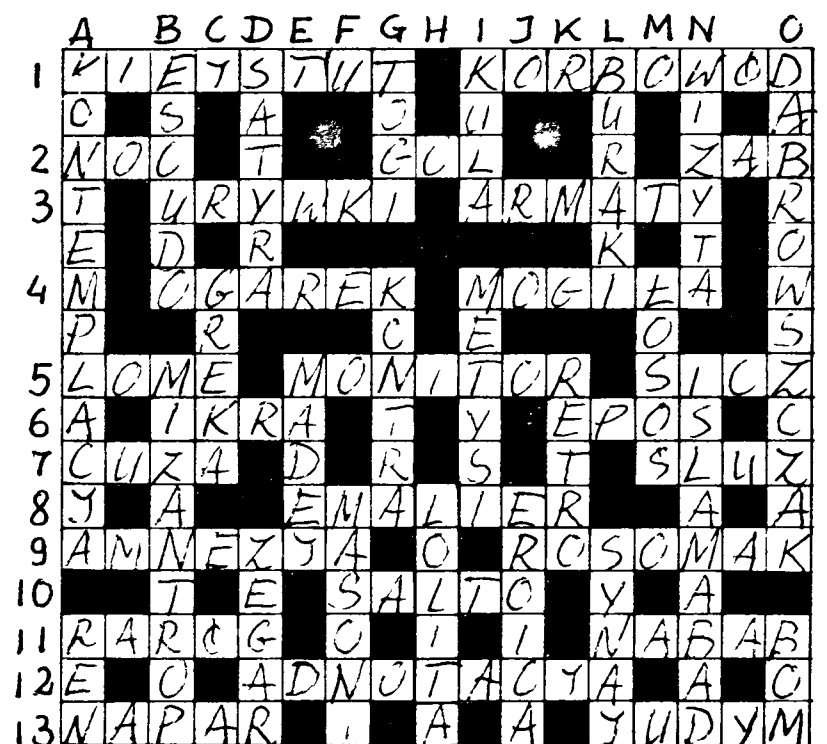
The City College

KURSY JĘZYKA ANGIELSKIEGO zaczynają się W GEORGE BROWN COLLEGE we wrześniu

George Brown College oferuje kursy dla imigrantów zainteresowanych nauką języka angielskiego na wszystkich poziomach począwszy od kursu dla początkujących aż do kursu dla specjalistów i naukowców

Kursy zaczynają się 22 września Zapisy w dniach 8-11 września od 5-6:30 p.m. w George Brown College Street Campus 507 College Street blisko Bathurst

Po szczegółowe informacje proszę dzwonić pod numer 967-1212 ext 4264

DARRELL KENT REAL ESTATE LIMITED

is proud to announce their

**Single Month Record Holder
and
President's Award Winner**

Our Top Producer
**ZYGMUNT
(ZIGGY)**

PRZETAKIEWICZ

For personalized service from
a neighbour who lives and
works in your
neighbourhood!

Office
766-4088

Car
460-5464

Res.
769-9494

**Ogłaszaj się
W ECHU**

ADVANCE REAL ESTATE LTD

Z przyjemnością zawiadamiam ze Pani

Danuta Kotapka

została reprezentantem naszej firmy
do spraw kupna i sprzedaży nieruchomości

ZYCZYMY PANI DANUCIE ORAZ JEJ KLIENTOM
MIŁYCH KONTAKTÓW I POMYŚLNYCH TRANSAKCYJ

Biurowo 534-9246 Dom 769-5394

UWAGA!

**OSOBY ZAPRASZAJĄCE KREWNYCH
Z POLSKI NA WIZYTĘ W KANADZIE**

ZŁATWIAJĄC UBEZPIECZENIE CHOROBY DLA WIZYTATORA
W POLSKIM BIURZE PODRÓŻY SAVE-O-WAY, KOSZT
ZAPROSZENIA—POTRZEBNEGO DO UZYSKANIA PASZPORTU WYNIESIE WAS

TYLKO:
\$10.00

SAVE-O-WAY
OVERSEAS SERVICES

Po bliższe
informacje
proszę dzwonić
532-3042

331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8
Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa,
paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
tanie przeloty do Polski czarterami „LOT”

PIAST
Enterprises Ltd.

**PACZKI
do
POLSKI**

121 Roncesvalles Ave., Toronto

TEL. 531-8786

CENTRUM USŁUG DLA POLONII firmy PIAST oferuje

- paczki lotnicze (4 do 14 dni) od \$ 4 90 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- paczki morskie EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni) od \$ 2 40 za kg bez jakichkolwiek dopłat,
- owoce cytrusowe, mleko w proszku, świeże wędliny oraz ok. 50 gotowych zestawów standardowych pakowanych na zamówienie w Europie (dostawa w 2 do 4 tygodni)
- wysyłkę pieniędzy, CASH do rąk przekazy na konto
- wysyłkę samochodów (odbiorca w Polsce nie płaci cła)
- bilety lotnicze, wize, zaproszenia,
- ubezpieczenia odwiedzających
- na życzenie pakujemy paczki i odbieramy z domu

No 602 Netto 5 kg \$39 00

Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 10 x 0 5 kg

No 603 Netto 4 6 kg \$46 00

MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt 3 x 1 0 kg

Wielowitaminowa odżywka jabłkowa 2 x 200 g

Wielowitaminowa odżywka pomarańczowa 2 x 300 g

Wielowitaminowa odżywka bananowa 2 x 300 g

No 605 Netto 5 2 kg \$37 00

Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 2 x 1 8 kg

Skondensowane mleko w puszcze do rozcieńczenia 3 x 410 g

Smetana naturalna 2 x 170 g

* Towary pakowane w puszkach Dopłata \$ 5 00 od paczki

* Ekspresowa dostawa

* Ceny w dolarach kanadyjskich

* Pełne ubezpieczenie

**NEW YORK LIFE INSURANCE
COMPANY**

FINANCIAL PLANNING - UBEZPIECZENIA
Life Insurance - na życie ● Disability - chorobowe
● Mortgage - hipoteczne ● Business - handlowe
● RRSP, Annuity - emerytury
SOLIDNIE, TANIO I SZYBKO
Po bliższe informacje proszę dzwonić

Andrzej Krysiak
TEL Biuro 226-6515, dom 247-8326

180-

**HALINA
BARANOWSKI**
M A / A I C

Ubezpieczenia wszelkiego rodzaju
Biuro 622-1115, dom 746-5270

**ZARZĄD ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA
POLSKIEGO W KANADZIE
ORGANIZUJE
KURS PEDAGOGICZNY**

w Ośrodku Rekolekcyjnym OO Oblatów-Mississauga
1817 Blythe Road

w dniach od 15 do 22 SIERPNIA br

Zgłoszenia proszę kierować na adres Związku -
288 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M4

Po informacje proszę się zwracać -

W PERKOWSKA - tel 967-0918

D SZNAJDER - 225-5682

194 196

TADEUSZ GWIAZDA
SELESMAN

HUMBERVIEW MOTORS INC.

3200 Bloor St West

Oferuje nowe i używane samochody
m-ki Chevrolet oraz Oldsmobile

Udzielam wyczerpujących informacji również
telefonicznie Bus 236-1011, Res 823-0327

EVA Electronics

MIROSLAW STEFANSKI oferuje komputery

IBM-PC-XT COMPATIBLE

● wysokiej jakości ● obsługa w całej Kanadzie
ceny nie do pobicia ● fachowa porada na temat
oprogramowania (software)

TEL (416) 749-7728

**Andrzej
z Warszawy**

MISTRZ FRYZJERSTWA DAMSKIEGO
Laureat nagród w Paryżu, Wiedniu, Hamburgu,
współpracujący ze słynną francuską firmą kosmetyków

"PERMA"

zaprasza wszystkie Panie do

HIGH PARK BEAUTY SALON

1547 Bloor St West (na zachód od Dundas)

TEL 535-6372

156-182

COSTI-IAS
Agencja Usług Społecznych
dla Imigrantów

prowadzi bezpłatne poradnictwo w języku polskim dla
kobiet ze średnim i wyższym wykształceniem

- * pomoc w uzyskaniu tłumaczeń i ewaluacji dokumentów,
- * pisanie resume oraz podanie o pracę
- * ocenę posiadanych kwalifikacji i ustalenie celu odnosnie zawodu
- * informacje co do wymaganych kwalifikacji w poszczególnych zawodach, możliwości zatrudnienia i sposobów szukania pracy

Prosimy dzwonić do J. GASZYNSKIEJ -
TEL (416) 534-8437

COSTI-IAS IMMIGRATION SERVICES
1260 Dufferin St. M6H 4C3

(w budynku Wallace Emerson Community Centre -
koło Dupont St)

**PHOTO
GLINSKI**

Wszelkiego rodzaju
usługi
fotograficzne

 252-9934

PRZYJDŹ
Z TYM OGŁOSZENIEM
DOSTANIESZ 30%
ZNIZKI

ECHO TYGODNIA
już do nabycia
w Knob Hill Farms
na Lansdowne
w kiosku z gazetami!

i
W
Sunnys

Fish'n Chips,
1598 Queen Str. West
tel. 539-1552

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

PREZENTUJE WIELKĄ WYPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu

7.8% i 6.8%
na niektóre samochody

• Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Nowe samochody '86 posiadają 3-letnią gwarancję, lub 60 tys km power i train, jak również 5-letnią gwarancję korozyjną • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję

PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż, pożyczkę Polecam tanie ubezpieczenia uwzględniające zagraniczne prawo jazdy Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako "SENIOR MASTER SALESMAN" Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757 podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College Str)

**ELZBIETA
(ELIZABETH)
KORZYCKI**

PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER

290 DUNDAS ST E Miss

(pomiędzy Cawthra i # 10)

TEL bus (416) 279-3031

Res 625-1961

Jeśli jesteście Państwo zainteresowani kupnem nowego samochodu firmy DODGE CHRYSLER lub też kupnem wysokiej jakości używanego samochodu, proszę o kontaktowanie się ze mną pod numerem tel 279-3031 lub 625-1961

Zrobicie Państwo najlepszą transakcję zgłaszając się do mnie

- * Za darmo AIR COND w niektórych modelach
- * Zniżka pieniężna w wys \$ 1000 na niektóre samochody
- * Za darmo benzyna wartości \$ 700 na wybrane samochody
- * Procent tak niski jak 4-5% na wybrane samochody

Polskie filmy fabularne na kasetach Video

Możliwość otwarcia wypożyczalni kaset lub klubów filmowych

• W chwili obecnej mamy 26 filmów,

• Cena kasety kanadyjskich \$ 60 z przesyłką

Blizszych informacji udzieli listownie przedstawiciel na Kanadzie

**POLMAK SERVICES of ALBERTA
LTD.**

10858-97 St, Edmonton, Alta T5H 2M5

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE TORONTO

CREDIT UNION LTD

2150 BLOOR ST W

(Wjeście od wschodniej części budynku)

TEL 762-9523

CODZIENNIE od 12 do 2:30 po poł. i od 7:30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2:30 po poł.
oraz SOBOTY od 10 do 12:30

Konta depozytowe	5 1/2 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5 000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	5 %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	6 1/2 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	7 %	rocznie
1-letnie certyfikaty	7 %	rocznie
3-letnie certyfikaty	7 %	rocznie
3-letnie certyfikaty (non-redeemable)	7 1/2 %	rocznie
RRSP	7 %	rocznie
Pozyczki personalne	12 3/4 %	rocznie
Pozyczki hipoteczne (\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)	10 3/4 %	rocznie
Line of credit	13 1/4 %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

CINEMATIC

JANUSZ PIETRUS

tanio wykonuje wysokiej jakości
video filmy

Najlepszy sposób na zachowanie
niepowtarzalnych chwil.

DZWOŃ 743-8142

AB VIDEO - LUX

Profesjonalne video,
ceny amatorskie,
wszystkie okazje i systemy
Również Insurance Claims,
koncowy montaż w studio

Efekty

Powitania z lotniska \$ 26

Wesela od \$ 200

TEL (416) 278-5684

Spoza Toronto do 250 km

św. Stanisława i św. Kazimierza

CREDIT UNION

KONTA DZIENNE (DAILY INTEREST ACCOUNT)

Interesujące dla operujących
pieniężmi na bieżąco

- Procent kalkulowany dziennie
- Płacony z końcem miesiąca
- Korzystna stopa procentowa
- Dla emerytów w ramach programu 60+ o 0.5% wyższa stopa procentowa

PYTAJ O KONTA DZIENNE WE
WSZYSTKICH ODDZIAŁACH
TWOJEJ CREDIT UNION

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor Str W
tel 236-1225

4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

MATRYMONIALNE

POLAK, samotny, 33, 178 cm, róż
wiedziony, bezdzietny, bez nałogów,
przystojny obywatel kanadyjski pozna
panią do lat 33 Cel matrymonialny
Box 644, Victoria Station, Westmount
(Montreal) H3Z 2Y7

Nowo przybyła Polka średni wiek
wartościowa pogodnego usposobienia -
pragnie poznać Pana cel matrymonialny
Dzwonić 259-4045

204-206

SUNSHINE

Samotność, potrzeba kogoś
bliskiego, brak czasu!
Wiele pan i panów jest w podobnej sytuacji Pozwól sobie pomoc w znalezieniu szczęścia, składając ofertę w naszym biurze Piszcie po najnowszy fotokatalog "LATO 86" (ponad 200 ofert głównie z Polski, również z Kanady i Anglii) oraz informator załączając dolarów 2 Adres Box 339 Station D, Scarborough, Ont M1R 5B8

OKRĘG HAMILTON POWIADAMIA O ROZPOCZĘCIU NAUKI JĘZYKA POLSKIEGO W 1986 R.

Program nauki języka polskiego zakres przedszkolny i podstawowy do klasy 7-iej włącznie pod kierownictwem HAMILTON BOARD OF EDUCATION

SZKOŁA POLONII W HAMILTON

Rozpoczęcie zajęć nastąpi dnia 13 września o godz 9 00 rano w lokalu Sir Winston Churchill Secondary School 1715 Main St E (okolica Parkdale A e)

Szkoła Polonii pozostaje pod łączną opieką parafii Sw Stanisława Kostki parafii Sw Trojcy Polsko Kanadyjskiego Legionu Plac 315 SPK Koła Nr 23

Czas nauki od 9 00 do 13 00 w soboty

Informacji udziela p Wanda Bujalska tel 388 3473

SZKOŁA ZWIĄZKU POLAKÓW W KANADZIE GRUPY 2-47

Rozpoczęcie zajęć nastąpi dnia 16 września o godz 17 30 w lokalu Scott Park Secondary School 1055 King St E (okolica Melrose St)

Czas nauki we wtorki i czwartki od 17 30 do 19 30

Informacji udziela p Aniela Łukasik tel 662 8898

Program nauki języka polskiego zakres szkoły średniej klasy 9 10 11 Uczniowie po ukończeniu poszczególnych klas otrzymują kredyty uznawane przez wszystkie szkoły średnie Szkoła pozostaje pod kierownictwem HAMILTON SEPARATE BOARD OF EDUCATION

Wykłady odbywają się w lokalu Cathedral Boys High School 376 Main St E Zapisy przyjmuje kancelaria szkolna tel 522 3581

Kurs pozostaje pod opieką Kongresu Polonii Kanadyjskiej Okręg Hamilton

UNI ERSYTET MCMASTER program języka polskiego

Credit course Nr 1Z6 wznowiony staraniem Kongresu Polonii Kanadyjskiej Okręgu Hamilton

Informacji udziela uniwersyteckie biuro rejestracyjne lub Wydział Sławistyki tel 525 9140 ex 4422

Kursy języka polskiego dla dorosłych prowadzone przez HAMILTON BOARD OF EDUCATION,

Odbywać się będą w poniedziałki od 19 00 do 21 00 w Scott Park Secondary School, 1/55 King St E

Zapisy przyjmuje kancelaria szkolna, tel 547-2574

Program przewiduje poszerzenie wiadomości z zakresu konwersacji, pisania i czytania

Andrzej BUJALSKI

Koordinator do spraw nauki

języka polskiego w Hamilton

TEL 388-3473

PROGRAM RADIOWY "ECHO OJCZYZNY"

Od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz od 10 30 do 11 30 rano

Program prowadzi KAROLINA KĘSIK

W programie koncert życzeń, wiadomości polonijne i z Polski interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich 637 College St, Toronto, Ont M6G 1B6, tel 531-9991, dom 247-9755

**OGŁOSZENIA
O PRACY**

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie Ostatni termin wtorek godz 3 00

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu okoli- ca Dixon i Islington TEL 242 2546

204-206

ODPOWIEDZIALNA kobieta zajmie się fachowo sprzątnięciem codziennie w godzinach popołudniowych tel 766 3774

204-206

POTRZEBNE panie do opieki nad starszymi ka- lekami i chorymi z umiejętnością sprzątnięcia i przy- gotowywania posiłków. Znajomość angielskiego i b- dobre referencje konieczne. TEL 284 2639

204-206

BIOLOG BIOCHEMIK poszukuje jakiegokolwiek- pracy w laboratorium tel 451-6329

204-206

SZYCIE przyjmę u siebie w domu lub podejmę pracę- w zakładzie krawieckim TEL 239 0176

207-204

MĘŻCZYŹNA 37 lat podejmę pracę w Toronto- od godz 7 wieczór przy sprzątnięciu sklepów biur- banków itp. Mam w tej pracy roczne doświadcze- nie. TEL 533 3235 po 5 po poł. proszę Janka

202-204

POLKA technik budowlany (instalacje sanitarne i- ogrzewcze) 3 lata w Kanadzie poszukuje pracy- krawieckiej 10 lat pracy w biurze projektów w kraju- Toronto tel 821 8208 Proszę Krystynę

OLAK inżynier specjalność bud inżynierijne 16- at praktyki zawodowej (na budowach w kraju i za- granicą) szuka pracy w Toronto lub okolicach- TEL (416) 252 6838

203-205

POTRZEBNA dochodząca pani do dzieci i lekkiej- pracy domowej TEL 251 4258

POTRZEBNA opiekunka do 2-miesięcznego dziec- ka TEL 665 0981

202-204

**CARCARE Co
Gasoline Service
Station**

Fachowa pomoc we wszelkich- sprawach związanych- z problemami samochodowymi- 560 Evans Ave (rejon 42 i Browns Lins) TEL 255 - 3245

204-215

**Dr JANINA
DUTKIEWICZ**
Family physician
zawiadamia o otwarciu- gabinetu lekarskiego
3095 Glen Erin Dr, suite 7
MISSISSAUGA
TEL 828 - 0038

**Dr BOGDAN
PIETRASZEK**
rozpoczął praktykę lekarską- w Toronto jako lekarz ogólny- "FAMILY DOCTOR"
w gabinecie przy
190 FERN AVENUE
naprzeciwko Credit Union
TEL 532 - 4317
Przyjmuje od poniedziałku do piątku- od 10 do 18 w soboty od 9 do 14
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE
160-171

Dr. Teresa Wrzeńska
Specjalista
Ginekolog i Położnik
5025 Sherbooke St W pok 565
TEL. 481 - 1752
MONTREAL, QUE H6A 1S4
151-202

**DR WALDEMAR
KOZERAWSKI**
ma przyjemność ogłosić otwarcie- nowego gabinetu lekarskiego w Toronto- przy 2299 DUNDAS ST W- suite 102, TEL 532 - 6837 oraz- 45 Overlea Boulevard, suite B-9
TEL 425 - 4114
(przy Ontario Science Centre)
Poprzednio pracował- w Sick Children Hospital
140-153

POTRZEBNA młoda dziewczyna mówiąca po- angielsku do sprzedaży w Doughnut Shop okolica- Lansdowne i Bloor pełny wymiar godzin
TEL 896 9091

204-206

MŁODA kobieta szuka pracy najchętniej sprząta- nia Toronto tel 674 0285

204-206

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu w Scar- borough tel 431 9923

204-206

POTRZEBNA pani do opieki nad dzieckiem do- chodząca pilnie Toronto Etobicoke tel 245-7263

204-206

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu Scar- borough tel 431 0508

204-206

POSZUKUJĘ dochodzącej opiekunki do 3 5-letnie- go chłopca od pon do piątku w godz od 7 30 5- Okolica Don Mills i Eglinton TEL 429 3950 po g 5

204-206

W okolicy MISSISSAUGI POTRZEBNI pracownicy- do restauracji kelnerki osoby do zmywania naczyń- do robienia pierogów osoby do wydawania zamow- ien Pisemne zgłoszenia Box 215 Station U The- Queenway MBZ5P1

204-207

DZIEWCZYNA lat 20 z prawem stałego pobytu- podejmie od zaraz pracę na okres paru tygodni- tel 241 3630 między 3 a 7

204-206

NAJWIĘKSZA na świecie kompania dostarczająca- pizzę Dominos Pizza poszukuje kierowców na pełny- lub pół etatu Wynagrodzenie ok 8 dol na godz- Wymagany własny samochód i znajomość j- angiel- skiego Dzwonić 785 5400 lub kontakt osobisty 358- Marlee

204-206

FRENKICZNA kobieta w średnim wieku na rocz- nej wizycie szuka pilnie pracy TEL 251 4045

203-205

Poszukuję kobiety do dziecka tel 752 9531

203-205

FINE PIANO SERVICE
Strojenie pianin i fortepianów,
strojenia koncertowe, wszelkie- naprawy
Zgłoszenia przyjmujemy w- językach polskim, angielskim,
niemieckim
Toronto, TEL 249 - 8628

204-216

WYNAJME 1-sypialnowe mieszkanie Lakeshore i- Parklawn 420 dolarów tel 624-5411

204-206

SPRZEDAŻ
SPRZĘDAM dom z dużą działką w Jelensej Górze- TEL (416) 272 4783 dzwonić po godz 5

204-206

MIESZKANIE własnościowe, super- komfortowe 2 pokojowe 40 m2, duża- logia SPRZEDAM okazjnie w Ty- chach 10 km od Katowic- Wiadomość Andrzej tel 746-7185

BIZNESY do SPRZEDANIA Idealne- zarówno dla początkujących w pozna- waniu języka jak też i sztuki bizneso- wania
MONTREAL (514) 272 4864 co- dziennie

**DENTURE THERAPY
CLINIC**
JAN M WISNIEWSKI D T
Pierwsza Polska Protezownia
Dentystyczna
2337 Dundas St W, Toronto
(Bloor Dundas Square Bldg.)
TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

**Dr V T BLOK
GŁOWCZYŃSKA,
M A, O D
OPTOMETRYSTA**
2391 A Bloor St w (Jane Subway)
TEL 766 - 5580

**DENTYSTYCZNE
PROTEZY**
G RYTWIŃSKI D T
z 25 letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave,
TORONTO (obok King Revue)
TEL 531 - 8545

**LECH
W. PRUSIŃSKI**
Immigration Consultant
Porady w sprawach- emigracyjnych
Bezpłatnie tylko we wtorki -
godz 12 - 7
Prosimy o telefoniczne- uzgadnianie wizyt
Biuro 192 Garden Ave
TEL 588 - 1659

**DIVORCE AID
K. BELDOWSKI**
Rozwód \$ 155
TEL 226 - 0335

**JULIA
DZIWIŃSKA LL M**
Adwokat z Polski z długoletnią- praktyką
TEL (416) 864-1182
od 4 do 7 po południu

Udziela porad i pomocy we wszelkich- sprawach na terenie Polski m in- małżeństwa przez pełnomocnika, rozwody w Polsce- wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski, no- tarialne kupna i sprzedaż domów gruntów i miesz- kan, dzierżawy spadki i inne sprawy majątkowe w- Polsce pisanie pism do polskich sądów i urzędów- sprowadzanie krewnych i odwołania od odmowy wy- dania paszportów tłumaczenia dokumentów
Biuro Polish Consulting Bureau
618A Queen Street West
Toronto Ont M6J 1E4

**Adwokat
Specjalista
w sprawach kryminalnych
KRZYSZTOF
PREOBRAZEŃSKI**
99 Charles St East
TORONTO, Ont M4Y 1V2
TEL 964 - 1717
Res 537 - 8842

**MIRROR IMAGE
TRANSLATIONS**

Jan Weinsberg
TELUMACZ
PRZYSIĘGŁY
309 Crichton Street,
OTTAWA, K1M 1W3
Tel (613) 741 - 8680
172-183

LESŁAW SOSNOWSKI
Mgr Prawa (Uniwersytet Warszawski)
Bachelor Of Law (University of Ottawa)
ADWOKAT - NOTARIUSZ
Firma adwokacka pod nazwą
SOSNOWSKI, McNUTT
1445 Woodroffe Ave NEPEAN
(Ottawa)
TEL (613) 727 - 5662
Porady prawne i korespondencja- po polsku i po angielsku

**Dr MARY DONNA
PIETRASZEK**
młoda polonijna lekarka otworzyła- nowy Gabinet Lekarski w budynku
Jane Bloor Centre 2 Jane St suite 203
TEL 763 - 5956
Poprzednio pracowała w St. Joseph's- Health Centre

**SOLARSKI
PHARMACY Ltd**
(naprzeciw kościoła św. Kazimierza)
149 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 5452
Wholesale
J SOLARSKI i S SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Pol- ski • Agencja Pekao • Wysyłka pa- czek i pieniędzy do Polski • Polska- karta i czasopisma • Ziola Zakonnika
• Urząd Pocztowy • Sprzedaż bile- tow

H M T EAGLE REAL ESTATE WP
3290 Lakeshore Blvd W, Etobicoke, Ont M8V1M4
**BARBARA
KULIKOWSKA**
doswiadczony pracownik w "Real Estate",
zamieszkała w Scarborough,
służy swoją fachową radą i doświadczeniem- w zakresie sprzedaży, kupna domów- i biznesów
Z KAŻDYM PYTANIEM,
proszę zwracać się
Z PEŁNYM ZAUFANIEM
TEL bus 259 - 9231 Res 265 - 6714

BARBARA SAWALA
udzieli wszelkiej pomocy i informacji- w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu- posiadłości w Burlington, Hamilton- i okolicach
Prosimy dzwonić
Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 - 8004 - czynny całą dobę
TEL domowy (416) 632 - 8119
1259 Brant St, BURLINGTON, L7P 1X7

RZETELNA I FACHOWA
OBSŁUGA KLIENTÓW
H M T
**EAGLE
REAL ESTATE LTD**
3290 Lakeshore Blvd West Toronto, Ontario M8V 1M4
Po wszelkie informacje dotyczące sprzedaży lub kupna- prosimy dzwonić TEL 259 - 9231

ADVANCE REAL ESTATE LTD
Sales Representative
BOHDAN (Bob) SZEWCZYK,
M Sc Mech Eng

DO SPRZEDANIA

- 67 1052 2716 (1-ko) kołeczek podziemny, wolnostojący dom mieszkalny 6 pokoi 3 sypial- nie, garaż
- INDIAN ROAD CRESCENT (blisko Annette) pięknie wykonany wewnątrz w drzewie- wolnostojący dom 7 pokoi 4 sypialnie

1055 Bloor St W, Toronto, Ont M6H 1M4,
Tel bus 534 - 9246, wiecz 247 - 4437

**HIGH PARK
Real Estate Ltd Realtor**
217 RONCESVALLES AVE
TORONTO ONT M6R 2L6

1000 sprzedanych domów
Istniejąca od 1972 r firma 40 agentów- poleca Państwu wszelkiego rodzaju domy- i interesy, 3-dniowe, komputerowe- wyprzedzenie w informacji gwarantuje- najlepsze okazje
Proszę dzwonić całą dobę
532 - 4441

DARRELL KENT REAL ESTATE LIMITED
ETOBICOKE MISSISSAUGA TORONTO SCARBOROUGH

Kupno, sprzedaż nieruchomości- Bogaty wybór z komputera- Solidna i fachowa obsługa- Pomoc w finansowaniu i załatwianiu- formalności prawnych

DO SPRZEDANIA

- Znakomita inwestycja za Twoje mieszkanie płaca- inni Wolno stojący trzypiętrowy dom w High- Park z dwoma dodatkowymi apartamentami do- wynajęcia za minimum 1000 dol miesięcznie Ce- na tylko 169 000 dolarów
- Sprzedaj kupno apartamentów w polskich ko- operatywach na La Rose, Coe Hill i West Mall
- Piękny nowy backsplit w Branford rewelacyjna- cena 129 000 dolarów
- Bardzo tani motel w okolicach Branford do sprze- dana natychmiast 79 000 dolarów
- Delikatny z kawiarenką świetnie prosperujące w- Erindale Plaza (Mississauga) Roczny obrót ponad- 250 000 dol Można kupić za jedyne 79 tys Włas- ciciel udzieli pożyczki na 50 tys dolarów

ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ
Biuro 766-4088 Dom 769-9494

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-4647
Ubezpieczenia chorobowe dla odwiedzających Kanadę

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont
TEL 368-4235

ONTARIO BREAD Co.Ltd.

178 Ossington Ave Toronto
TEL 532-4929
NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY ŚWIEŻY CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH W TORONTO I W ONTARIO

NEW CENTRAL MEAT DELICATESEN

TEL 531-4861
323 Roncesvalles Ave
PIOTR MAZURKIEWICZ
Posiadamy smaczne wyroby mięsne i wędliniarskie wytwarzane według najstarszych staropolskich przepisów, szynki, boczek, balerony, kabanosy oraz wiele innych artykułów spożywczych importowanych z Polski i Europy

Superior Sausage Co.
1004 DUNDAS ST W
TEL 531-8422
KONKURENCYJNE CENY!
WĘDZONE NA MIEJSCU
SIYNNIE NA CAŁE TORONTO I ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Szynki kabanosy wędliny mięsa różne delikatesy

dermalone

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy rąk i stóp
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakosciowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

2198 Bloor St W
TEL 766-1867

QUALITY AUTO SERVICE BODY SHOP

WOJTEK GRABOWSKI
Blacharstwo lakiernictwo i wszelkie naprawy samochodów
SZYBKO SOLIDNIE
Zabezpieczenie antykorozyjne
931 A Weston Rd (koło Black Creek)
TEL 763-2618 warsztat
249-9791 dom
Czynny również w sobotę

SAVE-O-WAY BIURO PODROZY I PACZKI DO POLSKI

Po rezerwacji i informacji proszę dzwonić
(416) 532-3042, 532-3794
OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave, Toronto

OPIEKA NAD GROBAMI W POLSCE

Odzyskasz spokój, powierzając nam, za niewielką opłatą, opiekę nad grobem swoich bliskich w Polsce Informacje
762-0591

ROWLAND MERCURY FORD

POZYCZKA 9.9%
KLIMATYZACJA BEZPŁATNA
w niektórych modelach samochodów
Dalsze informacje
TERESA BEDNAREK
Toronto, 1800 O'Connor Dr
TEL 759-4422

MIRAPOL Air Transit Co

TORONTO - MONTREAL - TORONTO
Każdego wtorku i piątku
Superluksusowy mimbus
Rezerwacje odlotów, pomoc w odprawie bagazy
Sezonowa obniżka kosztów
TELEFONUJ Tadeusz
275-7747 i 239-9411

APPLIANCE CLINIC CO

oferuje naprawę lodówek pralek su szarek pieców elektrycznych i automa tycznych zmywarek do naczyń

- Zniżka dla rencistów
- Gwarancja na 1 rok
- Obsługa 7 dni w tygodniu
- Dzwonisz całą dobę

TEL TORONTO 261-7619
Kupujemy i sprzedajemy w/w sprzęt używany

CANADA'S LARGEST FORD CAR DEALER

TOTAL FORD

- Duży wybór używanych samochodów
- Dogodne pożyczki
- Samochody dostawcze i mikrobusy
- Otwarte w każdą sobotę oraz dwie niedziele w miesiącu
- Specjalne ogłoszenia w Toronto Star

DALSZE INFORMACJE
ROMAN GORSKI
TEL (416) 781-5531
2401 DUFFERIN STREET
(100 m na północ od Eglinton)

Pias Enterprises

PACZKI DO POLSKI
PACZKI LOTNICZE od 3 do 14 dni
EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni)
Owoce cytrusowe mleko w proszku
Bilety lotnicze, wizy zaproszenia
121 Roncesvalles Ave
TEL 531-8786

COPERNICUS MEAT PRODUCTS

79 Roncesvalles Ave
TEL 536-4054
Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie szynki boczki balerony kielbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów ogorki kiszzone kapusie z beczki śledzie pierogi
T S PAKULSKI

M-C DAIRY co.Ltd. PRODUCTS

Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto
Wyrabiamy kwasną śmietanę yogourt
fuslanke serwy białe i topione
ZADAJCIE NASZYCH WYROBOW W SWOICH SKLEPACH
Godziny otwarcia: 7:00 do 4:00
212 Mavel St Tel 766-6711

SPRING CARPET CLEANING

Czyszczenie dywanów i mebli tapicerskich
SPECJALNE OKAZYJNE CENY PRZED ŚWIĘTAMI
Pracę wykonują fachowcy, Pełne gwarancje
Toronto, TEL 421-3960

SAFETY AUTO REPAIRS

WIESŁAW SOKOŁOWSKI
3005 Bloor St w, Etobicoke
TEL 231-6996
Swiadczyliśmy usługi w zakresie mechaniki samochodowej wszystkich marek oraz wydajemy zaświadczenia potrzebne do rejestracji samochodów
SZYBKO I SOLIDNIE

Campanale REAL ESTATE LTD, Realtor

KUPNO I SPRZEDAZ wszelkiego rodzaju nieruchomości na terenie Ottawy i okolic
Z JAN CHMIELA
1169 Bank St OTTAWA, ONT
TEL 236-5854, d 232-2501

KARL'S BUTCHER & GROCERY

Właściciel Karol Jarzabek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze
105 Roncesvalle Ave Toronto
TEL 531-1622

RENOWACJE MIESZKAN, malowanie, tapetowanie Plaster

Prace wewnętrzne i zewnętrzne
15 lat doświadczenia zawodowego
ANDRZEJ, tel 265-5138

BISTRO EUROPE

Jedna z najlepszych małych restauracji w Toronto (właściciel Toronto Sun)

- Europejska atmosfera
- Znakomite miejsce na spotkanie
- Ciepła atmosfera

2390 Bloor West
Toronto, Ont M6S 1P5
TEL (416) 767-0848

QUALITY SAUSAGE

Meat Production Ltd
78 Six Point Rd, Etobicoke
Ontario M8Z 2X2
TEL 239-1281
Nowo otwarta wytwórnia wędlin oferuje po najniższych hurtowych cenach wyroby wędliniarskie i świeże mięsa

jolanta interiors FIRMA

specjalizująca się w architekturze wnętrz udzieli Ci porady jak urządzić gustownie i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedajemy nowoczesne zasłony okienne tzw VERTICAL HORIZONTAL BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentów na każdą okazję
2368 BLOOR St W TORONTO ONT
TEL 762-9638

KURSY American social dancing AMERYKANSKI TANIEC TOWARZYSKI

walce, tango, foxtroty, rumbly, cha-cha, samby, swing
Informacje i rejestracja
(416) 782-9776
Młodzież i dorośli

HOMETARIO REAL ESTATE LTD & INSURANCE BROKERS Ltd

- KUPNO I SPRZEDAZ NIERUCHOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU
- UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY - OD OGNIA - KRA-DZIEZY I INNE

171 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-3506

SKLEP OTWARTY czwartki i piątki od 8 rano do 7:00 wiecz w soboty od 8:00 rano do 5:00 po poł

PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ

zarabia wykwalifikowany spawacz
SWIADCTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI można uzyskać w Institute of Technical Trades który szkoli specjalistów już 25 lat

- nowoczesne urządzenia
- rysunek techniczny
- kursy dzienne wieczorowe sobotnie i na zmiany
- dogodne opłaty tygodniowe

734 KIPLING Ave TORONTO
TEL 255-2369
po godzinach TEL 536-4598
Informacji udziela: MNIŁ-WIADOMSKI

TATRA

3832 A Bloor Str W Toronto
TEL 233-9898
(skrzyżowanie Bloor Str / Kipling blisko stacji metra)
ZAPRASZA na polsko-kanadyjskie potrawy Organizujemy bankiety oraz inne okolicznościowe uroczystości na miejscu lub w domu klienta
2 osoby za jedyne 9.95 \$ mogą się u nas najęść do syta
Podajemy zupę, salatek, pierogi i deser w ilości żądanej przez klienta

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD.

783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535-4648
NAJWYŻSZA JAKOŚĆ KONKURENCYJNE CENY!
Świeże mięso serwy pieczywo w bogatym wyborze
Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMOW NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG CEN HURTOWYCH

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER

2374 Bloor Str W Toronto
TEL 769-4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

PRZEPROWADZKI BLISKIE I DALEKIE

oraz wszelkie przewozy towarów
Umiejętne ceny
Solidna i szybka obsługa
TORONTO, Tel 691-3161
JANUSZ

RENEWAL Construction and Renovation

Instalacje elektryczne renowacje łazienek kuchni wykładziny kafelki wykańczanie piwnic Bezpłatna wycena
TEL 249-5212 lub 742-1302

POLSKA KSIĘGARNIA WYSŁĘKOWA

POSIADA słowniki francuskie angielskie techniczne i inne książki do nauki języków kulinarne młodzieżowe bajki religijne karty świąteczne
MONTREAL, P O P Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
TEL (514) 489-0396

euro-AMERICAN ELECTRICIAN INC.

Instalacje elektryczne Residential, Commercial Industrial
Tel (514) 334-2966

- PRZELOTY DO POLSKI od \$ 699
- oficjalny przedstawiciel PKO
- przeloty czarterowe i indywidualne do wszystkich krajów świata
- formalności paszportowe, wizowe, legalizacje
- ubezpieczenia dla przybywających z wizytą - 3 miesiące \$ 95 00
- wysyłamy mleko i lekarstwa do Polski

Proszę zgłaszać się do naszej fachowej załogi
EMDRSS
TRAVEL AGENCY Ltd
185 Roncesvalles Ave, TORONTO, ONT M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
TEL 536-3554